

pÚvodník / **Bruce MacKinnon** * Ztráty / **Kanala, Kochan, Záborský** * Problém / Portréty politiků * Výročí / 30 let ČUK * Objev / **Anketa k 1000. číslu** týdeníku **Ahoj** * Album / Kniha vtipů **Jiřího Brdečky** * Bilance / Oce-

e-GAG

nění autoři 2020 * Z domova / **Rataje 2021; Kemel, Novák, Vhrstí, Plotěná, Slejška** * Časopisy / **Sorry; Eulenspiegel, Bumerang, Nebel** * Krize / **Nebel-spalter v ohrožení?** * Vybráno / Z P. F. 2021 * Retro / **J. Hruboň: „Renčín a Václav Klaus“** * Recenze / **Steiger - „básník kreslených esejů“** * Z tisku / **O humoru** * **MišMaš / MašMiš** * Chlubna / **O Vobrovi** * Parodie / **Legrace z legrace** * **Do archivu / Jablonovský MŽ č. 4** * **Zánik** / Konec dětského časopisu **Ježek** * **Z pošty / Ohlasy** * **Fakta** / O českém „**krhu**“ do r. 1989 * **Historie** / Nad seznamem zájemců o ČUK * **Dokument** / Obsah (nevydaného) alba **VI. Záborského** * **Nález** / **Úžasná**

publikace (co nevyšla) * **Ze světa** / Soutěže 2021, z Polska, ze Slovenska, z Chorvatska a j. * **Výsledky / 2020** * Aj,aj,aj...

Dvuměsíčník autorů + přátel české karikatury e-číslo 2021 / 1 - JARO 19. ročník

Kresby: BAPE, BARTÁK, BRDEČKA, BREIENBAUER, EKRAMIFAR, FARKAŠ, GLÜCK, GULDAN, HAJNOS, HIRŠL, HÖHL, JABLONOVSKÝ, JAZ, KANALA, KEMEL, KHOHAVERD, KOCHAN, KOSANOVIČ, KOŠTÝŘ, KOVAČEVIČ, KULOVANÝ, KÜHNE, LINEK, MACKINNON, MAREŠ, MATUŠKA, MEŠÁR, MIŠANEK, MRÁZ, NOVÁK, ÖZBEK, PLOTĚNÁ, POLÁK, POPOVIČ, PRALOVSKÝ, RAKUS, REISENAUER, REISINGER, RENČÍN, SADURSKI, SEARLE, SEIFERTOVÁ, SETÍK, SHOOTY, SLEJŠKA, STEIGER, STESKA, SVRČEK, TEICHMANN, TOMASCHOFF, TRUNEČEK, VERNIMMEN, VHRSTI, VICO, VOBR, ZÁBORSKÝ + DALŠÍ ...

pÚvodník / **World Press Freedom** ocenil karikaturisty (viz “**Výsledky**”)

Int'l Editorial Cartoon Competition v Portugalsku: **Bruce MacKinnon**, Kanada (3. místo)

Žádné překvapení!

Jak jsme už poslední dobou zvyklí, témata začatá v e-GAGu se brzy po našem otevření začínají otvírat i v e „velkých“ periodických tiskovinách či na netu. Dá se to kon-

Ministryně financí Alena Schillerová si najala profesionálního fotografa Davida Šedivého. Ten má za 500 korun na hodinu i řadu jiných úkolů.

Dodavatel knih, fotograf i poradce

statovat i v kauze mondénní divy z misterstva financí. Už si jejího zjevu a okolností kolem její péče o něj všimli i jiní - například v Deníku N (prosinec 2020) se už objevila slova o tom, že se nevyklučuje její kandidatura na vyšší pozice - samozřejmě za hnutí ANO, kterému, ač nestranice (tedy přesněji *nehnutice*) nedokáže říci NE a proto nejspíš počítá s kandidaturou (zatím jen) do parlamentu... **Vedle** vidíte jednu z portrétních fotek, na něž si ministryně najala (prý za své, potažmo tedy za naše) peníze profesionálního fotografa.

Nespouští z ní oka (tedy objektiv) aby se vypasená kráska mohla předvádět kde se dá. Ovšem její upocená tvář, jak ji vidáme v parlamentu (třeba když tam prezentovala nejvyšší ztrátový rozpočet v dějinách této země) se od té aranžované podoby (v nalíčené verzi a s jistou dávkou milosrdné neb mlhavé retuše) může už brzy

ukazovat i v předvolební kampani.

V GAGU se ovšem staráme o jiné než politické a kosmetické věci a proto jsme získali jednak zajímavou vtípnou verzi jednoho portrétu (**viz!**) jednak jsme vyhledali i pár dalších portrétních karikatur.

Ano - čím více se člověk snaží ukázat se hezčí či lepší, tím je jeho činění podezřelejší - a to je vodní proud na mlýnky satiriků či karikaturistů. Ti ji sice moc nemydlí, ale také se jejímu ztvárnění nevyhýbají. Jak jsme si však už ukázali, nijak si nestřílejí z její postavy - i když lékaři tvrdí, že obézní pacient vždy stoná hůř než hubený!

Spíš jde o její práci. A hlavně o tu až vlezlou spolupráci s neoblíbeným českým premiérem...

Obrázek: z internetu (autor neznámý)

Schillerová nesedí ve vládě sama

Ministryně spravedlnosti Marie **Benešová** se se svým silnějším tělesem už dávno smířila. Oproti kolegyni **Schillerové** ovšem ze sebe nedělá elegantní čiperu a tak tolik neláká karikaturisty k vystižení jejího korpusu. Právě ten ženský se stává jistým problémem portrétistů.

Upozorňovat na onu tak pěkně utáženou rolku se přece až tak nesluší, pánové, že ano. **Miroslav Kemel** se obvykle, podobně jako **Jiránek**, soustředí více na vystižení tváře politika jednoduchými tahy... **Viz vedle!**

K portrétistům **Alenky Schillerové** se přidal den před Štědrým večerem **Václav Teichmann**... **Viz dole!**

V MfD NESu využil 23. 12. 2020 sváteční nálady a oblékl ji do kostýmu Santa Clausky, z čehož mohla mít, jako aktuální módě viditelně holdující osoba, jistě radost. Pro jistotu onu převládající část ministrynina korpusu ohleduplně ukryl osedláním masivního komínu, i když něco naznačil. Ale nechal další část těla na divákově domyšlení či umírněné fantazii. Tak-

že s pomocí **Kemela** a **Teichmanna** jsme zatím uzavřeli teoretickou část studie, zda je možné a zda je korektní u obtlouklých političek (a dalších veřejnosti se předvádějících žen) zvýrazňovat jejich výrazné fyziologické znaky, jak je to žánru karikatury od začátku vlastní.

Zatím se v našich končinách portrétující muži chovají spíš uměřeně (zbaběle?) a je asi třeba je chválit. Je tomu tak asi od zrodu karikatury: muži jsou karikaturisti i politici. A s novým přístupem bychom se po nedávném vstupu žen do politiky asi setkali až ve chvíli, kdy by se ženský živel silněji prosadil i v komunitě výtvarnic věnujících se kreslení vtipů na aktuální politická témata.

Text od MK (Korecký) pod obrázkem ze skicáře VT (Teichmann) se nám nevešel do formátu, ale vybíráme z něho aspoň dary, které nám na vánoce pořídila (z našeho) AS (Schillerová): „Covidové kompenzace kdekomu, vyšší důchody, nižší příjmové daně, zrušená daň z převodu nemovitostí, vyšší přídavky na děti, vyšší platy učitelům, zdravotníkům či úředníkům, vyšší ošetřovné, vyšší životní minimum, vyšší minimální mzda...“ (v kompenzacích **Bába Mrázová** zapomněla asi jen na vydavatele GAGu).

To **Miroslav Kemel** si mnohem častěji všímá konkrétních situací, v nichž **Alena Schillerová** hraje viditelnou roli. A nemusí to být jen při návržení a pak schvalování státního dluhu. Jak vidět na další stránce, dělí se ovšem o pozornost nejčastěji s **Andrejem Babišem**, jehož nejprve vystřídala v křesle ministra financí a stala se i jeho hlavní pomocnou

sílu ve vládním činění. Kemel ji zachycuje - pokud jde o trup včetně nožek - dobře. A dokáže ji obdařit různým *tvářením* se, tak aby to sedělo k právě vyřčenému výroku - ať už z úst premiéra anebo jeho místopremiérky.

Tyto vtipy jsou z deníku Právo, vyzobané ze sebraných vtipů loňského ročníku tohoto listu...

Zajímavé je ovšem srovnání s portrétem další političky (exministrnyne spravedlnosti!) **Heleny Váľkové** od **Pavla Reisenauera**. V týdeníku *Respekt* se vloni objevila její hlava v souvislosti s jejím spoluautorstvím článku sepsaného s komunistickým prokurátorem **Josefem Urválkem**. A neklamala: propagovali spolu na konci 70. let praxi ochranného dohledu, která pak byla využívána proti tehdejsím obhájčům lidských práv.

V souvislosti s tím, že někdejší ambiciózní právnička zrovna kandidovala za ANO na naši ombudsmanku, nejvíc pobouřilo, když Váľková*) začala tvrdit, že o Urválkovi nic nevěděla. *Reisenauer* její tvář nemusel při port-

rétování nijak zkreslovat. Ještě více zeštíhlovat její proslule kostnatý vzhled by ani nešlo.

*) Váľková má za manžela „teoretika humoru“ známého z médií (nám hlavně z Dikobrazu) z dob husákovské normalizace.

Co vy na to?

Připomínáme, že portréty ministryň od českých karikaturistů už jsme v e-GAGu otiskli v posledních číslech minulého ročníku... A další karikaturní portréty rádi v redakci přivítáme! Případně věty o tom, zda má být obézní (či jinak výjimečná) postava veřejně činné osoby chráněna před satirickým pohledem autora kresby - z důvodů obecné slušnosti anebo přímo zákonem... (red.)

V českém tisku? Hodně těžké hledání - nejen kvůli pandemii co k nám doputovala z Číny. Po řadu let patřila prvá čísla GAGu popisu a následnému hodnocení toho, jak se v poslední den roku plnily stránky českých deníků kreslenými vtipy, pro které by jindy těžko našly místo. Postupem času se ze silvestrovského nákupu novin stalo spíše vyhazování peněz a následné marné listování: zvláštnímu silvestrovskému rázu novin redakce přestaly věnovat pozornost. Vymyšlení nových než zjetých forem už se nikdo nemíní věnovat a vynalézavých způsobů pro prezentaci kresleného humoru ztelně ubylo. Letos se k pasivitě přidal i e-GAG, když se ani pro noviny na Silvestra nikdo z nás nevypravil; spokojili jsme se s dvěma tituly, které pravidelně chodí do redakční schránky a jistou nadějí, že ty další dva tři tituly vyhledáme na internetu... což se pak moc nepovedlo. Tak tedy berte tentokrát naši zprávu jen orientačně, s tím, že jsme prostě nemínili narušit nepřetržitou řadu. A nedokázali jsme se ani rozhodnout, že s tím zkoumáním novin na Silvestra už skončujeme.

Mladá fronta DNES

se ve čtvrtek 31. prosince 2020 se Silvestrem na prvý pohled nijak nehonosila, ale milé překvapení nás čekalo na stránkách 10 - 11. Neveselá bilance osobností, které nás (a svět) opustily v roce 2020 tu měla veselou formu. Desítku postav v podobě karikatur od **Václava Teichmanna**

doprovázely výživné nekrology a tucet dalších zesnulých se ve spodní části dvoustrany už obešel bez portrétů (mezi nimi i *Jan Vyčítal* - 77). Jen tři z portrétovaných patřily zahraničním osobnostem, většinu pak měly ty tuzemské. Vybrali jsme dvě kresby (**viz výše!**), které z těch našich měli nejbliž k zábavě a tedy k humoru - režiséra *Jiřího Menzela* (82) a zpěvačku *Evu Pilarovou* (80). Ale všechny *Teichmannovy* portréty, většinou v barevném provedení, pěkně toho dne noviny rozsvítily. Ani redakční pokladně zřejmě neulehčily, protože byly v listě už dříve publikovány. To však není vše! Na Silvestra se v přiloženém víkendovém *Magazínu DNES* objevily humorně laděné kresby **Lucie Seifertové** - viz závěr tohoto textu.

Právo se za vtip v den svátku Silvestra nestydělo, umístilo ho v podobě přání do Nového roku pěkně na titulní stránku jako hlavní ilustraci (**viz vedle!**). Také zde využili toho, že mají svého stálého karikaturistu a proto odpadá nějaké vymyšlení zvláštní rubriky či ankety, následné shánění a jednání s dalšími autory vtipů... Necháávají to na **Miroslavu Kemelovi** a ten si poradí. Jeho p. f. **2021** (**viz dále!**) jsme pro tento GAG z *Práva* převzali a ještě **na příští stránce** přidáváme další obrázky vytažené z útrob posledního vydání roku 2020.

Kemel ovšem má své místo i uvnitř listu (**viz kresba nahoře**) a také čelné místo v podobě rozhovoru na titulu přílohy Práva “Café” (**viz níže!**).

Ještě jsme tu právě s Právem neskončili, ale už máme na stole také poslední výtisk denního tisku.

Deník N

se takovému primitivnímu přizpůsobování silvestrovskému veselí na svých seriózních stránkách udatně brání. Ve čtvrtek 31. 12. 2020 vyšel coby monotematické číslo a tak snad jen jeho víkendová příloha Kontext stojí za zmínku díky článkům Ivana Adamoviče na téma výtvarného umění a s jistou dávkou tolerance v nich lze hledat i humornou stopu. Výstavy, kterým se věnuje v textech “Umění s trnovou korunou”, “Portréty květin odjinud” a především “Nahá lidská existence v trní chladného vesmíru” o ex-

pozici Mikuláše Medka v Národní galerii sice nemají viditelně blízko k výtvarnému humoru, ale kdo ho hledá, určitě si ho právě v Medkově díle najde. Konečně několik jeho prací (na papíře) jsme v redakci Škrty nějaký čas v deskách opatrovali, ale nakonec jsme je těm dvěma pánům, co je donesli k otištění, zase v pořádku vrátili. Jejich avantgardně antisorelní duch se nám v prvých týdnech po Listopadu líbil, ale pro zprvu výhradně satirické zaměření měsíčníku a typ našich čtenářů by to bylo mimo mísu...

Těsně okolo Silvestra se však i v Deníku N objevily zaznamenaníhodné kresby JAZe (titulek “Referendum o Babišovi”) a Petra Poláka (“Tři úkoly pro Česko”). A to obě velkého formátu na titulních stranách. Najdete je na další straně e-GAGu. Ten první 28. prosince vystřelil premiéra na koronavirové kouli s širákem Barona Prášila plus ministryní financí s potrháním batohem na zádech, z něhož létají zelené

bankovky. Ministra zdravotnictví zachytil při pádu do oceánu se PSEM zakousnutým mu pevně do nohy. Pod nimi se potápí bárka ČSSD a blíží se škuner s pirátskou plachtou... Ten druhý zase v prvním čísle nového roku (vyšlo až 4. ledna) zachytil českého lva s korunou na hlavě a s chodítkem...

Petr Polák krom titulu i coby ilustrátor tohoto monotematického čísla se ukázal jako kvalitní výtvarník. Pochopil možnosti, které zde má, výtvarně se rozjel ve velkém stylu a zvládá nyní už výtečně i velké formáty. Nejde tu samozřejmě o vtipy, ale náměty mají humorný ráz a jsou kreslířsky jednotné. Jediný problém, o němž jsme věděli od samého začátku jeho působení v Deníku N, jsou portréty. Chybí odvaha vybrané známé osobnosti karikovat (tedy zvýraznit

hlavní rysy jejich tváří) a při snaze o jejich co nejrealističtější zachycení se Polákovi moc nevede (viz tvář *Václava Havla* na předchozí straně). V tomto směru stále vedle tří “deníkářů” hraje prim *Pavel Reisenauer* z týdeníku *Respekt*. (red.)

Kresby z titulní strany Deníku N zleva: **Petr Polák**, 4.1. 2021 a **JAZ**, 28. 12. 2020

Kresba na minulé stránce z Deníku N č. 1; str. 11: **Petr Polák**, 4.1. 2021

Jak jsme uvedli již na minulé stránce, silvestrovské Právo doprovázela na Silvestra příloha nazvaná “Café” a na její první straně se *Vladka Merhautová* vydala až na podblanickou chalupu kvůli rozhovoru s **Mirkem Ke-melem**. Z odpovědí vybíráme něco informací. (r)

NECHCETE
PÍCHNOUT?

ROČENKA

To vám byl rok! Jaký mohl být, kdyby nás nezasáhla pandemie? K tomu obvyklý přehled nejdůležitějších událostí roku 2020. Kdo letos zemřel? A časová osa, jak jsme žili s covidem.

23 DNES 1/2021

ZATÝKÁM VÁS,
JSTE PODEZŘELÝ
Z TŘÍ TISÍC OSMI SET PADESÁTI
VRAŽD.

Mladá fronta DNES využila humornou kresbu ve své tlusté příloze **DNES Magazín + TV** č. 53, která vyšla právě na **Silvestra**. A to velmi zdařile. Sáhla totiž po ilustrátorce **Lucii Seifertové**, které zadala doprovod k bilanci uplynulého roku (**viz ukázka nahoře**) a také hned v následujícím čísle 1 / 2021. Zde šlo o téma bezpečnosti a kriminality (**viz obě ukázky pod tím**). Seifertová dokáže více než ilustrovat, vytváří na danou tematiku vlastní vtipy, které lehce snesou i samostatnou existenci a proto také dovedou jakýkoliv text výrazně osvěžit.

Je skvělé, že si to v redakci magazínu brzy uvědomili a dávají této spolehlivé autorce stále častěji příležitost.

Vybráno / Z P. F. 2021 doručených e-GAGU

Jen šest obrázků z té asi stovky přání jsme vybrali k prezentaci. Bývala to tradice v prvním čísle nového pčníku. Ovšem to vycházelo v lednu a my teď začínáme v březnu GAGem JARO. Takže jen kousek tradice - preferenci tu mají vtipy došlé na papíře a také ty z ciziny.

Rok 2020:**Pavel Rychtařík**

Fraštacký Tříň Hlohovec - Slovensko: 1. cena

Festival kresl. hum. Františkovy Lázně - Česko: 3. cena

Lubomír Lichý

Festival kresl. hum. Františkovy Lázně - Česko: 1. cena

Pavel Starý

Festival kresl. hum. Františkovy Lázně - Česko: 2. cena

Jiří Slíva

Zlatý soudek Prešov - Slovensko: Cena ČUK

Tomáš TrunečekAnimal C. C. Bělehrad - Srbsko: Čestné uznání (**viz!**)**Miroslav Vostrý**

Festival kresl. hum. Frant. Lázně - Česko: Čestné uznání

Miroslav Skopal,

Festival kresl. hum. Frant. Lázně - Česko: Čestné uznání

Jiří Srna

Int'l SICACO 2020 - Korea: Best cartoon (uděleno 86x)

Česká republika, Slovensko, Srbsko a Jižní Korea - jen domácí země a tři další se zapsaly coby dějiště mezinárodních soutěží, na nichž čeští autoři získali ocenění za své práce.

Svou roli na nejhorším výsledku za dlouholeté sledování v této oblasti mohla sehrát pandemie čínského koronaviru, která narušila plány organizátorů i účastníků na celém světě.

Přesto je naše bilance tristní po všech stránkách. Ať už se známější autorům přestalo chtít na stará kolena soutěžit, anebo je to následek toho, že se těm několika relativně mladším zatím nedaří v široké konkurenci svými díly prosadit dál, než na výstavu a do katalogu. Nejen ceny na významných mezinárodních soutěžích, ale i diplomy odkudkoliv vykazují tak nízká čísla, jaká od počátku vydávání e-GAGu pamatujeme. Pět cen a čtyři diplomy naznačují další ztrátu v již dost dlouho nijak valném postavení českého kresleného humoru ve světě. Z chronologické řady sedmnácti ročníků můžeme každý vyčíst informaci, že po relativně solidním roce 2015 přišlo pět let, kdy jsme si na tento nový výsledek už zadělávali.

2004 - 28; 2005 - 32; 2006 - 26; 2007 - 26; 2008 - 28; 2009 - 11; 2010 - 14; 2011 - 14; 2012 - 19; 2013 - 14; 2014 - 29; 2015 - 23; 2016 - 17; 2017 - 19; 2018 - 17; 2019 - 15, 2020 - 9*

*) Zatím čekáme, zda se nám ještě někdo z neúmyslně opomenutých autorů oceněných v roce 2020 nepřihlásí. Za poslední léta se takto nikdo nepřihlásil - ale znáte to. Nezrušíme toto upozornění proto, že už je na čase...! (red.)

Na čem teď pracujete?

Obvykle vymyslím a kreslím k datu termínů uzávěrek mezinárodních festivalů „cartoons“, jak se teď kreslený humor nazývá. Ty stihám, a ne všechny, tak tak na poslední chvíli. Stalo se to i na silvestra, kdy jsem v poledne ještě odeslala zásilku do Kolumbie na 1er Salón Mundial de Humor Gráfico. Teď dokončuji sérii kreseb pro Mezinárodní festival humoru Brain Sneezing - Kýchanie mozgu na téma svobodní lidé. Za pár dní se budu už muset věnovat ztvárnění filmové klapky pro 61. filmový festival ve Zlíně. Termín odevzdání se rychle přibližuje.

Na otázku redakce brněnského Metropolitanu tu odpovídá **Marie Plotěná**. Je dobré vědět, že ještě stále existují výborní autoři, kteří se nebojí obesílat mezinárodní soutěže. Marie Plotěná patří k těm, kteří se už na tomto poli dost uplatnili a přesto málokdy váhá, když je přímo oslovena pořadatelem. Brzy budeme vědět, jak se líbily její příspěvky v Kolumbii - a také ve východoslovenském Prešově, kde jsou tématem soutěže „Svobodní lidé“. Je to pojem hodně abstraktní, ale přitom dnes v celém světě nesmírně živý a na mnoha místech až zatraceně konkrétní... (G)

Naštěstí jsme vzápětí našli listinu účastníků **23. Eurokartoennale 'Chances and opportunities' (2021)**.

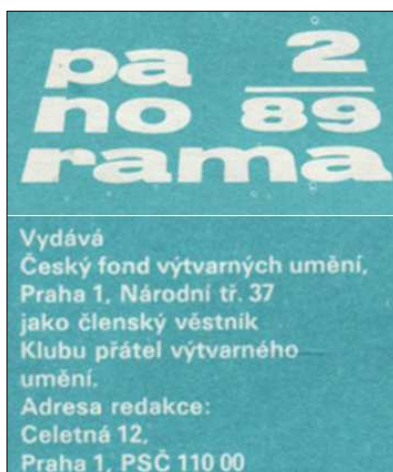
Do Belgie přišlo 2311 cartoons od 714 karikaturistů z 80 států. A nechybí mezi nimi čeští autoři v málem reprezentativní podobě. **Czech Republic: Lubomir Dostal, Roman Kubec,**

Lubomir Lichy, Václav Linek, Pavel Matuška, Miroslav Mrazek, Rudolf Pejril, Rudolf Štorkan, Tomáš Truneček a Aleš Vyjídák. Jako u většiny zemí se však nikdo nedostal do katalogu. Jen za **Germany J. Tomaschoff.**

Je to vlastně nečekaný, o to však úžasnější objev: v roce 1989 vyšel v dnes už zapomenutém věstníku Klubu přátel výtvarného umění "Panorama" málem úplný přehled toho, co se v České republice do té doby dělo v žánru výtvarné publicistiky (karikatury, kreslených vtipů) a to nejen na stránkách novin a časopisů, ale i v knižní produkci, na poli výstavním a také soutěžním - včetně výčtu ocenění našich autorů ze zahraničních festivalů.

Kdo byla či je autorka této zasloužilé práce netušíme a ani nevíme, jak se k nám dostalo číslo 2/89 tohoto sešitu vydávaného Českým fondem výtvarného umění v Praze 1. Mělo to štěstí, že šlo do tisku počátkem března a vyšlo v půlce roku 1989, takže zaznamenaná fakta, přehledy, jména autorů i názvy vydaných publikací jsou z éry Československa, ale autorka se zabývá jen událostmi a tvorbou v Česku.

O tom, co je v článku zajímavé, co si z něho rádi vezmeme a uložíme, si povíme na dalších stránkách. A pokud najdeme něco, co autorka opomněla či z různých důvodů nezmínila, uvedeme to. Článek "Náš současný kreslený humor" na první i druhé stránce shrnuje různé úvahy o humoru a píše též o české povaze i o naší oblíbené kreslených vtipů. Tuto pasáž (a doprovodné kresby) jsme z úsporných důvodů vypustili a z pětistránkového textu teď na třech stranách reprodukuje hlavní sdělení, kterým je podle nás široký výčet faktů:

Kresby Renčina, Jiráňka ad. najdeme téměř všude, doma i v práci, na naprosto nejrůznějších pracovištích od kabin nákladčáků, přes výlohy obchodů až po vědecké ústavy aj. Nikoho už nepřekvapí mnohohlavé fronty na výstavy našich milých kreslířů, na jejich knížky — rozebrané ihned, i pokud jsou vydány ve víc než stotisícovém nákladu. V jiných frontách — na cokoliv — jsou lidé zpravidla na sebe nevrlí, ale ve frontách na naše humoristy jsou v dobré náladě, nestrkají se, nenadávají si, nepředbílají se; dopřávají sobě i svým bližním v pohodě kýžené radovánky — a podle temperamentu se usmívají, smějí nebo řehtají. Bohužel má tato oblíba i své stinné stránky, když podstatně méně tolerantní a přející čtenáři vytrhávají ve velkém z knížek kresleného humoru ve veřejných knihovnách listy nebo v nich reprodukováné kresby obtahují a kopírují si je.

Publikační i výstavní aktivita našich tvůrců kresleného humoru je nemalá a rozvíjí se — s jistými peripetemi — už déle než 30 let. Prvot-

ni zřejmě byla práce pro časopisy a noviny, především pro Dikobraz, Mladý svět, Stadión, Melodii, Dům, Technický magazín a samozřejmě v časopisech pro děti. Rostoucí zájem podporoval i činnost výstavní a v četných oborech užité grafiky, v knižních publikacích, ankety, účast na soutěžích, festivalech a přehlídkách tuzemských i zahraničních. Z knižních publikací je zatím vydáno více společných alb než těch monografických, a je nepochybné, že měla co říci k mnoha problémům a odvětvím činnosti naší společnosti: *Vesele o sportu* — 1959, *Beze slov* — 1960, *Erotikon* — 1969, *Humor a televize* — 1975, *100× hoří* — 1978, *Papírový humor* — 1980, *Poste restante* — 1981, *100× pojištěný úsměv* — 1982, *Otevřte a uvidíte* — 1983, *Pohybem ke zdraví* — 1983, *Člověk, přítel kníh* — 1983, *Vádemékum* — 1984, *O houbách* — 1984, *Namlouvání* — 1985, *Humorem ke zdraví* — 1986, *Sto přísloví nikoho neumolí* — 1987, *Veletucet* — 1988. Mladá fronta vydávala edice Polylegran, *Veselé kresby*, Čs. spisovatel edice *Humor a satiry* — HUSA, Supraphon *Humor a hudba* — HUHU atd. Záslužná je edice *Malá groteska* Uměleckopřemyslového muzea v Praze, řízená J. Kroutvorem, který se snad jako jediný z uměleckých historiků soustavněji zabývá naší problematikou. Vedle už uvedených píše o kresleném humoru četní další autoři jako M. Černík, I. Hanousek, M. Holub, B. Hrabal, R. Křesťan, M. Macourek, J. Marhounová, F. Nepil, M. Švandrlík, z výtvarníků samotných pak S. Holý, Neprakta-J. Winter, Kobra—J. Kučera ad.

Pokud jde o samostatná alba či knihy vydal *Miroslav Barták* (nar.

1938) zatím 2 ve Švýcarsku (1979, 1981) a u nás se chystá v nakladatelství Novinář jeho kniha *To je můj případ!*; podílel se na šesti tematických albech v NSR (1986—87), doma ilustroval např. knížky F. Nepila, M. Plzáka, 12 knih pro Pedagogické nakladatelství (z toho 5 jazykových učebnic) aj. *Adolf Born* (nar. 1930) vydal 5 souborů kreseb a karikatur (*Bornografie* — 1970, *Anekdoty s Adolfem Bornem* — 1976, a další v NDR), ilustroval přes 170 knižních titulů (mj. Shakespeara, Brechta, Haška, France, Gogola, Defoa ale i řadu současných knih pro děti i dospělé); v posledních letech se věnuje téměř výhradně volné grafice a ilustraci. *Stanislav Holý* (nar. 1943) se proslavil především svým panem Pipem (*Procházký pana Pipa* — 1978 a *Námluvy paně Pipa* — 1982) a k vydání se chystá *Svět je báječné místo k narození*; ilustroval knížky např. M. Černíka, L. Středý aj. a působí nejen snad ve všech oborech užité grafiky ale i v oblasti monumentální tvorby zvláště pro děti. *Vladimír Jiránek* (nar. 1938) vydal *Anekdoty o civilizaci* — 1977, *Jak je tomu u lidí* — 1983, *Humor & psychoanalýza* — 1984, *Běžte — a milujte se!* — 1987, ilustroval řadu knížek, mj. N. C. Parkinsona, jeho kresba *Brontosaura* se stala symbolem stejnojmenného hnutí atd. J. Kroutvor o něm krásně napsal, že „Jiránekův humor je speciální vědou o společnosti. Metoda je ovšem spontánní, ale výsledky jsou naprosto přesné... Jiráňka nezajímá ani tak individuální charakter, jako charakter utvářený dobou.“ *Pavel Matuška* (nar. 1944) se zatím samostatně publikace nedočkal, ilustroval mj. tituly J. Čihaře, E. Světlíka, V. Steklače ad. *Neprakta-Jiří Winter*

(nar. 1924) realizoval 10 vlastních knih (*Motivy z amfor* — 1960, *106 od Neprakty* — 1961, *Třináctero návštěv a Špehýrky* — 1969, *Anekdoty s Nepraktou* — 1979, *Neprakta 929x* — 1984 a další 4 v NDR a NSR); ilustroval na 100 titulů jiných autorů mj. R. Dolečka, M. Švandrlík aj., vytvořil na 400 plakátů atd. Vladimír Renčín (nar. 1941) vydal samostatná alba *Kos a kosinus* — 1969 (s R. Křesťanem), *Renčín 99* — 1982. *Letv a pádv* — 1986

a další 2 v NSR, ilustroval řadu knih např. F. Nepila, L. Dorůžky, M. Holuba ad. Umí vyprávět kouzelně o tom, co všechno mu lidé piší, jak reagují na jeho kresby postaviček, které „vypovídají s lehkostí o vážných věcech“, na jeho „poselství intelektuální i lidové zároveň“ (R. Křesťan). V jednom rozhovoru říká: „Je na čase prozradit, že to, co kreslím nejsem já. Kresba totiž není fotografie. Ovšem vazby mezi autorem a postavičkami jeho kreseb jsou, a to velmi silné. Bez těchto vztahů, bez jistého spříznění, by karikaturista mohl dost těžko vyprávět jejich příběhy. A když tak by nebyly pravdivé.“ Jiří Slíva (nar. 1947) publikoval své osobité kresby ve stylu starých xylografií v samostatných knížkách *Konžerty* — 1978 a *Klauni* — 1986 a ilustroval např. Haškovy povídky aj. Podíl kresleného humoru a jeho využití při splňování kulturních potřeb člověka a společnosti je však mnohem širší než jen novinové, časopisecké a knižní ilustrace a grafika; najdeme tyto kresby na pohlednicích, kalendářích, plakátech, novoročenkách, pozvánkách, obalech gramofonových desek, reklamách a četných dalších podobách užité grafiky, mnozí z autorů spolupracují s čs. televizí a filmem (filmové a televizní grafice však chceme věnovat zvláštní článek).

Ze společných výstav mají po skupině *Polylegran* (v l. 1958—69) nejdelší tradici *Salóny kresleného humoru*: Na 1. salónu v prosinci 1970 v Savarinu — Ústředním klubu školství a vědy ROH na Příkopech — vystavoval Jan Vyčítal, další se konaly v divadélku Ateliér, a od r. 1972 se otevírá každé 1. pondělí v měsíci ve foyeru Malostranské besedy nový salón kresleného humoru (spiritus agens tu je J. Kučera — KOBRA); už se na nich vystřídalo asi 130 autorů na samostatných i společných akcích (v době kdy toto piší, probíhá v Malostranské besedě 153. salón s kresbami Pavla Matušky). Tady také už 5 let každoročně, obvykle v dubnu, vrcholí EMIL — soutěž Stadiónu o nejlepší sportovní vtip roku, vyhlašují se výsledky, předávají ceny (EMILA Emil Zátopek) a vystavují se práce oceněných autorů. Hlavní cenu — EMILA získal v r. 1983 Dušan Pálka,

1984 Jaroslav Dostál, 1985 Pavel Matuška, 1986 Miroslav Barták, 1987 Jiří Slíva a 1988 Fedor Vico. Mimoto se každý rok uděluje další 3 ceny v každé ze tří námětových kategorií jako např. ZOH Sarajevo '84, Čs. spartakiáda '85, MS ve fotbale '86, Sport pro všechny, Osobnosti světového sportu apod.

Redakce týdeníku *Dikobraz* spolupracuje už 30 let každoročně přehlídku humoru a satiry *Haškova Lipnice*, jejíž součástí jsou výstavy a dříve tu bývala soutěž i pro výtvarníky „O Haškův džbáněk“. Dosud pořádá *Dikobraz* každý rok v lednu výstavu *S úsměvem do Nového roku* ve výstavní síni knihkupectví ve Vodičkově ul. a ke Dni tisku výstavu kresleného humoru v Parku kultury a oddechu J. Fučíka. Redakce *Dikobrazu* také vyhlašuje každoročně *čtenářskou anketu o Zlatý osten,*

kteřá měla od svého zahájení v r. 1983 v oboru výtvarném tyto výsledky:

1983 — zlatý osten V. Renčín, stříbrný Neprakta, bronzový J. Kerles;
1984 — zlatý osten Neprakta, stříbrný V. Renčín, bronzový J. Kerles;

1985 — zlatý osten V. Renčín, stříbrný Neprakta, bronzový J. Kerles;
1986 — zlatý osten Neprakta, stříbrný J. Kerles, bronzový J. Vyčítal;
1987 — zlatý osten Neprakta, stříbrný J. Kerles, bronzový D. Pálka;
1988 — zlatý osten J. Pop, stříbrný V. Renčín, bronzový BAPE (Bartoš, Pergler).

Vedle *Dikobrazu* a *Stadiónu* prezentoval svoje kreslíře vícekrát i *Mladý svět* (*Polylegran*, KATA LOK 1960, Osm z 32. stránky MS 1980 ad.), *Technický magazín*, jenž už asi 10 let spolupracuje pravidelně s našimi kreslíři, a po několika Ročenkách a výstavách vydal v r. 1988 v SNTL výběr z výsledků této spolupráce pod názvem *Veletuceť — 144x Barták, Holý, Hrubý, Jiránek, Matuška, Nepraš, Renčín, Slíva*, (zpracoval I. Hanousek a kol.). Monografické i společné výstavy kresleného humoru hostí velmi často *Galerie hlav města Prahy*, zvláště ve své výstavní síni na Staroměstské radnici (1980 Neprakta, Born, 1981 Holý, 1982 Renčín, 1985 Jiránek, 1988 Barták, 1983 *Kreslený humor a grafika k výročí J. Haška* aj.); dále galerie *Fronta* (1959, 1978, 1983 Born, 1970 Jiránek, 1982 Slíva, 1983 Barták, 1985 Holý, 1979 *50 a více salónů kresleného humoru* atd.). Občas pořádají podobné výstavy i další pražské galerie jako *Čs. spisovatel* (1. roční bilance sekce tohoto oboru při Svazu čes. výtvarných umělců — 1980, k Roku české hudby — 1984/85 aj.), *Albatros* (např.

Jak už jsme uvedli na začátku, překotný vývoj událostí, který už v létě hýbal Prahou a pak už přímo listopadové události na Národní třídě (ČFVU sídlilo též v této ulici - v č. 37!) zřejmě způsobily, že se sešit ocitl v deskách, které se postupně propadaly níž a níž zasypány novými texty a časopisy, které se v roce 1990 rodily přímo eruptivně. Stejně tak i výstavy a první knížky; včetně těch autorů, kteří nesměli anebo kvůli opuštění republiky dosud u nás nemohli publikovat.

Že jsme ale tento text tehdy četli v době „předGagové“ je patrné z toho, že jistá jména či názvy jsme našli pečlivě **červeně podtržené** (jde o aktivity v tomto žánru spojené s osobním podílem *Ivana Hanouska* - stalo se propiskou a nenašli jsme způsob jak tento subjektivní zásah v originále ani ve *fotoshopu* bez poškození textu odstranit.)

Tím se však dostáváme k připomenutí, že I. H. zmapoval ve své diplomové práci kreslený humor v českém tisku od roku 1958 do roku 1968, takže za „normalizace“ v následujících třiceti letech už se víceméně nikdo na dalším mapování této oblasti v celé její šíři nepodílel. Právě proto je také tento přehled **Věry Laudové** z konce 80. let minulého století tak výjimečný a tím i užitečný.

Obširný výčet volá po obdivné reakci, dokud čtenář nezjistí, že tu chybí zmínka o soutěžním Písku (1968 a 1969) a také převratné výstavy *Polylegranu* jsou tu podány jen nenápadně.

Smích brání přírodu — kreslí ča-
sopisu *Naši přírodou* — 1987), *Galerie V. Špály* (Výstava kresl. humoru
ze soc. zemí — 1983) atd. Této čin-
nosti věnují pozornost i zcela malé
výstavní síně, např. Mladé fronty na
Staroměstském nám., MV SSM
v Karlově ul., časopisu *Květy Na
Florenci* aj. Některé z uvedených
výstav samozřejmě putovaly i do
četných dalších měst, stejně jako
výstavy jednotlivých umělců, někte-
ré akce byly výlučně mimopražské
(v Roztokách, Slušovicích, Hradci
Králové, Vrchlabí, Vysokém n. Jiz.,
setkání karikaturistů ve Větrní, Hoří-
-Brno, symposia v Pardubicích, Os-
travě, Uh. Hradišti atd.). Pro osobi-
tou odlišnost stylu našich tvůrců
kresleného humoru je do jisté míry
přiznačná i rozdílnost jejich původ-
ních profesí a vzdělání. Tak např.
Barták je absolventem bulharské
námořní akademie a kreslit začal na
svých plavbách kolem světa, Jirá-
nek vystudoval na filozofické fakul-
tě Karlovy univerzity novinářství,
Renčín absolvoval střední ekono-
mickou školu a začínal jako redak-
tor, Slíva Vysokou školu economic-
kou a působil v ČSAV jako sociolog,
Matuška je původním povoláním
strojař-konstruktor, Born má Vyso-
kou školu uměleckoprůmyslovou
i Akademii výt. umění, Holý Vyso-
kou školu uměleckoprůmyslovou,
Neprakta Státní grafickou školu
apod. Naši umělci — i když by se
mohlo zdát, že jsou „ryze český pří-
pad“, přes určité příbuznosti s J.
Effelem, S. Steinbergem ad. — se
zúčastňují s velkým úspěchem
i soutěží, festivalů, přehlídek a vý-
stav v zahraničí a mnozí z nich tam
získali významná ocenění: v *Anconě*
1981 P. Matuška cenu za sportovní
vtipy; ve francouzském *Angletu*
1981 P. Matuška 2. cenu; v *Ankaře*
J. Slíva čestné uznání 1985 a 1987;
v italské *Bordighere* 1968 A. Born
1. cenu kresleného humoru — Zla-
tou palmu a J. Slíva 1984 2. cenu —
Zlatou datli a 1985 také Zlatou Pal-
mu; v belgickém *Beringenu* 1987
P. Matuška 3. cenu; na Mezinárod-
ním biennale humoru a satiry v bul-
harském *Gabrovu* dostal 1979 A.
Born Zlatého Ezopa, J. Slíva 1981 2.
cenu a 1987 cenu Svazu bulh. vý-
tv. umělců, 1987 V. Renčín také
Zlatého Ezopa; v *Havaně* získal J.
Slíva 1987 Cenu ministra kultury;

v belgickém *Knokke-Heist* J. Slíva
1981. 1. cenu a 1986 5. cenu; v *Kra-
kově* 1971 A. Born Grand Prix na
Mezinárodní výstavě karikatury a S.
Holý 1972 Cenu historiků umění;
v *Luzernu* 1986 M. Barták cenu *Ga-
lerie Ambiance*; v italské *Marostice*
1985 P. Matuška zvláštní cenu poro-
ty; v *Montrealu* byl 1974 vyhlášen A.
Born „karikaturistou roku“ a 1979
tam J. Slíva získal 4. cenu; v *Mosk-
vě* dostal Neprakta medaili „*Satira*
78“; v *San Antonio* na Kubě 1987 V.
Renčín hlavní cenu; v *Sarajevu* 1973
M. Barták; v *Sieně* 1985 J. Slíva ce-
nu za nejlepší zahraniční účast; ve
Skopje 1970 A. Born cenu *Muzea*
moderního umění, 1974 J. Hrubý,
1977 M. Barták, 1981 J. Slíva 2. ce-
nu; v *Toku* 1980 a 1983 P. Matuška,
1986 a 1987 J. Hrubý; v italském *To-
lentinu* 1969 A. Born 1. cenu na V.
Biennale dell'Umorismo nell'Arte,
1972 S. Holý, 1973 M. Barták, 1981 J.
Slíva 2. cenu; v *Torinu* dostal J. Slí-
va 1988 zvláštní cenu za černý hu-
mor; ve *Varaždinu* 1986 P. Matuška
1. cenu; ve *Vercelli* 1986 J. Slíva
zvláštní cenu; v *Záp. Berlíně* 1977
M. Barták a 1980 J. Slíva zvláštní
cenu atd.

Naši lidé mají upřímně rádi nejen
kreslený humor, ale i kreslíře samé
a důvěřují jim; to všechno je velice
potěšitelné — jen přítom člověka
bezděčně napadá otázka: kolik
z nás v jejich jevném bodnutí hledá
a vidí také sebe sama a ne jenom
sousedu nebo kolegu?

VĚRA LAUDOVÁ

Co v textu schází?

Samozřejmě to, co doba, už
za „gorbačovské glásnosti“
volnější, ale stále u nás ka-
menná, nedovolovala.

Například seznam autorů,
kteří opustili republiku a je-
jichž kresby tudíž byly v
„klatbě“ (Kantorek, Steiger,
Kristofori, Štěpán) nebo se Lis-
topadu nedožili (Haďák, Ka-
lousek). Chybí zmínka o tý-
deníku *Ježek*. Nejsou uvede-
na některá jména, ač nechybí
kníží tituly či časopisy, v
nichž měli kresby. Není tu u-
vedena edice *Kamarád* (Jirá-
nek, Pálka). Málo přehledný je
výčet ocenění našinců v cizině
(viz vedle!). Fajnsmečkům
může chybět *Křížovnická ško-
la* a prezentace obou ředitelů
v *Hostu do domu*).

Jen názvem místa konání je
zde zapsán královéhra-
decký *Humorest*, tehdy ješ-
tě národní soutěž, která
měla několik zdařilých roč-
níků a rozdala i dost oce-
nění. Podobně by stálo za
to ještě doplnit eko-výstavy
ve Vrchlabí na téma *Kr-
konoše*; včetně katalogů.

V uvedených edicích jako
HuHu by stálo za to kon-
kretizovat těch pár vyda-
ných svazků. V chronolo-
gickém seznamu vydaných
knih jde o mix z uvedených
edicí, který zahrnuje pouze
společná alba. Svazky vti-
pů jednotlivých autorů na-
jdeme jen v odstavcích jim
přímo věnovaných (*Borno-
grafie* - edice *Polylegran* č.
3). Proto se tu neobjevují
alba typu *„Pozor, zde se
střílí“* Fr. Skály či *„Galerie“*
Boh. Štěpána (č. 1 a 2 v
edici *Polylegran*).

Čím více se textem probíráme, napadají nás možnosti doplnění o detaily či nápady týkající se dalšího rozšíření seznamů jmen, názvů a informací ve zde představovaném článku. Ten zůstává základní kostrou a jeho cena je v tomto postavení nedocenitelná. Doba, v níž vznikl nebyla co do tvorby obsahu jednoduchá, autor si nemohl být jistý, které jméno či akce je v nemilosti. Neexistoval internet, který by zjednodušil získávání informací. K práci sloužily jen na papíru existující podklady a telefonní i osobní setkání se zasvěcenými osobami. Proto je faktografická část článku **Věry Loudové**, kterou zde přinášíme, tak cenným textem. (G)

Ztráty / Kazo Kanala (74) - Stano Kochan (78) - Vlasta Zábanský (84)

Kazo Kanala (15. 8. 1946 - 22. 12. 2020)

Bratislavský výtvarník zemřel těsně před Vánoci osaměle. Nikoliv zcela sám, protože se tak stalo v hospici, kde už trávil dost dlouho - a prý spokojeně - poslední dny svého života. Ale

bez svých druhů ze Slovenské unie karikaturistů, kterou v poslední době vedl, ale která už před tím, po odchodu dalšího ze zakladatelů Jáno Valtera, potichu skonala spolu s nimi. Jako spoluzakladatelé ČUKu jsem se s Kazem a Jánem sešli právě při památném prvním sezení “na půl cesty” v Brně, kde jsme s Kobrou navrhli ustavení dvou samostatných národních uměleckých svazů a našli jsme pro to od slovenských karikaturistů plné pochopení a podáním rukou jsme i zpečetili vzájemnou spolupráci. Ta tak předjímala rozpad Československa a zároveň zabránila nějakým “federálním rozmiškám”. Naopak, vydržela až do dnes, přestože na startu, aniž bychom to ještě tušili, jsme vyráželi každý zcela jiným směrem. Z České unie karikaturistů se stal zastřešující orgán pro celou národní obec autorů kresleného humoru, v níž se právě služba zprvu až dvěma stovkám členů stala hlavní náplní. Ze SÚKu se brzy vyvinula spíše tvůrčí skupina převážně bratislavských elitních výtvarníků, v jejichž častých výstavách doma i v zahraničí (myslím, že až v Brazílii?) měl právě Kanala své prsty - tedy spíše šikovní jazyk spolu s přesvědčivým vyrazem tváře. Co však zůstalo pevným bodem, bylo každoroční (obvykle dubnové/aprilové) vystavování Slováků na rodné hroudě ČUKu v Malostranské besedě (pak i v podzemí restaurace v Mánesu) v rámci Kobrových Salonů kresleného humoru. Osobně mne jako činovníka české unie vadila chybějící recipocita - vystavování reprezentační kolekce autorů ČUKu na Slovensku. O tom jsem osobně hovořil s Kazem v autě, které jsem řídil na *Cartoonbienále* v Písku, kam jsme ho pozvali do mezinárodní poroty či mítink, tak jako každý rok někoho z “družebního” Slovenska (vzpomenou kupř. Valtera, Tormu, Perneckého, Polakoviče, Vica...). Právě tak byl Kazo (s obvyklou lahví borovičky) i v jury pražského *For pro Fórum* - i tady jsme si vyslechli, v čem je slovenská situace jiná. Zajímalo nás, proč se dění v zemi drobí na samostatné spolky na Vysočině či v Pováží i v dalších okresech západoslovenské “nížiny”, a to bez participace SÚKu. Přesto jsme se - jako pozvaní Češi - občas objevovali i v Bratislavě na různých speciálních výstavách, vystavovali v Piešťanech a samozřejmě v rámci soutěží F. Vica a pak i P. Rázuse v Prešově. Díky tomu všemu jsme měli dobrou představu o slovenské tvorbě na naší společně sdílené roli. A také jsme se v bulletinu ČUKu dění na slovenské scéně výtvarného humoru často věnovali. Což stále a silně pokračuje i v našem e-GAGu. (g-men)

O posledních letech SÚKu a Kanaly už jsme neměli zprávy, věděli jsme jen, že si často stěžuje na své “nezdraví”. Takže můžeme sloužit jen tím, co přinesl víc bulvární než seriózní tisk. Uplynulo téměř čtvrt roku od Kanalova úmrtí a tak si dovoluujeme citovat pár výňatků.

Kazo Kanala bol medzi umelcami váženým pojmom, v súkromí však prežíval utrpenie a bôľ. Po tom, čo pre silnú cukrovku prišiel o prsty na nohách, skončil v hospici. To však nebolo všetko. Kanala sa topil v niekoľkotisícových dlžobách, z ktorých ho pred tromi rokmi ťahal kamarát *Andy Hryc*. „**Kazo je jeden z najlepších karikaturistov. Nemal v živote šťastie, má chabé zdravie.** Dostal sa do hroznej životnej situácie. Nemôžeme ho nechať len tak,“ povedal vtedy *Novému Času* Andy Hryc, ktorý sa s umelcovým dlhom vo výške 3 500 Euro rozhodol statočne popasovať. Život uznávaného karikaturistu vyhasol podľa informácií *Nového Času* tesne pred Vianocami. Desiatky rokov ignoroval upozornenia lekárov, ešte v minulom storočí často oznamoval, že je na tom veľmi zle.

Na známém webu **Cartoon Gallery** je umístěn materiál k uctění jeho památky:

<http://www.cartoongallery.eu/udalosti/>

Mimo jiné odsud přebíráme díky **Karolu Čizmaziovi** a **Feru Jablonovskému** tento text z knihy Kornela Földváriho „25“.

Kazo Kanala

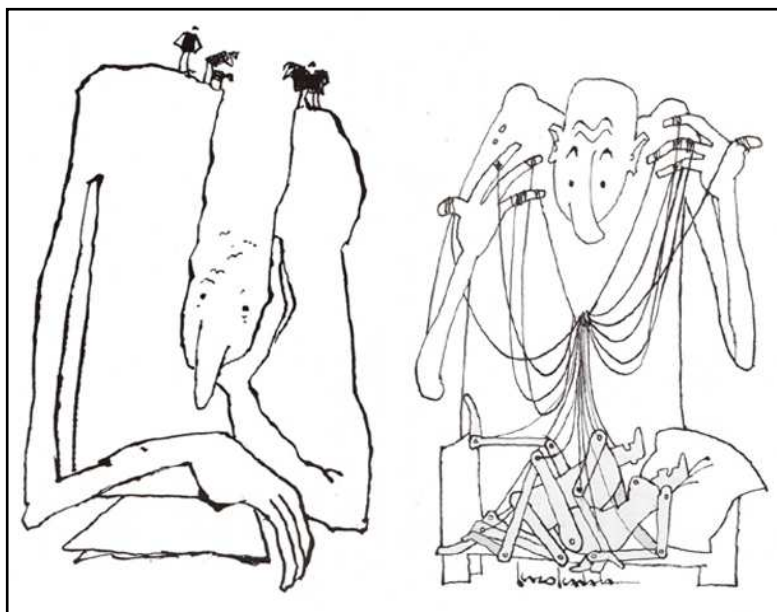
Naozaj sa každý deň nestáva, aby karikaturista bol zároveň dobrý organizátor ako Kazo Kanala (1946). Už v rozmáhajúcom sa temne rozbiehajúcej sa normalizácie vykresal iskričku nádeje najmenšou výstavnou „sálou“ Galéria No 1. Vytvoril ju z priestoru, ktorý bol skôr zaskleným výklenkom pre sošku sv. Floriána, než ozajstným malým výkladom, a predsa v nej usporiadal niekoľko ambiciózných výstav karikatúry, dokonca s reálnou nádejou na medzinárodnú účasť. Žiaľ, s miznúcim zvyškom normálneho života i galéria, z moci úradnej odomknutá krompáčom, sa čoskoro zmenila na zväzácku vývesku. *) Dúfajme, že aspoň pri Slovenskej únii karikaturistov, ktorú Kazo Kanala vzal na svoje plecia a ktorá sa i jeho zásluhou stala štartovacou plochou do sveta, sa história opakovať nebude.

Za Kanalovým ironickým kresliarskym gestom sa skrýva senzitivny človek s výrazným humanistickým cítením. Patrí medzi karikaturistov, ktorí sa uprostred noci spotení budia z ťažkých snov o osudoch ľudstva v neláskavej pretechnizovanej civilizácii. Väčšina jeho kresieb operuje rečou symbolov. Cyklicky sa v nich opakujú motívy človeka v priepasti, krajčírskafigurína s ľudskými atribútmi či všadeprítomné masky ako symbol dokonalého od cudzenia, pohybujúci sa neraz na hrane surreálna. No pretlak z obáv a apokalyptických predtúch ho čoraz väčšmi odvádza od minucióznej práce k expresívnemu tesnopisu z niekoľkých hekticky popretínaných a vlniacich sa čiar.

Kultivovaný a tvárny kresliar Kazo Kanala však zároveň neprestáva byť vnímavý pozorovateľ s výborne vyvinutým citom pre nezmysly života. Nachádza ich v horúčkovitom pechorení moderného človeka, ale i v celkom reálnych situáciách, v náhodnej konfrontácii prvkov samých osebe vôbec nie smiešnych. (V animovaných filmoch takto dynamicky provokoval detskú fantáziu.) V kresbách neúnavne hľadá zázračnú formulku harmónie, ktorou by presvedčivo vyjadril disharmóniu sveta. Nádej do nich nebadane vstupuje v komickej postavičke klauna, ktorý sa svojou nezaraditeľnosťou stáva posledným slobodným človekom, využívajúcim odveké právo bláznov a detí hovoriť pravdu. S odzbrojujúcim úsmevom balansuje na vrchole sopky. Asi by sa inak spolu s nami rozkričal hrôzou.

Kornel Földvári

*) Začátek textu zní poutavě, ale pamětníci vznik i konec výstavní vitríny popisují jinak.

KAZO KANALA

Artysta plastyk, karykaturzysta, ilustrator, organizator i kurator wystaw.

Urodził się w 1946 r. w Šahach. Studiował architekturę na Wydziale Budownictwa Słowackiej Wyższej Szkoły Technicznej w Bratysławie. Jest autorem projektów plastycznych do 36 filmów animowanych /Vodník Rybka, Figliar Šupka, Papierová Kika, Pod zelenou horičkou.../ [Wodnik Rybka, Figlarz Szupka, Papierowa Kika, Pod zieloną górką...].

Publikował w prasie - „Smena”, „Expres”, „Roháč”... W czasach normalizacji objął go zakaz publikowania. Po 1989 ... „OS”, „Kulturný život”, „Domino fórum”, „Sme”, „Listy”...

Jest założycielem i prezesem Słowackiej Unii Karykaturzystów (SUK), prezesem FECO – Slovakia /Federation of European Cartoonists Organisation/ oraz członkiem honorowym Brazylijskiego Stowarzyszenia Karykaturzystów.

Od 1993 roku jego prace były prezentowane indywidualnie oraz na wspólnych wystawach członków SUK, które zorganizował w następujących miastach: Ayr, Ankara 2x, Berlin, Bukareszt 3x, Praga 18x, Londyn 2x, Ostenda 4x /1x charytatywna/, Osaka 2x /charytatywnie/, Istambul 2x, Warszawa, Wiedeń, Sofia 2x, Warno, Brailo, Ostrava, Calarasi, Znojmo 3x, Seul, Tarnov, Gabrovo, Constanc, Pazardžik, Brugg 2x /charytatywnie/, Recife, Teresine, Saint Just le Martel 4x, /tu w r. 1999 ich kolekcja zdobyła główną nagrodę, o którą ubiegało się 85 krajów/, Moskwa 2x, Esslingen, Lipsk, Kraków, Spiska Nowa Wieś, Nitra, Kremnica 3x, Komarno, Štúrovo, Šahy, Kolárovo, Galanta, Pezinok 4x, Nowe Miasto nad Wagiem, Bratysława 24x... W roku 2006: Budapeszt, Wiedeń, 2x Praga, Ratyzbona, Gliwice.

Při sestavování tohoto příspěvku jsme kromě dodávky informací z Bratislavy otevřeli i seznam publikací v naší knihovně Cartoons. Z té **největší** (hlavního díla K. K. s názvem **“100+1 přátel”**) jsme vybrali pár kreseb... A našli i dost českých kreseb i textů - s jedním se můžete setkat na jiném místě v tomto čísle.

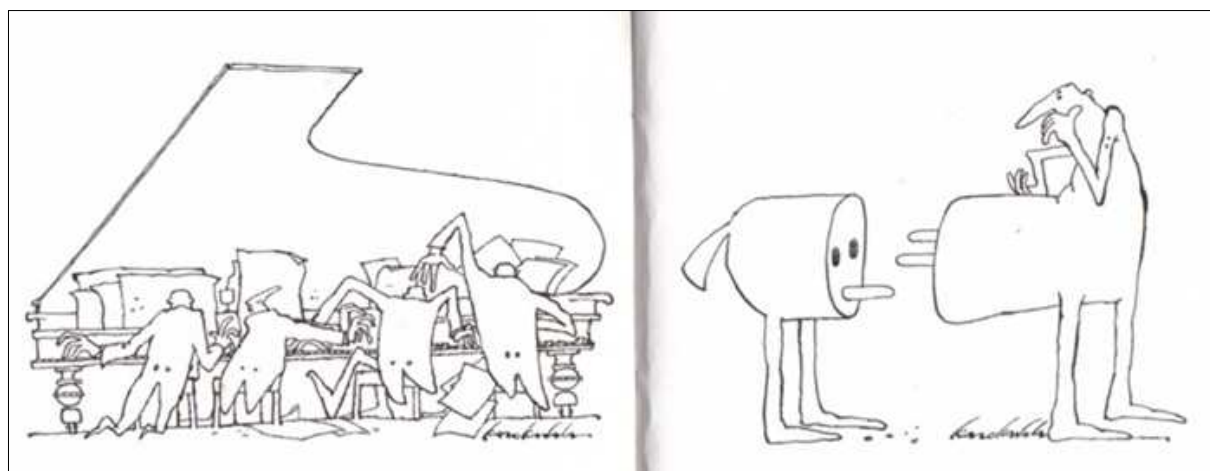
A z té **nejmenší** jsme měli též radost, neboť kromě kreseb obsahuje i (málem kompletní) údaje o autorovi. **Viz rámeček vlevo dole.**

Ovšem fakta tu končí už v roce 2006 - kdy vyšla s titulkem **„Kazo Kanala Karykaturoy“** v polské Varšavě v roce 2007 - vydalo ji tamní slovenské sdružení - zřejmě k autorově výstavě v tamním středisku. Nad ní jsme se hodně zapotili při výběru pár kresbiček z nabízené zde třicítky - výsledek postupné redukce až na dvě dílka vidíte **zde - až dole.**

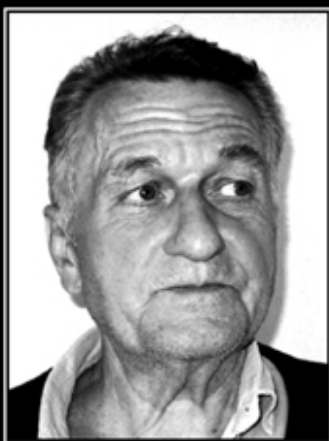
ROZLÚČKA S PRIATEĽOM

„Všade bol niekto, kto ho poznal a s kým sa kamarátil. Neboli to len umelci či intelektuáli, diplomati, novinári či vrcholoví manažéri rôznych inštitúcií, dobre sa poznal aj s bežnými ľuďmi, robotníkmi, pouličnými predavcami, či dokonca s bezdomovcami. (...) Bol prirodzene a nefalšovane srdečný a priateľský. Svojou charizmou, rozhladom, skvelým rozprávačským umením a zmyslom pre humor si rýchlo dokázal získavať ďalších a ďalších priaznivcov.“

Karol Čizmazia (Bumerang č. 1)

Zesnul STANO KOCHAN

Stano KOCHAN

* 1942 - + 2021

R. I. P.

Na Slovensku si zima vyžádala zvláštni daň z nevelké obce karikaturistů. Po *Kazu Kanalovi* zemřel další známý Slovák **Stano Kochan**. Známy ovšem možná víc v Německu než v rodné zemi. Patřil k těm kulturním osobnostem, které opustili Bratislavu v roce 1968 a podobně jako *Pavel Tausig* si zvolil Německo západní. A dokonce i stejný frankfurtský časopis - začal intenzivně kreslit pro legendární satirický „*Pardon*“.

Stručný životopis přebíráme z Cartoon Gallery

Stano Kochan sa narodil 24. 3. 1942 v Banskej Bystrici

v učiteľskej rodine. Kresleniu sa venoval už od útleho detstva, štúdiom na umeleckej škole však z dôvodu „nesprávneho pôvodu“ ostalo preňho nedostupné. Vyštudoval Vysokú školu ekonomickú, po celý život sa však živil ako karikaturista. V roku 1966 vystavoval svoje karikatúry vo *V-klube* v Bratislave a následne sa začalo obdobie jeho spolupráce s týždenníkom „Kultúrny život“, ktorý pravidelne publikoval jeho seriál „Obrazy z dejín národa slovenského za vpádu tureckého“, ktoré boli vydané aj knižne. Spolupracoval aj s humoristickým časopisom *Roháč*. Po vstupe vojsk Varšavskej zmluvy do Československa v roku 1968 a jeho následnej okupácii, Stano Kochan okamžite emigroval do Nemecka.

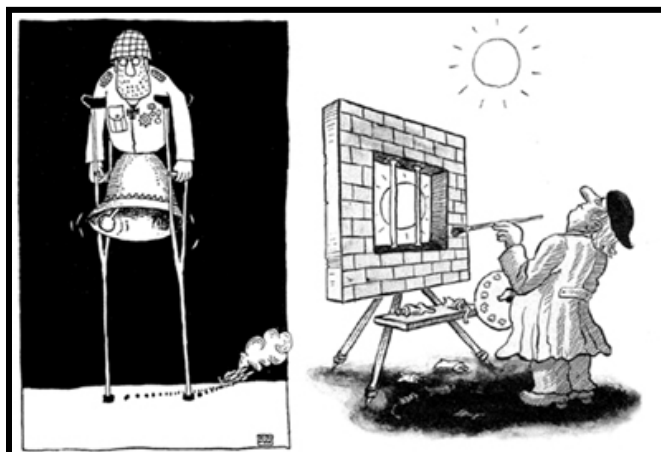
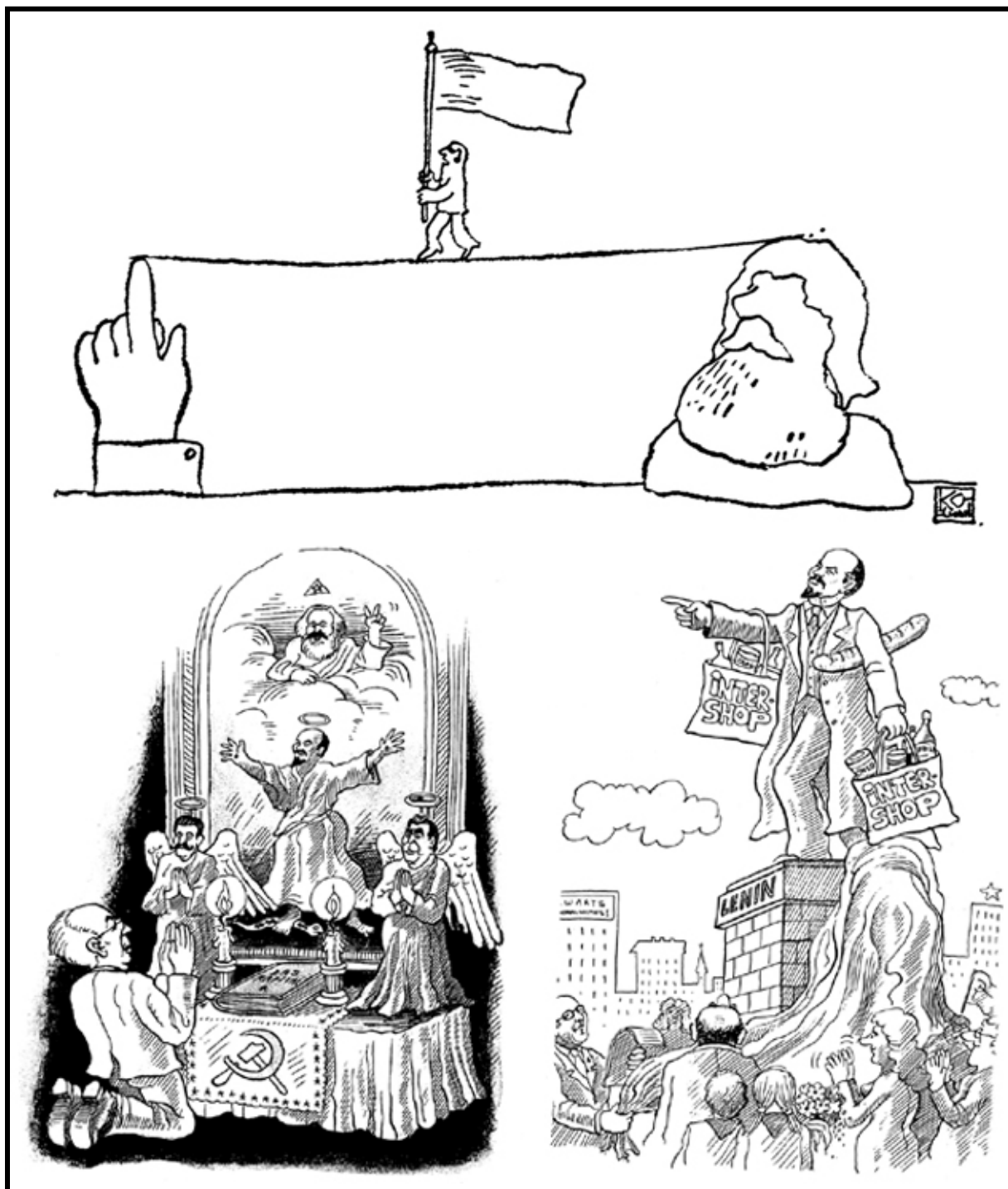

Vo Frankfurte pracoval pre v tom čase najvýznamnejší európsky satirický časopis „*Pardon*“, kde patrila medzi osem kmeňových autorov. Spolupracoval i s periodikami „*Spiegel*“, „*Stern*“, „*Bunte*“ a „*Die Zeit*“. Vydal viacero kníh v Nemecku, Anglicku, Taliansku, Holandsku a Japonsku: „*Darling, You are a Devil!*“ (1971), „*Teuflische Positionen*“ (1983), „*Die entgeltige deutsche Geschichte*“ (1986), „*Was schreibt die Maus dem lieben Gott?*“ (1993) atď. Veľkej popularite sa tešila aj jeho kniha „*Biblia pre komunistov*“. Po mimoriadnom ohlase knihy „*Diabolské polohy*“ vo viacerých krajinách nakreslil jej voľné pokračovanie s názvom „*Najdiabolššie polohy svetových dejín*“. Okrem toho desiatky ďalších publikácií ilustroval.

V roku 1992 vydal taliansky spisovateľ L. Novelli knihu „*Professione Cartoonist*“, ktorá skúma prácu 8 svetových autorov: Altan, Cavandoli, Johnny Hart, Quino, Mordillo, Ro Marcenaro, Ziraldo a Stano Kochan. Po roku 1989 sa Stano Kochan vrátil na Slovensko a stále sa venoval tvorivej práci. V roku 2014 mu Akadémia humoru Európskeho festivalu humoru a satiry „*Kremnické gagy*“ udelila prestížnu cenu „*Zlatý gunár za celoživotné dielo*“.

Stano Kochan zomrel 24. 1. 2021 v rodnej obci Horná Strehová.

Na nasledujúcej stránke prinášame malý výber z Kochanových ilustrácií, ktoré nám poskytl **Karol Čizmazia** z *Cartoon Gallery*

Kresby: 5x **Stano Kochan** (Slovensko)

Jde o tři kresby uveřejněné v časopise **Kultúrny život** v letech 1966, 1967 a 1968.

A o dvě ilustrace z knihy **Jána Kaliny "Nichts zu lachen"** vydané v SRN v roce 1980.

Mezi nimi jsou dvě kompozice se zbožňovaným **Vladimírem Iljičem Uljanovem** - **viz výše.**)

Více kresb St. K. najdete na web-adrese <http://www.cartoongallery.eu>

“Sdělujeme všem přátelům a známým, že nás dne 4. února 2021 po krátké těžké nemoci opustil ve věku nedožitých 85 let pan Vlastimil Zábranský. Rozloučení se uskuteční v úzkém rodinném kruhu.”

Pár prostých řádek plus jedna Vlastova černobílá kresba. A jaké s tím má člověk potíže. V hlavě se mi honí několik našich setkání, ta dvě nejvydatnější v jeho Brně - první v ateliéru, druhé při obědě v hotelu Internationál. To první před Listopadem, to druhé už po převratu. A k tomu spousta setkání dalších, několik vernisáží... Dokonce jsem se měl podílet na jeho krásné monografii připravované *Františkem Malinou* z Masarykovy univerzity... Vlastně nevím jistě, proč nakonec nespátřila světlo knihupeckých pultů. Přitom mám kdesi schované “obtahy” některých hotových stránek... Až v roce 2011 vyšlo jiné album, ale kupodivu ne v Brně, ale v Bratislavě - a v péči *Františka Jablonovského* shrnuje výhradně autorovy kresby pro slovenský satirický týdeník *Roháč*. Jeho česká, tedy spíš brněnská stopa tedy čeká na vzkříšení. Stručně: dočkáme se někdy Zábranského monografie?

Zatím se můžeme spokojit časopiseckými články a zde proto předkládáme dva takové, asi nejzajímavější. Tím prvním je recenze *Petera Kováče*, kulturního redaktora deníku *Práce*, který Zábranského výstavu v pražské *Galerii Fronta* opravdu poctivě, jak se slušelo na normalizační novinářskou hvězdičku, odsoudil. “*Dnes je rok 1983 a my žijeme v docela jiné společnosti*” píše, když srovnává Zábranského s *Dalím* a jeho tvorbou v časech tak rozporné buržoázní společnosti.

Když jsem o tom mluvil z Vlastou, překvapilo mě, s jakým nadšením o ní - o té recenzi! - mluvil. Vysloveně si liboval, že vyšla dřív, než jeho výstava ve Spálence skončí, takže je jasné, že teď do síně přiláká mnohem více diváků. Když je přece neangažovaná a nesocialisticky nerealistická, úspěšná jen v kapitalistickém zahraničí... Pokud si vzpomínám, tento Kováč se

pak proslavil i v televizi, když si na obrazovku pozval *Bohumila Hrabala*, dlouho zamlčovaného spisovatele a z něho pak vytáhl několik neurčitých vět o tom, že se tedy i on hlásí k současné normalizační politice. Hrabalovi pak vyšla zase aspoň jedna knížka... bylo to trapné... Druhý text vyšel po ani ne jednom desetiletí, tedy už po převratu a to v *Magazínu Co vás zajímá*, dost oblíbeném časopise malého formátu z rodiny vydavatelství *Rudé Právo*, ovšem v roce 1991 už v jiném gardu a s jinou redakcí. *Václav Teichmann* tam představoval české humoristy (se svými portrétními karikaturami) a mezi nimi se tu objevil i *Vlasta Zábranský*. Kromě biografických údajů zde bylo místo i pro otázky a odpovědi.

Tady jsou:

VLASTIMIL ZÁBRANSKÝ

se narodil ve Vráži u Berouna a žije v Brně. Je to vyučený palič cementu, opravář lokomotiv, promovaný pedagog. Nyní se věnuje malbě, kreslenému humoru, volné a užité grafice a ilustraci. Od roku 1963 spolupracuje s desítkami našich i zahraničních časopisů. Uspořádal třináct samostatných výstav, účastnil se více než dvou stovek kolektivních výstav u nás i v zahraničí. Je členem skupiny JUNIJ (mezinárodní skupina sochařů, malířů a grafiků). Obdržel řadu cen na světových i našich soutěžích.

Jaké byly vaše začátky?

Začínal jsem — použijme archaického výrazu — s nadšením. Byl jsem nadšen kresleným humorem, protože jsem si všiml, že je to vlastně jedna z mála oblastí našeho národního života, v níž nikdy nebyla situace vážná. Začíná se vůbec snadno. Musíte být ovšem tak schopný, abyste byl zcela neschopen rozlišovat, co je vaše vlastní — a co nevládní myšlenka. Tak začínají všichni, jde jen o to, jak rychle se tahle choroba překoná, překoná-li se vůbec. A uplatnit se rychle je nejen možné, ale přímo nutné: případ uznání se zpětnou platností není v karikatuře znám. Také je pěkné v téhle branži, že můžete být hopem populární a hopem zapomenut. Pokud jde o mé začátky, abychom nežertovali obecně, nemohu sloužit přesnými letopočty, zatím si ještě nic napamatuji. Ale bylo to na začátku šedesátých let a působil tu mocný impuls: Steinbergovo výtvarné veselo. Díky jemu a několika kreslířům okolo se karikatura zbavila literárně opsatelného pointování kresby a vstoupila mezi plnohodnotné výtvarné disciplíny. A bylo i tady ve spoustě časopisů dost místa pro kresby tvárně i myšlenkově rafinovanější, než bylo předtím, i potom v kraji zvykem vidat. A abych doložil povídání o snadnosti a radosti začátků příkladem: vzpomínám si, že mé kresby visely na zdech takové instituce, jako je Muzeum moderního umění v Paříži, ještě dřív, než jsem se stačil naučit kreslit.

Patřil jste k výrazným osobnostem našeho kresleného humoru. Proč od kreslení humoru upouštíte?

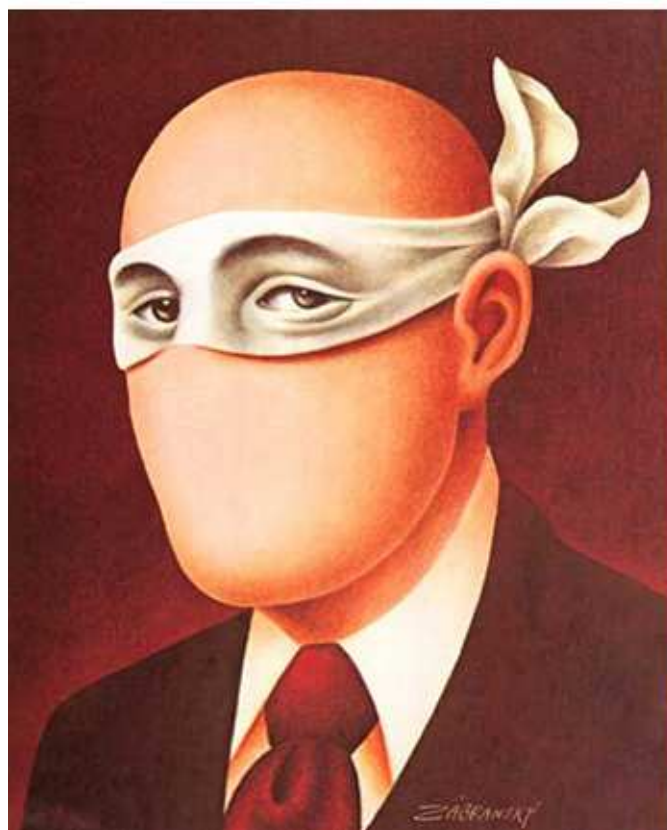
Řekl bych, že patnáct dvacet let je nejdelší doba, po kterou je možné dělat kreslený humor, pak už se dá mluvit jen o kreslivých fotičkách (až na příslovečně

zanedbatelné výjimky). Pripustme přibuznost nejběžnějšího typu kresleného humoru (těži ze situační nebo slovní komiky) s anekdotami. Anekdota se — jak známo — nevymýšlejí, ty vznikají. Kreslený humor také vzniká, ovšem vymyšlením. Vymýšlejte několik anekdot denně — patnáct let! Konce pak mohou být různé. Vzpomeňme nejradostnější sezónu karikatury ve světě, začátek šedesátých let. Searle, Bosc, Chaval, Topor a pár jiných mám rád z té doby. Byli mladí a nejen slavní, ale i dobří. A skončili včas. Chaval i Bosc kolem čtyřicítky, těsně po sobě — a sebevraždou. Nikoliv uměleckou: skutečnou. Jeden z nich (zapomněl jsem už který) napsal v testamentu, že už ho nebaví obveselovat svými kresbami francouzského měšťáka po obědě. Tady už ovšem končí i humor. Já s humorem přežívám, jenom jsem upustil od rychlých, hekticky vznikajících černobílých kreseb (vzpomínám si na osobní rekord: šedesát hotových, pointovaných kreseb za jediný den). Jenom jsem za pomoci sofistikovanější výtvarné výbavy přešel ke zdravotnějším, pomalejším kresbám a obrazům. Kdoví, jestli není nejlepší skončit s touhle branží zcela včas a úplně. Kdoví, k čemu je to dobrá příprava. I takoví lidé jako třeba Fellini nebo Hitchcock začínali jako karikaturisté.

Jaký je dnes podle vašeho názoru náš kreslený humor?

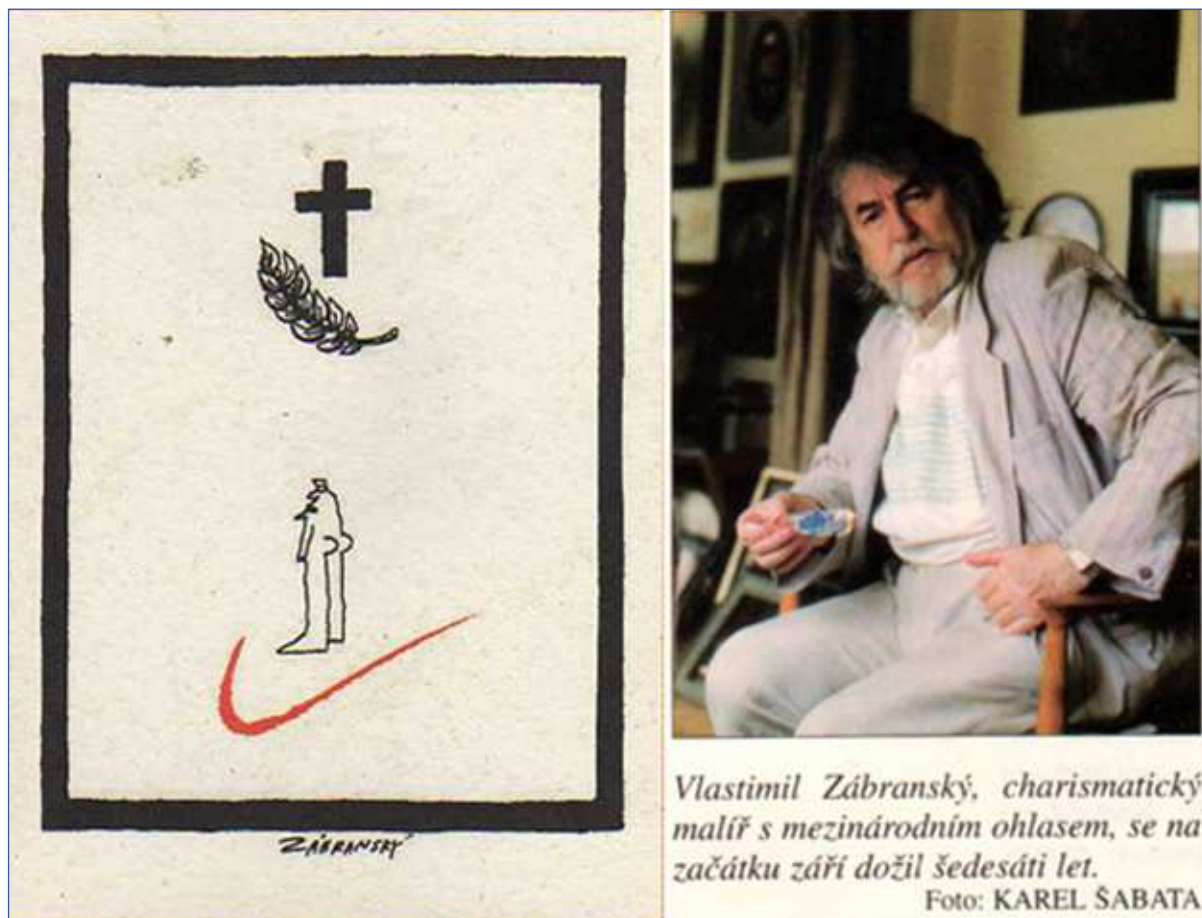
Je to divné, ale pořád je u nás několik neunavených a nápaditých kreslířů s přírodním talentem; ty mám rád i jako lidi. Zajímavé je, že někteří jsou právem hvězdně populární, přestože se objevují na českém papíře nesystematicky a nepříliš často (v záplavě nedomrlých obrázků čilých piktomanů). Navíc jde obvykle o přištípkaření: ušlápnutý formát kresby a špatný tisk.

se k němu blížíme. Ale teď nastal čas na ukázky z Vlastova repertoáru. Ty, co asi pamatujeme nejlépe, jsou ze šedesátých let, hlavním poznávacím znakem bylo vykryvání prázdného pozadí svislým šrafováním, jakousi tapetou, před níž se pohybovaly nejen těž typické postavy (většinou dané jen obrysem) a kde měly svůj bílý prostor i *obláčky* s černými písmeny. Byl jich plný Dikobraz ve své výjimečně silné chvíli během Pražského jara 68, ale také další periodika. Zábranský přiznává, že jich tehdy chrlil desítky za večer - a hodně z nich se v progresivní Praze dočkalo otištění...

Po okupaci se však vrátil ke svým „uměleckým“ dílům, které prezentoval vlastně pouze v zahraničí - v Jugoslávii (široké společenství Junij - z Čechů v něm nebyl sám) a také ve francouzském Avignonu, což byla opravdu prestižní výstavní slavnost plná pravých es výtvarného humoru především domácí provenience. V ročníku 1970 byl Zábranský jediným autorem z Východu a jeho díla (byť ještě ta černobílá a šrafovaná) se v horkém létě objevila mezi

kresbami *Bosca*, *Desclozeauxe*, *Gourmelina* či *Kerleroux* a dalších hvězd. To už měl totiž brněnský výtvarník za sebou úspěšné soutěže v kanadském Montrealu (1968) či legendární italské Bordighere (1969). A vida, už jsme u té slíbené **Vlastovy fotografie**. V brněnském magazínu se portrét objevil v souvislosti s autorovými 60. narozeninami, takže jsme spočítali, že to bylo v roce 1996 - a ve tváři vypadá skvěle. Jenže - co naznačují ty ruce?

Vlastimil Zábanský, charismatický malíř s mezinárodním ohlasem, se na začátku září dožil šedesáti let.

Foto: KAREL ŠABATA

Parte (viz vlevo) už jsme v GAGu přetiskli, tak teď jenom dodáváme, že to byl Zábanského vtip - uváděl na něm vždy celou délku života 1936 - 2029. To se bohužel o osm let netrefil. Abychom to celé prozatím uzavřeli, odkazujeme na cartoongallery.eu, kde se Zábanskému věnují důkladněji a také na Sorry, kde také připomínají odchod Zábanského ze scény jeho obrázky. Připisujeme jen Zlatou datli z Bordighery 1973 a další první ceny ze 70. let: Skopje 1972, Sarajevo 1973, Marostica 1975, Atény 1975, Knokke-Heist 1979...

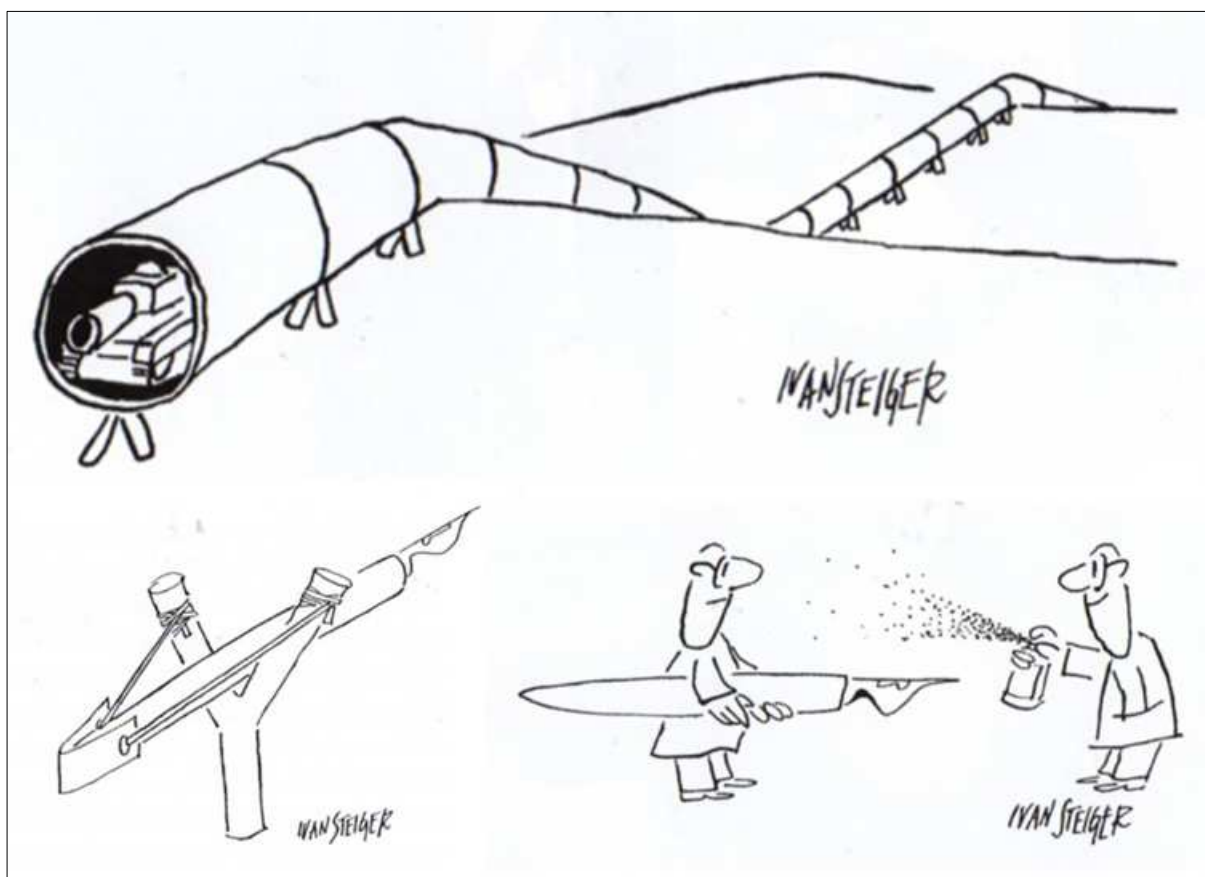
Jelikož tu zbylo místo, doplňujeme něco z vlastního archívu: Vlevo je náplň a vpravo její obal - v té obálce adresované tehdy nepřesně na naše někdejší a zase už dnešní sídlo (tehdy jsme žili na M. Straně) naštěstí dorazilo Vlastovo P. F. 1976. Potěšilo nás tehdy, stejně jako dnes, když jsme si ho zase připomenuli. **Naplnilo se pravidlo „do třetice“**, když po Kazovi a Stanovi zemřel ještě Vlasta. Teď jen můžeme doufat, že k další takové „trojce“ ještě je daleko. **Už takto je nepříjemné, že se pro ten čínský vir s nimi na pohřbech nemůžeme rozloučit a s dalšími adepty setkat... třeba naposledy.** /IH/

Upozorňujeme na krátký dokument v tomto GAGu - je to obsah výše zmíněné monografie VI. Zábanského, co nakonec nespátřila světlo světa. /red./

Dílo už samo o sobě vzbuzuje obdiv. Formátem, pojetím, vyvážeností obsahu mezi texty a obrazy. A také podiv. Jménem autora - je jím **Ivo Strejček** - a vydavatelem - tím je *Institut Václava Klause* v Praze 6. A abychom byli seriózní, připojujeme hned na začátek i trochu pochyb nad zvoleným

názvem „*Básník kreslených esejí*“ (váže se nejspíš k ilustracím *Bible*). Nejen mate, ale ani neseď, jak k Steigerovu naturelu, tak k obsahu spíše biografické povahy díla. Publikace

vyšla už v září roku 2020, o její ceně a možnostech jejího pořízení nemáme informace. Každému, kdo se zajímá o výtvarnou publicistiku humorného rázu vyššího levelu by však neměla uniknout. Stojí za to svým pojetím; nic statického tu nepřekáží, vše plyne od začátku až do konce a tento ke čtenáři přátelský přístup je pečlivě dávkován co do nabízených témat ze života a díla Ivana Steigera, jehož úspěšný vstup do české výtvarné žurnalistiky byl nevyklý až pře-kvapivý především svým zavile neškoleným až „nevýtvarným“ stylem kresby (beze slov). Než jsme se ovšem dočkali jeho oficiální domácí korunovace ve sféře kulturně-politických perio-dik, přišli Rusáci a odešel Steiger.

Kresby, které jsme vybrali z velké nabídky spojuje stejný a výrazný podpis autora, který se nemění v čase, na rozdíl od kreseb, které se postupně staly „výtvarnějšími“ a „milejšími“. I když téma bylo stále ostré jak pero, kterým je autor stvořil....

Právě další životní a tvůrčí etapa Ivana Steigera v Německu tvoří ve svém shrnutí významnou část publikace o 200 tiskových stránkách. *Ivo Strejček* měl důvěru autora a mohl těžit z nečekaně perfektně vedeného archivu karikaturisty, takže se v knize nacházejí texty s titulkem „Vlastnoruční biografie“, „Z vlastních memoárů“, „Blesková zpověď Evy a Ivana Steigrových“, či rozhovor s *Pavlem Kohnem* pro Svobodnou Evropu. Třetinu knihy pak zaplňují texty pod výstižnou hlavičkou „Jiní o Ivanu Steigerovi“ (třeba *Milan Schulz*).

Ilustrace (viz níže) dotvrzují autorovu obří stopu ve významných novinových titulech (vlevo těch tuzemských) i v řadě hlavních periodik demokratické části světa (vpravo).

Nebude pro čtenáře této minirecenze překvapením, že si v magazínu pro příznivce

karikatury nevšimáme všech aktivit tvůrce (počínaje ilustrováním Bible, přes sběratelství hraček či scénářistiku k trikovému filmu, až k malbě na velká plátna) s vyvrcholením v podobě řádů a medailí v Německu i Česku, ale vybíráme sem pár méně známých zajímavostí z „našeho“ ranku.

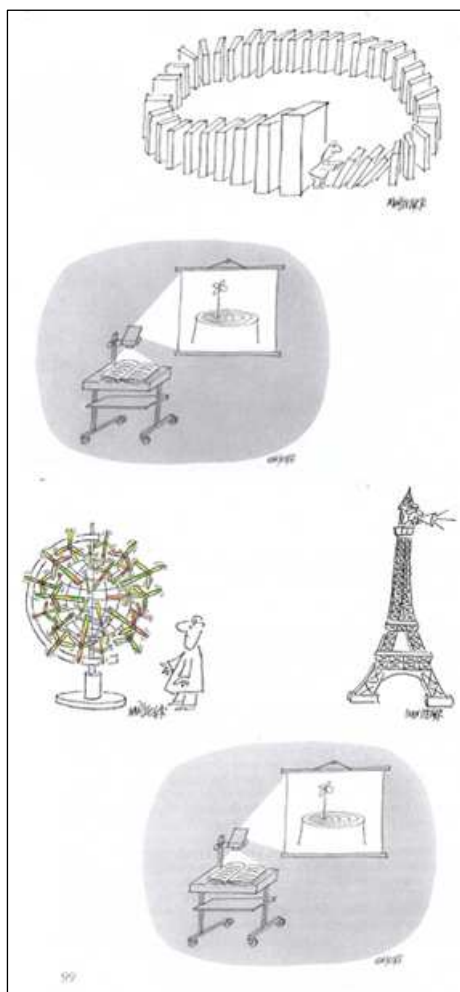
I tak toho je až až. Jen seznam knih Steigera (6) a o Steigerovi (též 6) a výčet rozhovorů (19) by zaplnil půlku místa, které máme po tomto článku v GAGu. Pro jistotu a pro ty, kteří si knihu (s uvedeným seznamem) nepořídí, ale o životní dráhu Steigera mají zájem, aspoň tip na ten poslední: https://www.tyden.cz/rubriky/kultura/umeni/karika-turista-ivan-steiger-jenz-je-slavny-spise-ve-svete-slavi-80-narozeniny_511466.html

Pro pořádek citujme ze Strejčkovy předmluvy aspoň pár vět: „Ivan Steiger je postava mimořádně vrstevnatá. Je světově uznávaným a vyhledávaným kreslířem a autorem politické karikatury. Její břitkost obdivovaly (ale také se jí i obávaly) legendy světové politiky. Bez jeho každodenních příspěvků se po více než padesát let neobešly nejvýznamnější německé a světové noviny *FAZ*, *Süddeutsche Zeitung*, *The Times*, *La Stampa*, bostonský *Christian Science Monitor*, ale o jeho tvorbu žádaly i desítky jiných.“

O kousek dál pak Strejček odhaluje i počátek spolupráce na této publikaci. Bylo to pár týdnů před tím, než Ivan Steiger převzal výroční cenu *Institutu Václava Klause* na Hanspaulce: „Řekli jsme si, že to nebude žádný pokus o antologii jeho rozsáhlého a všestranného uměleckého díla, nakonec, na něco takového nejsme ani dostatečně erudovaní, ani náležitě připravení, ale shodli jsme se, že by to měla být knížka, která ho představí jako normálního člověka.“

Na snímcích je Ivan Steiger se svými láskami. Nahoře s chotí Evou, dole nad svými obrázky novinách.

Nakonec se z plánované drobné knížky vylíhlo luxusní album v grafické podobě Jana Jiskry, s fotografiemi Jana Malíře a Willa McBridea. Autor Ivo Strejček (1962) před tím už vydal „Fenomén Knížák“ (Grada 2015).

Co jsme nevěděli a teď už díky knize víme? Vyrostl v pražské „Petrské čtvrti“, otec byl Moravák, matka Slovenka. Chodil do filmové školy v Čimelicích a pak i do prvního ročníku dramaturgie na FAMU - po vyloučení a vojenské prezenční službě zde pokračoval až k promoci v r. 1967. První kresby vyšly r. 1962 v Literárkách.

Slavnou kresbu pařezu s novým květem otiskli noviny už nejméně třistakrát. První exemplář nebyl politický, ale kresba pro *Ljubu Hermannovou*, dámu v letech, ale stále kvetoucí. V roce 1988 stvořil rekordní počet 378 kreseb otištěných za jediný rok ve *Frankfurter Allgemeine Zeitung*. Manželka Eva totiž Ivana „před nedávnem opustila“ - a byla to pro něho velká rána. Tato kniha by tak mohla být chápána jako dárek pro zesnulou.

Na závěr jedno nečekané objasnění - týká se Steigerovy **černé čepičky** (viz snímky!) Nejde o žádný náboženský, politický či umělecký symbol. Jak se zde píše: „Tu se naučil nosit na premiéry v mnichovské *opeře*. Táhlo mu na hlavu a tak neviděl jinou možnost, nežli se chránit. Byl tam průvan. Od té doby chodí s čepicí na hlavě. A rozhodl se pro černou čepičku, která se pro zbytek jeho života stala rozpoznávací *steigerovskou značkou*.“

Na závěr se od recenzenta očekává také odhalení nějaké pihy na krásné tváři zkoumaného díla. Tak tady je. **Vlevo vidíte nad sebou stránky 97 a 99**, které v

knize následují hned za sebou. Na obou se vyskytuje ten samý vtíp. A o úmysl tu jistě nejde.

Dodejme jen, že jde o publikaci čtivou, autora a jeho dílo ukazující ze všech stran. Nejde o žádné grilování jeho tvorby, ale i zřetelně obdivný tón díla je postaven na řadě fakt a svědectví z mnoha míst a od řady osobností. Přestože v této recenzi zrovna moc neprefereujeme kousky z obrazové části, jsme přesvědčeni, že by unikátní kniha neměla chybět ve sbírce žádného milovníka výtvarné publicistiky.

Ivan Hanousek

Knihu nám k recenzi poskytl Karel Hvižd'ala (je v úvodu opatřena Ivanovým vlastnoručním věnováním Karlovi z 15. 10. 2020). G-men se se Steigerem během jejich souběžných studií osobně nesetkal na

FAMU, kde měli studenti novinářské fakulty UK pár přednášek (párkrát si tam pokecal s Jiřím Šteidlem), ale ani v sousední kavárně Slavia, kde Famáci, stejně jako on, vyseďávali.

Vlastní však rovněž knihu, je to „Prager Tagebuch“ s jeho podpisem. To díky své Marii, která jednoho Ivana požádala o věnování pro

druhého Ivana, když tomu prvnímu v roce 1968 v Čedoku vystavovala jízdenku do Německa. (g)

Sorry č. 10, 11, 12 / 2020 a jako bonus č. 1 / 2021

Pokud začínáme právě měsíčníkem Sorry, je to tím, že jich přišlo nejvíc pohromadě. V prvním lednovém týdnu jsme z nabitě obálky vyloupili hned tři poměrně tučná sousta se zvýšenou barevností a jednou se 4 listy navíc. V tom prostředním (listopadovém) se hned na počátku ve „Zprávách z horší společnosti“ pod snímkem v houbofocu pilně pracujícího šéfredaktora Fefíka objevil i jeho text, z něhož vyjímáme: „**Jsmo velmi potěšeni, že se od tohoto čísla dostane SORRY ke čtenářům nejen v Praze, ale také v Brně, Plzni, Ústí, Pardubicích, Českých Budějovicích, Ostravě a Olomouci. Teď je humoru třeba všude.**“ Připojme, že lze Sorry najít i na Twitteru a na Facebooku: [facebook.com/sorrycz](https://www.facebook.com/sorrycz). Než k vám tato informace prostřednictvím tohoto e-GAGu dojde, možná už budeme vědět více o projeveném zájmu „venkovanů“ o černý humor právě v časech černého koronaviru.

Vtipů na tu čínskou bestii je v těchto 3 číslech dost, ale jde o vtipy se slovním doprovodem, takže se kreslíři nemusejí vrhat svými tužkami jen na odpudivou ježatou kouli. **Vlevo** pohlížíte na dvě obálky (č. 10 a č. 11). Zatímco barevný pouštní žíznivec od **Setíka** na Vodňany musí zapomenout a zbývá mu jen ten písek, v čísle 11 už se **Jiří Koštýř** věnuje následným antiepidemickým opatřením. A není sám...! **Radovan Rakus** si pohrá s dopadem povinného užívání roušky na některá povolání (nalevo) a **Eja Kulovaný** se vrací svým kreslicím nástrojem k samému stvoření člověka. Je to staré známé téma kresleného humoru a Adam s Evou si dosud krom hada a jablka vystačili každý s jedním fíkovým listem. Vtipů je v každém čísle kolem půl stovky,

ale počítáme do toho i ty dva tři staré z „Hrdého okýnka“ a deset z retrodvoustrany *Sorry před 23 lety*, kde též *Michal Hrdý* i posmrtně kraluje. A kde na člověka padá lítost, že dnes už v měsíčníku nepublikuje ani další (živá) kvalita jménem *Vrána/Seifertová*...

POZOR: Došlo nám už **Sorry č. 2** (menší formát, tenčí papír, 32 stran a stejná cena!) **více přístě!**

Protože e-GAG nemá (jako Sorry) na obálce každého čísla varování, že jsme pouze pro čtenáře starší 15 let, nevybíráme ze Sorry tu silnější část kresleného humoru. Myslíme tím tu sprostou, pokud jde o slovo i smysl, která činí tento humor přitažlivým pro velkou část populace. Morbidní a jinak nekorektní vtipy ovšem přebíráme, takže se proto můžete podívat na vtip od **Radka Štešky (nahore!)** s paní Smrtkou, která odmítá obličejovou roušku s jistě oprávněnou výmluvou, že její práce by tím mohla být ohrožena...

Jeden smrdutý vtip nám sem ovšem proklouzl, zřejmě proto, že **Boris Pralovský** se v bublině vychytrale vyhnul slovu *hovno*, ač nakreslil hned dvě hromádky (**kresba vlevo uprostřed**). A **dole** pod tím se jistý **Kodlas** (**Karel Höhl**) věnoval v té chvíli vysoce aktuální aféře rozhodčími, hráči, funkcionáři, sáz-

kaři... prostě s uplácením, které dělá českou kopanou tak populární, protože zajímavou neb přináší trvale spoustu překvapení. Zasloužilých!

Ale když už jsme tu napsali cosi o korektnosti, všimněme si vtipu **vpravo nahore**, který velmi citlivě (nebo bez slov!) pracuje s obecně populárním televizním seriálem točeným s loutkami podle kresbiček **Vladimíra Jiránka**. Autor vtipu nám jistě promine, že právě u jeho prací užíváme už pár let raději termín *kreslený* humor, protože *výtvarný* humor by byla pro kurátora-recenzenta přílišná troufalost. Ve světě *Hara-Kiri* a následně *Charlie Hebdo* se to karikaturami napadajícími církev a její hlavní postavy včetně bohů (i těch islámských) přímo hemží a tak se **Eja Kulovaný** (celé pravé jméno neprozradíme) pouští i u nás na tenký led. K *Patovi s Matem* to však sedne jako *prdel na hrnec*, pámbu promine! (sek)

Tak ti nevím mámo, nepřijde ti, že nám mladej už začal mutovat?

V půli ledna jsme od Fefíka dostali další (a tlustší) Sorry č. 1. V obálce řádnou poštou (kde na to asi bere?) a pobavila nás tentokrát jedna slovní taškařice. „Velká soutěž“ tentokrát o malou vakcínu má jako test pokaždé 5 možností. Ta třetí zní takto. Bez přirozené imunity je vám očkování: a) k ničemu; b) na nic; c) prd Blatný... Správné odpovědi spolu s výtěry všech možných i nemožných tělních otvorů zasílejte...

Nebudeme zde prozrazovat kam, ale oceňujeme typicky vynalézavý český humor sorrystům stále vlastní. Hned na protější stránce jsme se však hooóódně podivili. Vyšla prý **Velká kniha českého humoru** (Grada) a jde o humor kreslený. Ta kniha je údajně plná vtipů - od abonentů e-GAGU! Neuvěřitelné je, že ani jeden z nich se neobtěžoval tuto informaci nám poslat. Dosud jsme měli za to, že útlum příspěvků spočívá v masové sklerotizaci čtenářské obce, křísnuté tou čínskou virózou. Ale toto? Stojí to za úvahu, zda bychom takovým autorům onen pro ně už neexistující GAG měli vůbec dál posílat... Z doručované e-pošty víme, že nám děkují a přispívají více ti ze zahraničí; z tuzemců nám píší spíš přátelé karikatury než sami karikaturisti.

Zpět k jedničce Sorry. Tentokrát má 32 stránek, zachovává velký prostor pro vybrané vtipy (výškové mají pro sebe celou stranu, šířkové jsou na stránce dva, výjimečně i tři).

Tři je také číslo znamenající počet vybraných k přetisknutí. A tři jsou i jejich autoři.

Ten **nahoře** je od **Jana Farkaše**, je zajímavý nápadem i kresbou. A v ní jsme učinili také pozoruhodný objev: hlava Andreje v okně je až nápadně podobná svým pojetím hlavě téhož člověka - dobře nám známé od **Setíka** (jeho kresbu se stejnou hlavou Andreje vidíte na kresbě **uprostřed**). Nebereme to jako plagiát, ale jako obdivný projev úcty jednoho autora k druhému, jehož *kariportréty* premiéra považuje (a není sám) za nepřekonatelné!

Do třetice ten **vtip dole**. Je od **Zdeňka Mareše**, zastupuje zde tak frekventované vtipy s Covidem, těžící z jeho obvykle užívané podoby. Autor však svůj vtip povyšuje užitím jednoho slova v docela originálním druhém významu.

Vedlejší plus má vtip v použití jasně čitelného písma. Sorry doprovází kresby až příliš nezřetelným a úzkým (nijak s grafikou Sorry nekonvenujícím) písmem označujícím autory vtipů.

Možná proto, aby nebyly zřetelné časté záměny jmen. Tentokrát u vtipu *Koštýře = Eja Kulovaný*. Nebo u *NOSa* - pouze *Jaroslav Skoupý*. Také sami autoři v písmu často bruslí. Třeba vtip od *Marka Simona* se nám jen těžko dává do GAGu - tak graficky nehezké písmo se hned tak nevidí. A proč zvolil tak těžko čitelné? To je nám už dlouho záhadou... (ih)

Dvakrát **Jan Tomaschoff**, jednou **Gerhard Glück**. Jejich tři vtipy jsme vybrali z prvního čísla nového ročníku berlínského měsíčníku. Na 70 stránkách jich je mnohem víc, ale tyto jsme vybrali jako jistý vzorek - *Tomaschoff* nám poskytl originální český text (nemuseli jsme se tudíž mořit s překladem) a těch vtipů se slovem v obláčcích i pod obrázky je v časopise opravdu hodně.

Nu a *Glück* je zase hvězdou tamní scény karikatury - jak víme i z jeho výstavy v Bartákově Řevnicích, jde o výtvarníka ve své zemi velmi ceněného - jeho díla jsou vlastně obrazy a je ctí mít originál doma či v kanclu na stěně.

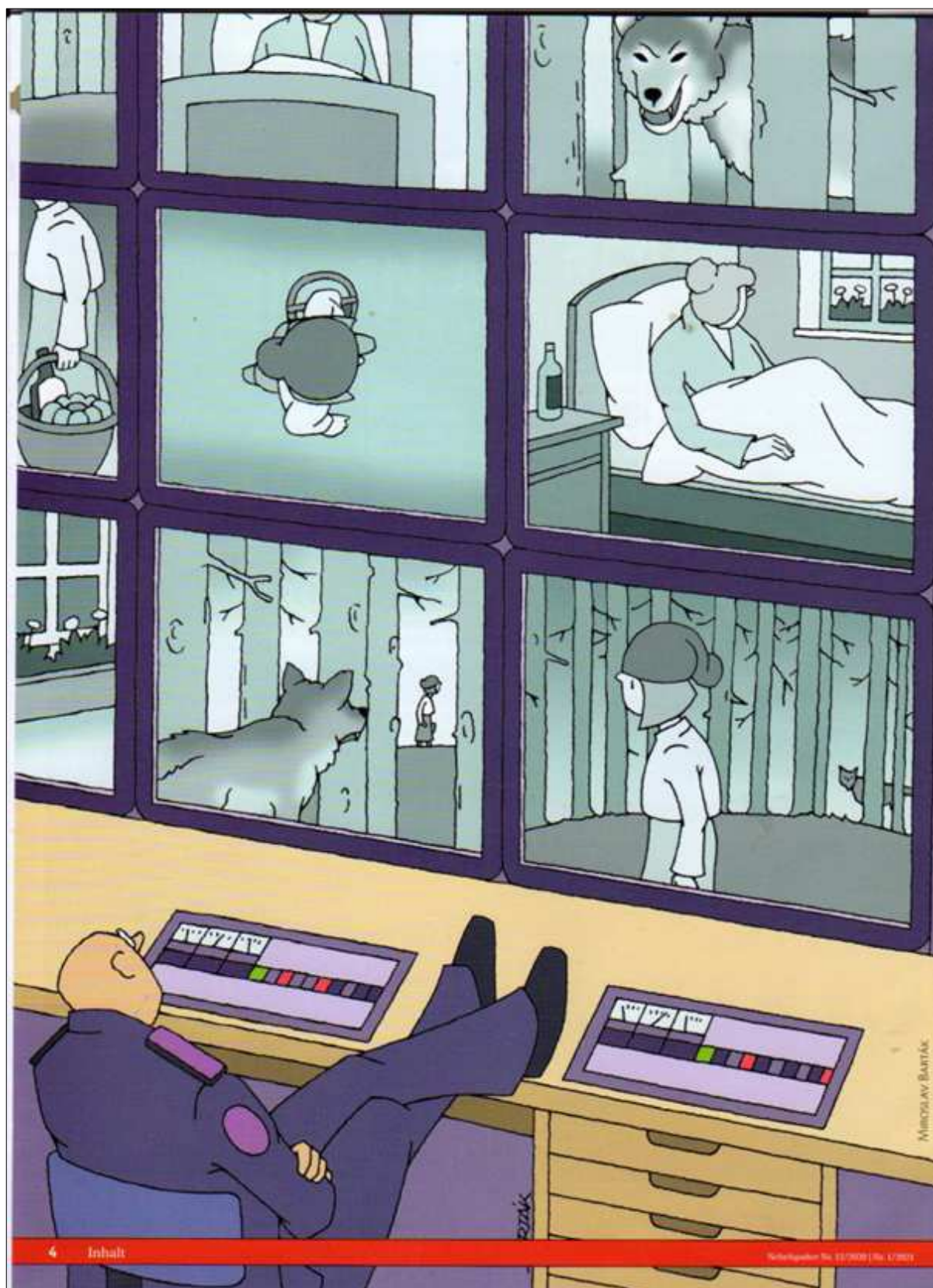

Nalevo nahoře: Hostinec **U rozhněvaných občanů**. DNES: „**Neočkovaná obsluha**“
Vlevo uprostřed: „Tady stojí jednoho dne zemřete!“ - „To je teď u všech potravin předepsáno“
Vlevo dole: Lékař s očkovacím nutkáním - autor **Kai Kühne**
Vpravo: „Ptačí domeček je dárek od hostů!“

Tento *Eulenspiegel* vznikl koncem minulého roku, přesto jsou jeho texty, nápady i kresby docela předvídaté - viz *Tomaschoff* - anebo nadčasové - viz architektura a její znalost u lidu. Ale nyní rychle k dalšímu vydání; to už jsme **v novém roce**:

Nebelspalter Nr. 12/2020/ alias Nr.1/2021)

Ze Švýcarska dorazilo poslední číslo minulého ročníku. Zároveň 1. číslo nového. Zřejmě i poslední číslo pro nás. Jeho posílání do redakce e-GAGu zařídil *Miroslav Barták* - byl to bonus pro zasloužilého autora, zvolit i jednu adresu k zaslání po celý rok vedle té vlastní - vlastně jde o obvyklé autorské výtisky. A *Barták* je kmenovým kreslířem - konečně zde je hned jeho první dílo na preferované čtvrté stránce proti obsahu. Tam se dočteme, že: hlavním **tématem** tohoto vydání je **“Sicherheit“** tedy „Bezpečnost“.

A právě bezpečnosti jsou zasvěceny stránky čtyřicet až čtyřicet sedm. Mezi vtipy na toto téma kromě toho od **Miroslava Bartáka** (**viz výše!**) najdeme i jeden od našeho *Tomaschoffa* - a tento je větší než každý z těch čtyř, co měl ve výše zmíněném *Eulenspiegelu*. A to jsou v tomto *Nebelspalteru* od *Honzy* i dva vtipy menší; s německy psanými texty.

Další vtipy, co jsme vybrali do GAGu, najdete na další stránce. Jsou, stejně jako ten Bartákův, oba celostránkové... První je od **Andrease Breienbauera** a je v rubrice aktualit -

takže se týká zbabělých reakcí na očkování... jde o vtip (**viz níže vlevo!**) globálně srozumitelný.

Vedle je prastarý vtip vytažený z redakčního archívu - pod titulkem „Sag es mit Bäumen“ je kresba **Oto Reisingera** (**viz níže vpravo!**) z roku 1980 - tedy z časů, kdy karikaturisté

Nebelspalteru znamenali extra postavení ve světě žánru „cartoon“. Mezitím uplynulo málem půl století, naše scéna prošla spoustou otřesů a tím i proměny řady legendárních týdeníků na měsíčníky; také několika zániků. Ani *Nebelspalter* (nyní o 68 stranách) není bez existenčních problémů. Ale o tom si přečtete na jiném místě v tomto čísle GAGu. **/sek/**

Bumerang č. 12 / 2020 + č. 1 / 2021

Začínáme od konce, protože tento výstřížek je už z prvního letošního čísla *Bumerangu*. Připomíná jednu z cen z loňského 26. ročníku Zlatého soudku a vedle zdařilého portrétu výčepáře soutěže **Fedora Vica** zde místo vtipů nalévá **Fero Mráz** díla na téma prešovské soutěže.

Ale zpět k poslednímu číslu minulého roku. Měsíčník není čtrnáctideník, ale dojem z těch dvanácti stránek Bumerangu je dokonce lepší. Po roce už působí usazeně, učesaně, je po všech stránkách barevnější. Stále zůstává přílohou deníku Sport, ale je to řádný časopis, který plní zadání, které uvádí pod hlavičkou: „**Humoristicko-satirický mesačník**“.

Předvánoční číslo 12 se na titulní straně pyšní komiksem „Servác“, jehož další díl najdete i na straně 3. Je nutno smeknout před pílí Fero Mráze, s nímž chrlí tyto příběhy a jistě tak nečiní pro honoráře, kterými zřejmě redakce nikterak neoplývá... Z toho také vyplývá, že jen nevelká část kreslených vtipů je nová a od současných slovenských autorů. Více je vlastně kreseb archivních, také od zahraničních autorů (například i od těch českých) a také se tu využívají kresby „pivního“ typu, které přicházejí do legendární prešovské soutěže...

Vybrali jsme kresby těchto hlavních směrů. Vlevo nahoře jedno z novoročních péefek **Václava Linka** (Česko), pod tím vtip od jednoho ze stálých autorů Bumerangu **Vlado Mešára** (Slovensko) vedle nahoře soutěžní dílo **Milenka Kosanoviče** (Srbsko) a vpravo dole originální přetisk - jde o informaci, že vyšla druhá část knihy **Viac/Menej Ne/Vážne 2**, vydané občanským sdružením **Krásny Spiš**. Obsahem díla je 245 kreseb **Fera Guldana** na náměty **Mira Polláka** - jde o vtipné zprávy o stavu společnosti na Slovensku.

V tomto čísle nechybí ani velkoprostorové kresby **Rast'o Visokaie** a **Laco Tormy** (Železničné Uzly) vtipy **Lubomíra Juháse** a **Petera Gossányiho**, od obou „Téček“ z Německa a samozřejmě pravidelné vtipy **Fedora Vico** (jeden ke Slovníku cizích slov, druhý aktuální a třetí jako jeho *Dereš*). Své místo tu mají kupř. **Radena**, **Mišanek**, **Horecký**, **Motyčík**... Čeští autoři jsou zde zastoupeni v rubrice „P. F.“ (**Jiránek**, **Kobra** a **Zábranský**) i v rubrice citující příspěvky z pražského **Sorry** (**Kulovaný** a **Košťýř**). Z cizinců pro Bumerang kreslí kupř. **Henryk Cebula**, **Arkadzi Gurski**, **Alexandr Zudin**...

Podobně je tomu v lednovém čísle: Na titulce se sešli **Mráz**, **Čizmazia** a **Plotěná** díky svým P. F. 2021. Další čerstvá „péefka“ v počtu osmi kousků barví stránku 5 (hned tři z nich na-

jdete i v dnešním GAGu (*Barták, Vico a Popovič*). Ze Slováků připišme ještě *Belicu a Kolesára*, z cizinců *Kazančeva, Makala, Partanena...* též *Topana a Srbljanina...*

Také do Bumerangu číslo 1/2021 se podařilo umístit vzpomínku na zesnulého **Kaza Kanalu**, jednak třemi texty a portrétem karikaturisty, jednak šesticí černobílých kreseb. Na stejné stránce se nachází vzpomínka Fedorova bratra **Miro Vico** „*Najmenšia galéria na svete*“ (**viz níže!**) která je důležitým vkladem do mozaiky neexistující (zatím!) písemné historie kresleného humoru na Slovensku. Upřesňuje, tedy spíš radikálně opravuje jeden z mýtů, který zachytil Kornel Földvári ve svém známém medailonku Kanaly. Právě jemu připisuje autorství nápadu vystavit kreslené vtipy v jedné zaprášené vývěsní skříňce v Michalské ulici... Zde si teď můžeme přečíst jinou verzi, jejíž reálnost dokládá i dokumentární snímek... (ih)

NAJMENŠIA GALÉRIA NA SVETE

Vystavuje sa kadečo a kadekde. Medzi tie populárnejšie patria výstavy karikatúr. Konajú sa monotematické, výstavy reprezentujúce niektorú krajinu, a samozrejme výstavy jednotlivých tvorcov, karikaturistov. Svojho času padla nám do oka nevyužitá vitrína na Michalskej ulici v Bratislave. Bola prázdna a tak sme sa rozhodli využiť ju ako priestor na miniatúrnu výstavnú plochu. Jej životnosť však nebola dlhá. Svoje práce v nej vystavil v tom čase karikaturista Ondro Zimka (mimočodom akademický maliar). Po dvoch či troch týždňoch ju zaplnil amatérsky tvorca Miroslav Vico svojimi kolážami. Ako menovku vložil do skrinky francúzsku rybaciú konzervu, ktorej značka bola VICO. Pripadalo nám to vtipné, ale bolo nám to osudné. Nejaký hladný divák skrinku násilne otvoril a ukradol z nej celý obsah – konzervu aj koláže. A to bol koniec najmenšej výstavnej plochy, ktorá bola v tom čase v Bratislave a možno aj na svete.

-tš-

Na fotografii autor Miro Vico pri vernisáži výstavy v roku 1971.

“Nebýt čtenářem ranního tisku, těžko bych se o této knize dozvěděl. Do knihkupectví se dostávám jen zřídka a to ještě u vchodu zjistím že je zavřené...,” posteskl si GAGman dříve než začal psát tento text.

Recenze to ovšem není, neboť stále ještě víme jen o tom, že titul **Jiří Brdečka: Kreslené vtipy** vyšel. Článek s ukázkami kresleného humoru jednoho z nestorů předválečné i protektorátní české karikatury vyšel v MfDNESu těsně před Štědrým dnem, přesněji 22. 12. 2020 na str. 13. **Mirka Spáčilová** nás tak předběhla, ale jak ji, tak Gagmena předběhla **Tereza Brdečková (Dědečková?)**, když tuto publikaci připravila a dovedla až k vydání a na pulty víceméně k 103. výročí narození svého otce. Díky článku (přetiskujeme ho tu v nečitelném formátu, tedy aspoň víme, že nakladatelství se nazývá Limonádový Joe, je tedy rodinné a netřeba proto dodávat, že jde o odkaz na nejznámější Brdečkovy dílo. A také, že s Terezou se na díle podílel historik **Petr Koura**, který obsah zasadil do dobových souvislostí a připojil úvodní slovo o situaci v médiích za druhé světové války. Na to, že si ji přečteme, až si album pořídíme, dejte jed. Těšíme se především proto, že máme v rukou sešit v tvrdých deskách, plný kreslených vtipů právě z těch let.

Vystřihávala si je a nalepovala mladá paní Marie, zřejmě ovšem jen do doby, kdy porodila manželovi jménem Hanousek roztomilého Ivánka. Vtipy pocházejí z více periodik, ale ty barevné povětšinou z Ahoje, týdeníku vydávaného Melantrichem. Mezi autory tehdy známých humoristických kreslířů jako **Tůma, Sodoma, Freiwillig, Čišovský, Paša** a další je občas nalepen i vtip podepsaný **Brdečka**. A zajímavé zjištění: v sešitu se vyskytují častěji než kresby od **dr. Fischera** či **Lady...**

Teď už jste jistě uhádli odpověď na otázku, jak jsme mohli tyto dva vtipy (a další dávku Brdečkových obrázků na příští straně) přetisknout, když jsme ještě novou knížku ani neotevřeli. Jistě - kresby pocházejí právě z výše popsaného a zděděného sešitu. Oskenovat se nám je podařilo docela rychle a dobře a teď už leží na stole jen otázka, kolik těchto “našich” kreseb je zařazeno i v dotyčné publikaci. A kolik naopak máme v GAGu takových, co se v

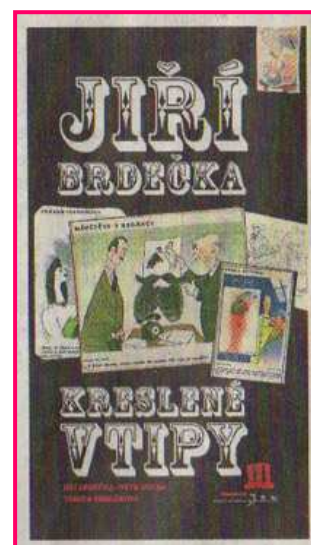
albu neobjevují, tudíž jde o její vítané rozšíření. Berte proto tyto stránky jako náš bonus, malé přilepšení ke 160 stránkám nové knížky. O její ceně informaci zatím nemáme, ale jistě se o její výši hned po zakoupení se čtenáři e-GAGu podělíme.

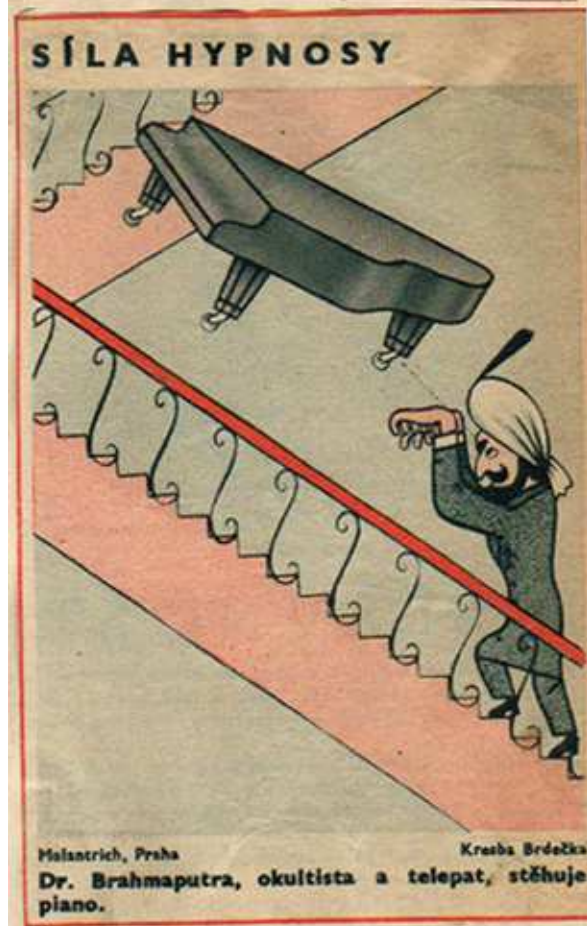
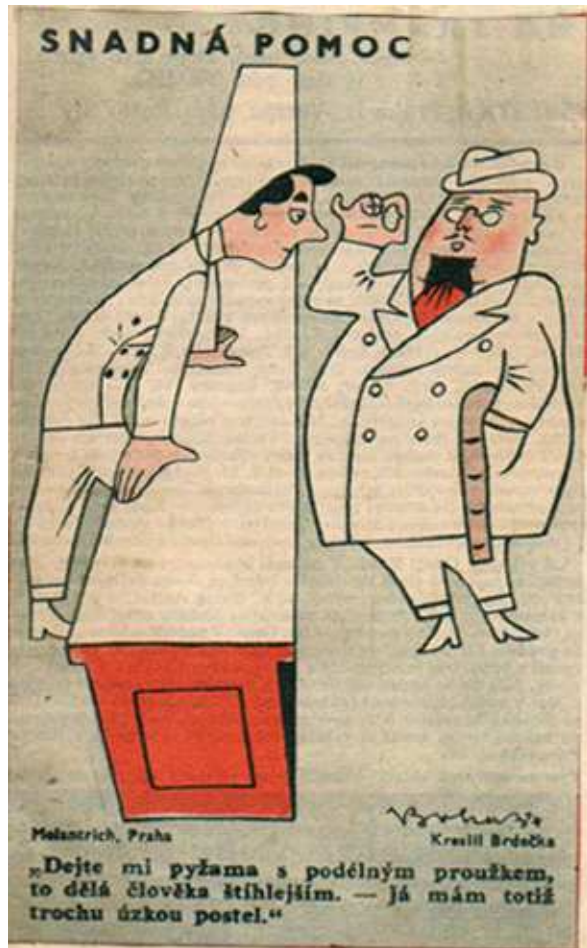

Na rozdíl od výše jmenovaných autorů té doby se vtipy Jiřího Brdečky na první pohled nedají identifikovat, jsou stylově různé, autor nemá nějakou obecnou postavičku s typizovaným nosem. Každý obrázek je nejen stylově jiný, ale i jinak vybarvený...

Že jsme vybírali hlavně ty barevné je snad pochopitelné, vždyť barevné časopisy v té době, ale ani po válce nebyly samozřejmostí... Pokud jde o téma, je zřejmé, že vtipy byly úzkostlivě apolitické, válce a nacistům se slušní autoři s radostí vyhýbali. A to, že jde o vtipy s textem, bylo samozřejmostí. Jak vidět z kresby vpravo dole, nebylo zvláštností, když šlo vlastně o illustrování anekdoty, kde jde o dialog - třeba otázka a pádná odpověď! Rovněž až výmluvně dobový je zvyk redakcí dávat nad kreslený vtip ještě titulek - jako k psanému článku. Proto ta "Nevhodná otázka" nad vybraným obrázkem; obdobně jsou opatřeny všechny tehdy tištěné kreslené vtipy. A to nejen v Ahoji.

O tom se můžete přesvědčit i na další stránce, kde najdete i další čtyři Brdečkovy vtipy, jak jsme si je vybrali z podomácku tvořené sbírky humorných obrázků. Jsou z let, kdy ještě autor tohoto textu nebyl na světě. Ale kdoví, zda v jeho pozdějších školních letech, zpestřovaných doma prohlížením sešitu, neměl tento faktor svůj vliv na výběr jeho životní záliby, k níž patří právě tvorba GAGu... /ih/

Ačkoli má Nebelspalter na Facebooku kolem 21 000 sledujících a příspěvky, které se znovu a znovu šířily, pro Nebelspalter existuje obrovské množství nevyužitého potenciálu.

Vydavatelé, kteří chtějí přežít několik příštích desetiletí, musí čelit výzvě online. Bez odborníků a nového kapitálu to nefunguje. „Le Canard enchaîné“ ve Francii již léta dokazuje, že kvalitní příspěvky na trhu obstojí. Začínáme online v každodenním podnikání a dobře vypracované příspěvky vyžadují redakční tým několika lidí a spoustu kapitálu, a proto jsem v kontaktu s potenciálními investory.

Nikdy to nebylo o prostém prodeji Nebelspalteru, ale o přípravě listu pro budoucnost. Mým přáním zůstává získat nezávislý kapitál, abych mohl profesionálně rozšířit online oblast. Zároveň chci zůstat vydavatelem tiskového vydání a zachovat všechny pracovní pozice v Hornu, včetně stávajících editorů a externích zaměstnanců. Nebelspalter stále ví, kde jsou jeho kořeny.

Mnoho pozdravů od Bodamského jezera.

Thomas Engeli, Verleger

Co bylo pak:

Po tomto sdělení z 1. 12. 2020 se 17. 12. 2020 objevila informace, že se Nebelspalter stal majetkem firmy *Klarsicht AG* z Winterthuru a novým šéfredaktorem má být **Markus Somm**. **Thomas Engeli** prozatím zůstává vydavatelem. A redakce a osvědčený vzhled časopisu zůstávají beze změny.

Posléze přišel autorům a spolupracovníkům redakce Nebelspalteru dopis, že dosavadní šéfredaktor **Marco Ratschiller** na vlastní žádost opouští koncem března post šéfredaktora Nebelspalteru. Děkuje se mu zde a také vyzdvihuje, že za jeho vedení **od roku 2005** se zvýšil náklad o třicet procent.

Poslední zprávy hovoří o tom, že postavení šéfredaktora přebírá **Ralph Weibel**, jednapadesátiletý žurnalista ze Sankt Galenu, který si vydobyl jméno nejenom jako novinář a satirik, divadelník a *slam poeta*, takže se očekává, že pro měsíčník využije i svých kontaktů se švýcarskou komediální scénou.

Nebelspalter se tak vrací do období **1984-1993**, kdy byl šéfredaktorem **Werner Meier-Léchoť** významná santgalenská postava, novinář a mimo jiné i předseda kantonálního parlamentu. Milý člověk, za jehož působení však klesal časopisu náklad a kterého potom vytlačil z vedení redakce mladík **Iwan Raschle**, co pak časopis v letech **1993-1995** úplně popravil. To ještě Nebelspalter sídlil v *Rorschachu*, aby se přes *Basilej* nakonec dostal do sousedního *Hornu*. Následovala nám méně známá jména *Jürg Vollmer*, *Walter Brülisauer*, *Kai Schütte* a *Hans Sutte* - pak přišel (**viz výše!**) **Marco Ratschiller**.

Naše (české) vzpomínky však zabloudily i do let, kdy Nebelspalter byl vzorem toho, jak má vypadat humoristický časopis, pro který kreslí krom kvalitních domácích autorů i část evropské karikaturistické špičky. Do časů, kdy v *Rorschachu* působil legendární šéfredaktor **Franz Mächler**. Právě tomu jsme zaslali v roce 1969 celé sady kreseb od českých autorů z let "Pražského jara": Vladimíra Jiráňka, Stanislava Holého, Miroslava Bartáka a Jana Steklíka. O tom však přineseme informace a též autorům následně otištěné vtipy - v co nejbližší době.

Miroslav Barták, který byl po celá ta léta uznávaným kreslířem švýcarského časopisu, si vzpomíná, jak Nebelspalter *Franze Mächlera* byl revuí evropského rozhledu a když pak *Meier-Léchoť* udělal z Nebelspalteru záležitost po výtce švýcarskou, odradilo to mnohé příznivce *Mächlerovy* éry. Těch, kteří obdivovali výtvarno a rozhled (stejně tak jako třeba my). *Raschle* pak tvrdil, že *Neblik* je *zaprdený časopis pro starý* a on že by z něj udělal něco pro mladý. Nevalným humorem bezpochyby odradil větší část konzervativních čtenářů a časopis uháněl rychle na porážku... *Barták* také pro čtenáře e-GAGu vyhledal unikátní zdroj informací, z našeho hlediska poklad, z něhož zde těžíme fakta. Jde o extračíslo z roku 2005 s přehlídkou šéfredaktorů Nebelspalteru ke 130 letům existence časopisu!

O dalším vývoji kultovního magazínu se budeme snažit nadále informovat. (GAG)

 anketa

k tisícovce
Ahoje na sobotu
kterou tímto číslem dovršujeme
si svým rozsahem dělá ambice na zapsání
do Guinnessovy knihy rekordů!

1.
Jak vám „sedla“
(či „nesedla“)
tisícovka, neboli tisíc čísel
Ahoje na sobotu?

2.
Co máte teď
„pod čepicí“?
(třeba i pro naše čtenáře)

3.
Co bychom měli my
„sypat z rukávu“?
(na našich šestnáct stránek)

na tyto otázky
odpovědělo 55 autorů slovem
a také kresbou a fotografií.
Karikaturami odpovídajících vyzdobili celé číslo
Ondřej Suchý (6)
a Václav Teichmann (9)

**... nejen na so-
botu - ale...
...i na další léta!**

Zvláštní obálku, tedy první stranu týdeníku vydáváného odjakživa Melantrichem, mělo číslo 31/1988.

V tom domě na Václaváku sídlilo i Svobodné slovo, deník, který jsme „zdědili“ po babičce Lole, původně nár. soc., a po únoru rychle člene Čs. strany socialistické. A tam si už dva tři roky vyložili Gorbyho *perestrojku* lépe než soudruzi sídlící nad „Husákovým tichem“. Důraz kladli na *glásnosť* a z deníku Slovo to bylo cítit. A dovoloval si i

Ahoj na sobotu, kde jsme měli přítele Ládína (**aHojného**), co dával těm 16 stránkám originální ráz (takové pány grafiky byste dnes těžko hledali) včetně nápadité zadní strany s humorem. Navíc spolu s ostatními vymýšlel a pak vyráběl neobvyklé „speciály“. Tomuhle číslu už předcházelo na prahu roku unikátní vydání na počest Disneyho „*Mikymouse*“. Ale teď listujeme v čísle z 29. července 1988. Co vidíme?

Hned na obálce se to velkými písmeny (a zcela bez obrazového doprovodu) hlásí! Tisící číslo časopisu „určeného pro oddech“ na titulu avizuje anketu, jejíž tři otázky můžete zde číst!

Na příští stránce najdete i výběr osob, portrétovaných O. Suchým a V. Teichmannem.

anketa

Neprakta & Švandrlík —

držitelé hned prvních Pohádkových zvonků, leta letoucí spolupracovníci, např. vloni v kresleném dialogu, letos zase ve fórfejetonech (obojí na str. 16). Na příští rok se necháme překvápit ...

● Tisíc čísel časopisu představuje desetitisíce článků a desetitisíce obrázků. Není jednoduché je vybírat tak, aby týdeník nepůsobil stereotypně a fadně, jak se často v naší časopisecké produkci děje — Ahoj má výrazný charakter po stránce grafické i obsahové, čtenáři si jej oblíbili a těší se na každé nové číslo. Rádi a často do redakce piší a tahle

důvěra čtenářů je znamením, že to redakce dělá dobře. V dnešní době podniky věru nejsou příliš zahrnovány pochvalou — tím cennější je souhlas se snahou redaktorů Ahoje.

● Pod čepicí jsou nápady a záměry a je jich hodně. Nejaktuálnější z nich je spolupráce s doktorem No-

hou na knížce o lékařství středověku.

● Ahoj seznámil čtenáře se spoustou známých i méně známých ilustrátorů, po výtvarné stránce je asi našim nejpestřejším časopisem. Pořádá stále různé soutěže a ankety, kterých se čtenáři rádi zúčastňují. Když na téhle cestě vytrvá, nemusí mít ani do další tisícovky obavy o své příznivce.

Stanislav Holý —

ak. malíř a grafik (dnes tihnoucí k monumentálním úlohám), vás provázel v roce 1986 svými miniseriály na první stránce a o rok později zase Ptáčkovinami na stránce poslední.

● Všech tisíc čísel jsem sice nepřečetl, ale jak praví lidová moudrost: věrný čtenář pro Ahoj i přes plot skočí.

● viz kresba

● Přál bych si více humoru a zajímavosti ze světa, stále šťastný horoskop pro Ryby, Váhy a Býka a méně rozjetých barevných obrázků.

Dušan Pálka —

kreslíř, humorista, fotograf — jeho „Napálkováno!“ běží bez problémů již druhý rok na str. 16. Muž, který má stále co říci... a nám nezbyvá, než se smát...

● Všech 1 000 čísel jsem neviděl, ale ta, co jsem viděl, mohu každému doporučit.

● Teď právě vystavuji své fotografie z posledních dvou let v domě „U melounu“ v Praze v Michalské ulici. Vystava potrvá do 29. července.

● Těžko radit.

Miroslav Barták —

jeden z našich světových humoristů-kreslířů. Letos se mu již podařilo vyřešit několik nástrah H.U.D.R. Hanouska, kladených v etudách Humoresek

● Ač jsem téměř pravidelným spolupracovníkem Ahoje, zdaleka nejsem pravidelným čtenářem, neboť, jak říká moje žena: „Všechno se stihnout nedá...“ Od hodnocení tedy sebekriticky ustupuji.

● Já teď zrovna chystám výtvarný doprovod pro knížku Káš-Slavětinský: Medicínské historky z Moravy, která by měla vyjít příští rok v os-

travském nakladatelství Profil. Je to radostná práce na mém oblíbeném tématu.

● Myslím, že svým čtenářům sypete štědrě. Mívám však dojem, že tiskárna by mohla věnovat více péče krmítku.

Jan Vyčítal —

kreslíř-humorista, ilustrátor, zpěvák, hudebník... Vloni jsme mu poskytli „paseku“ na poslední stránce a letos se prověřuje v etudách Humoresek.

● Mám pocit, že se vytrácí taková ta chatařsko-trempsko-vikendová náplň, kterou Ahoj dřív měl.

● viz kresba

● Šrandovo a romantično.

Náš výběr osobností začíná Nepraktou a končí Vyčítalem. Ale to jsme přeskočili i další humoristy včetně dikobrazích BAPĚáků, Julia Satinského, Miroslava Hornička, Fan Vavřincové, Strýčka Jedličku... či bratry Justy. A ještě jednoho spolupracovníka redakce jménem Ivan...

Ivan Hanousek —

publicista, HUDr. čili doktor humoris causa, tajemník soutěže Emila Stadiónu — je po léta naším „dvorním dodavatelem světového humoru“! Letos se u nás realizuje v Humoreskách.

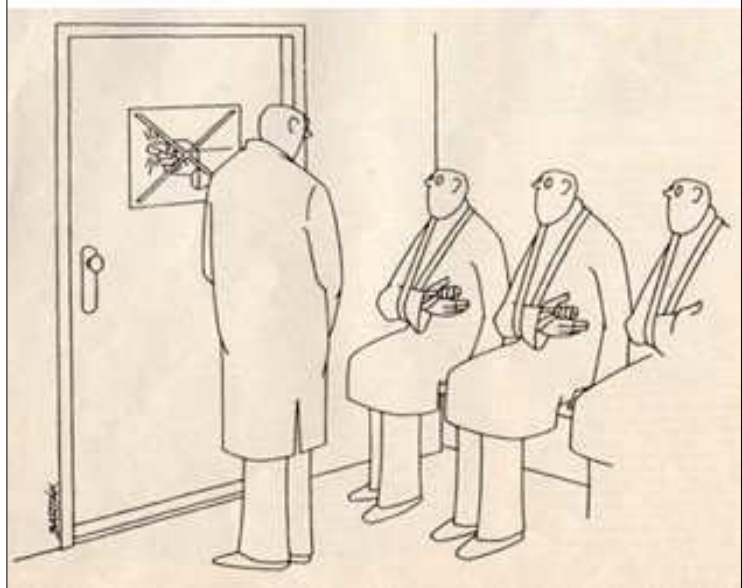
● Tisícovka Ahoje mě tak zaskočila, že jsem si opravdu sedl. A vydělil 1 000 dvaapadesátí. Vyšlo mi, že Ahoj v tuto chvíli vychází už 19, 230769 let (pro vic milióntin není na mě kalkulačce místa). Jelikož jsem dosud mylně soudil, že mladík Ahoj tu s námi žije nějakých pár let, zděsil jsem se hlavně pomýšlení, co jsem asi za těch 20 let stihl udělat já! Bylo toho podstatně miň, než jsem si v oněch šestadvaceti představoval. Pravda, zplodil jsem pár kluků, zasadil pár rajčat a napsal pár knížek, ale ta hlavní — Encyklopedie kresleného humoru —, kvůli níž jsem přece na světě, se pořád nenarodila. Takže mi „sedlo“, že za těch 20 let se na stránkách Ahoje dostaly k čtenářům aspoň její zlomky.

● Pod kšiltovkou se mi už dlouho honí otázky zásadního rázu. Proč naše holky a kluci nosí trika s Mickey Mousem a s jeho milou Minnie, když u nás (na rozdíl od MLR, PLR a SFRJ) tyhle kreslené hrdiny nemohou z časopisů ani z kin vůbec znát?

Mimochodem: jestli jste někdy takovou pětiminutovou grotesku přece viděli — všimli jste si, že je v ní dvakrát tolik nápadů a gagů než v našem dvaadvacetidílném televizním seriálu? A dál: pokud mají naše animované filmy takovou úroveň, že si před nimi sedá svět na obě polokoule (jak si pořád a rádi opakujeme), proč nevidíme pobíhat mládež v tričkách s Ferdou Mravencem, Fikem, Bobem a Bobkem, když už ně zrovna po Broadwayi či Kaiserstrasse, tak alespoň po Kossuth Lajos utca nebo po Příkopě? Jednak to vypovídá o našem ochablém obchodním duchu, jednak zřejmě nebudou ty Disneyovy figurky zas až tak úpadkové, jak se někomu zdá. No a tak bych rád připravil pro čtenáře Ahoje před podzimními oslavami 60. narozenin Mickey Mouse čtení nejen o něm, ale i o jeho kamarádech (sám triko s Myšákem nemám — poznáte mě podle trička s kačerem Donaldem; je mi povahově bližší).

● Přeji redakci Ahoje, aby se jí vždy dařilo dodržovat staré pravidlo tří třetin. Mít v každém čísle třetinu toho, co žádá vydavatel, třetinu toho, co žádá čtenář — a třetinu toho, co chce sama redakce. Ty první dvě se totiž moc nemění: vydavatel potřebuje, abyste působili na čtenáře výchovně, čtenář naopak stále žádá rozhovory se zpěváky (včetně podepsaných fotek). A redakce? Tuhle třetinu obsahu považují za rozhodující pro tvář časopisu. Každý pořádný list dělala redakce, která věděla dobře, co chce a proč to chce.

... jméno vidíte vlevo a je tam i důvod. V tomto speciálu se totiž dodržuje promyšlené složení zadní stránky, kde má své místo „*Fórfejeton*“ Neprakty se Švandrlíkem, na „*Vytočit otázku*“ se nechá Jan Vodňanský, 52x do roka tu má vtíp Dušan Pálka (pod titulkem „*Napálkováno*“) a právě ten Hanousek je tu pro své „*Humoresky HUDr. Hanouska*“. V tomto čísle byla již 31. etuda nazvaná „*Kdy zmáčknout spoušť*“ se vzorem z ciziny - vtípem beze slov od italského autora publikujícího pod značkou Danilo. Na stejné téma odpovídá svým vtípem i náš Miroslav Slejška... Krom čtveřice veselých kreseb na str. 16 se další objevují i uvnitř na stránkách 3 až 13, které kromě portrétů zdobí i vtípy Jana Vyčítala, **Miroslava Bartáka (viz dole!)**, Neprakty, Standy Holého a - vlastně i od **BAPEho**. Právě toto duo na anketní otázky odpovídá kresbami - včetně docela originálního dvojportrétu! (sek)

Výběr provedl a krátkým slovem doprovodil I. H (viz vlevo!)

Výročí / Založení České unie karikaturistů (1990 - 2021)

Česká unie karikaturistů byla ustavena **10. 3. 1990** v pražské Malostranské besedě. Sešlo se 117 z přihlášených dvou set členů. Jejich cílem bylo poprvé v českých dějinách vytvořit spolek, sdružující umělce zabývající se výtvarným humorem.

Iniciátorem vzniku ČUK byl **Ivan Hanousek**, který s touto myšlenkou přišel už na přelomu let 1968/69. Na ustavující valné hromadě bylo zvoleno první představenstvo: předseda **Miroslav Barták**, místopředsedové **Vladimír Jiránek** a **Jan Vyčítal**. Po pár letech se stal předsedou **Břetislav Kovařík** a místopředsedy byli **Ivan Hanousek** a **Josef Kučera-Kobra**. Roku 2014 byl zvolen předsedou **Radovan Rakus**.

Archivní snímky jsou z valné hromady ČUK v Malostranské besedě v roce 2005

ČUK se stala profesní organizací, servisním centrem pro členy. Páteří spolkového života byl cyklus Salonů kresleného humoru; ver nisáže se konaly desetkrát ročně (téměř dvě desítky let) v místě zrodu spolku - v Malostranské besedě. V prvních letech vydávala unie ve vydavatelství Novinář měsíčník Škrť a týdeník KUK, kde nacházeli členové ČUK velkou tribunu pro své příspěvky a tím i slušné honoráře.

ČUK pořádala mezinárodní soutěže: Bienále cartoons v Písku (od r. 1995), Humorest v Hradci Králové (od r. 1996) a uspořádala též 7 ročníků soutěže Fór pro FOR v Praze (2002-2008). Uděluje Výroční ceny ČUK osobnostem za úspěšnou činnost a autorům za jejich dílo. Pořádá též výstavy členům - jubilantům. ČUK vydala v r. 2005 „Encyklopedii českých karikaturistů“ s profily 85 autorů. Ke 20. výročí svého založení vydala v roce 2010 almanach „2cet“, kde se na 90 stránkách představilo 75 členů. Dlouhá léta pořádala také národní soutěž Gastronomické Grotesky ve Znojmě. Mimo to unie organizovala několik desítek jiných výstav na více místech a podílela se na Bienále pro své členy v Novém Bydžově.

Členové ČUK spolu komunikovali od samého počátku prostřednictvím bulletinu GEK. S příchodem internetu ho postupně nahradil e-GAG. Jeho odběr byl zahrnut v ceně členského příspěvku. Náplň tvořily kromě informací pro členy hlavně odborné a vzdělávací články, seriály (kupř. o časopisu Pardon), komentáře, diskuse, ankety a profily významných karikaturistů. Navíc praktické informace: recenze aktuálních výstav, knih a humoristických časopisů, propozice i výsledky soutěží plus pozvánky na aktuální výstavy kresleného humoru. Hlasováním členů na Valné hromadě ČUK v roce 2014, bylo vydávání e-GAGu Českou unií karikaturistů ukončeno, důvod nebyl uveden. (red.)

Dole a na dalších stránkách přinášíme vzácné dokumentární snímky z ustavující hromady České unie karikaturistů v Malostranské besedě 12. března 1990.

Zaplněný sál MB uchazečů o členství v nové ČUK. Píše se březen 1990, lidé vypadají poměrně mladě (a nadějně). V popředí poznáváme *Petra Juřenu, Daniela Ladmana, Emila Šourka, Marka Doušu, Václava Ostatka...* Zbytek si zkuste identifikovat sami... Totéž můžete činit i na dalších stránkách, kde v prezentaci snímků dvorního fotografa Malostranské besedy *Františka Heřmana* pokračujeme.

Viz pokračování !!

Svolavatelé a zároveň první předsednictvo České unie karikaturistů.

Nahoře zprava: Vladimír Jiránek, Miroslav Barták, Ivan Hanousek

Dole zleva: Jan Vyčítal, Josef Kobra Kučera a Ivan Hanousek

Zájemci o členství v novém spolku. Pár jsme jich poznali... tedy snad...

Nahoře: V popředí *Emil Šourek*, za ním *Oldřich Dworzak*, *Vlasta Mlejnková*, *Radovan Bognanowicz*, vzadu asi *Miloš Krmášek*...

Dole: u dveří stojí *Pavel Vorel*, sedí *Jan Hrubý* a *Petr Juřena*, vzadu se rýsuje *Václav Johanus*, v popředí je jasný *Jan Vobr*, je vidět i kousek *Pavla Matušky*...

Nahoře: ty tváře člověk zná, ale... S rukou na stole *Jan Chadim*, vzadu možná *Jiří Šrámek*, a též *Jaroslav Dodal*? Ty nám známější kreslíři se asi vyskytují až tam vzadu, kam už fotograf neprorazil.

Dole: vpředu v brýlích asi *Milan Podobský* (byl *Fefík* tehdy ještě tak mladičký?) vpravo v černém... snad *Luděk Zdražil*? Pozná-li se někdo, ať nám napíše!

Vzpomínkový materiál končí na dalších stránkách písemnými dokumenty z archívu:

1. Přivítání - Jan Vyčítal jako předseda přípravného výboru České unie karikaturistů přivítá přítomné a uvede tajemníka přípr.výboru ČUK Ivana Hanouska
 2. Program valné hromady - Ivan Hanousek jako taj.př.výb. přečte program valné hromady a upozorní na některé proced. zásady /diskusní přísp. - přihlášky; jmenuje zapisovatele J.Dostála; jmenuje ho zároveň s B.Kovaříkem do návrhové komise /resp. i volební komise/ Vyzve k zápisu všech do prezenční listiny! Uvede J. Kučera.
 3. Programové prohlášení - Josef K. Kučera /zpráva o stavu karikatury/
 4. Fakta o valné hromadě - Ivan Hanousek /počty přítomných, omluvených a celkem přihlášených, kolik se vybralo na dobrov. příd./
 5. Stanovy ČUK s komentářem - Ivan Hanousek /+ KUK a GAG + ediční čin.
 6. Zpráva o zakládajícím sjezdu UVU - Josef Kučera /+ projev tam/
 7. Zpráva o prvních jednáních rady UVU - Miroslav Barták
- p ř e s t á v k a -----
8. Kandidátní listina výboru ČUK - Jan Vyčítal, předs.př.výb. + kontrolní komise
 9. Okruhy činnosti ČUK - pracovní skupiny - ekonomové, právníci, tiskaři ať se přihlásí k práci v skup. Ivan Hanousek
 10. Diskuse ke stanovám, programu /návrhy k činnosti/, kandidátce, prac.skupinám, zpráva o FECO /Burianová/ - řídí Josef Kučera
 11. Návrh o výši příspěvků - ročních členských 240 P, 120 A -
- přednese Ivan Hanousek, dáme hlasovat
 12. Volby předsednictva a kontrolní komise - Josef Kučera
 13. Jmenování vedoucích pracovních skupin /+ přihlášených členů?/
Miroslav Barták
 14. Inform servis - Ivan Hanousek + další? /Budapest, Taylor atp./
 15. Schválení závěrečného usnesení: přečte B.Kovařík - hlasování
 16. Ukončení valné hromady, poděkování za účast a práci - M.Barták

Vzápětí se ještě sejde předsednictvo s ved.prac.skup. a předs. kontrol. komise ČUK a zřídí nejbližší kroky a termín násl.porady.

A na závěr ještě dokument. Ukazuje, jak v časech bez počítačů a tiskáren vypadal koncept programu ustavující valné hromady. Historikům by pomohlo pouze to, kdyby jim někdo přidal komentář, proč to *Ivan Hanousek* takto sepsal a obsadil jmény. A co také přidat oficiální zápis, z něhož by bylo patrné, zda toto shromáždění, zachycené na historických fotkách, opravdu tak proběhlo? Na příští straně uvidíte, jak to vše dopadlo. Toto je zápis z VH ČUK podepsaný předsedou a tajemníkem...

Ustavující valná hromada ČUK si zvolila předsednictvo dle návrhu přípravného výboru. Ze zápisu vyplývají reálné počty přítomných účastníků rozdělených na dvě skupiny. V tu chvíli se hlásilo do spolku celkem 190 osob, z nichž 150 dle počtu přítomných a omluvených myslelo své členství vážně. Historie ČUK právě začala! (R)

ŠKRT

na ústředí	na ústředí	ČUK (přítomnost)	časová řep.
------------	------------	------------------	-------------

10. 3. 90 - Praha /ustavující valná hromada ČUK/

ČUK - česká unie karikaturistů /Malostranská Beseda, 13,00 h/

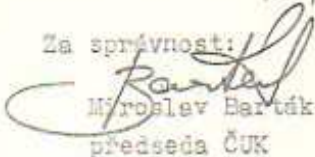
Přihlásilo se 192 členů /neomluveno nepřišlo 42 lidí/
 Přítomno - 117 členů
 Omluveno - 33 členů /celkem tedy 150 lidí/

	Amatéri	Profesionálové	Celkem
přítomno:	59	58	117
Omluveno:	28	10	38
Neomluveno:	32	5	37
Přihlášeno:	119	73	192

Usnesení ustavující valné hromady ČUK:

- Valná hromada ČUK, konaná 10.3.1990 v Praze za účasti 117 členů schvaluje Statuty ČUK v daném znění. Zároveň ~~zmocňuje~~ zmocňuje předsednictvo, aby při jednání o registraci u MV provedlo případné formální úpravy stanov, pokud budou v duchu stanov, schválených na této valné hromadě.
- Valná hromada ČUK zvolila předsednictvo v této podobě:
 předseda: Miroslav Barták
 místopředseda: Jan Vyčítal
 místopředseda: Vladimír Jiránek
 tajemník: Ivan Hanousek
 tajemník: Josef Kučera
 pokladník: Václav Ostatak
 -
 Vedoucí kontrolní skupiny: Jan Hrubý
 člen: Pavel Matuška
 člen: Jan Chadim
- Valná hromada stanoví výši ročního členského příspěvku takto: licence P - 240 Kčs
 licence A - 120 Kčs
- Valná hromada doporučuje předsednictvu:
 a/ vstoupit do jednání s UVU /českých/
 b/ vstoupit do jednání se Syndikátem novinářů /českým/
 c/ vstoupit do jednání o členství ve FECCO
 d/ navázat styky se slovenskou organizací karikaturistů
 e/ zahájit okamžitě přípravu hospodářské a ediční činnosti.
- Valná hromada bere na vědomí konkurs - autorskou soutěž na oficiální znak ČUK /I. cena 500 Kčs, dále tři odměny a 150 Kčs/

Ivan Hanousek
tajemník ČUK

Za správnost:

 Miroslav Barták
 předseda ČUK

Obrazová část pochází z redakčního archívu (G)

Kdo všechno se v březnu před třemi desetiletími přihlásil do České unie karikaturistů?

Na důkladně sepsaném seznamu je celkem 230 jmen. Ta první jsou pěkně seřazena od jedničky po pořadové číslo 163. A to dle abecedy: od Alexy Miroslava po Žabku Michala. Pokud vám tato jména nic neříkají, nic se neděje - nám dnes také ne. Přestože víme dle uvedené adresy, že ten první byl z Chrudimi a ten závěrečný z Liberce. Číslo 164 je přeškrtnuto a dál už to jde na přeskáčku, jak jsme zájemce o členství postupně připisovali. Se 165 je to Renčín (Hradec Králové), číslem 230 to končí - je to Boris Pralovszký (Praha 2).

Chtěli jsme pro paměť národa karikaturistů (a pro historii umění) zkopírovat do GAGu těch devět stránek A4, avšak něco nám řeklo, že nyní už by to jaksi nešlo. Každý autor tu totiž uvádí na přání organizátorů nejen přesnou adresu bydliště, ale i své rodné číslo. A to už by dnes bylo určitě nezákonné zveřejnění.

Škoda přeškoda!

Poslední rubrika je totiž vyčleněna pro autentický **Podpis** zájemce o členství, respektive poznámku **Omluven**. Ale také **Prázdnó!** U těch prvních 163 vepředu v seznamu zapsaných občas zazáří jen bílé místo. Ani omluva, ani přítomnost. Musíme tedy vzít zavděk naším skromným výběrem. Čím začít?

Nejprve jména chybějících!

Jsou tu však i jména, která nám dnes moc říkat nemusí. Tak třeba pár přihlášených, kteří na pozvánku na ustavující valnou hromadu ČUK nejen nedorazili, ale ani se neomluvili. A neuvedli ani své rodné číslo. Prostě nic víc - tu jsou:

Benáčan Jan, David Evžen, Faltus Milan, Flohs Rudolf, Gayer Tomáš, Janičkovič Vladimír, Jindrák Jan, Kacafírek Pavel, Kučera Pavel, Látal Stanislav, Majer Michal, Morava Václav, Mrázek Miroslav, Nápravník Bohumil, Novák Jan, Potecký Lubomír, Schinko Jan, Sláčík František, Ševčík Igor, Štěpánek Jan, Štulík Jiří, Truneček Tomáš...

Ze starších čtenářů si určitě mnozí vybaví některá jména, že tyto osoby znají, a také dodáme, že někteří ze zde uvedených dodnes v žánru působí - a někteří dokonce i v rámci ČUKu. Pár z nich jsme zde proto označili **modrou barvou**.

Selekce - ale na přání

Dodáme ještě, že hned za jménem se ve zvláštní rubrice písmenem **A** nebo **P** autoři přihlásili buď jako Amatéři, anebo jako Profíci. Šlo o to, zda jde o hlavní či důležitý zdroj obživy anebo o zdroj příjmu vedlejší - tedy o kreslení vtipů především jako koníček s příležitostným publikováním. Každý si ovšem kategorii mohl sám určit - to proto, že členské příspěvky byly rozdílné: **Áčkaři** platili ročně **120 Kčs**, tedy polovinu toho, co **Péčkaři** (označení **tučnými** písmeny).

Připomínáme, že toto není seznam členů ČUKu, ale jen zájemců o členství. To se posléze udělovalo včetně členské legitimace až po zaplacení prvního ročního členského příspěvku. Oproti tomu prvnímu seznamu členů má však tento dokument jinou přidanou hodnotu.

Kdo ze známých autorů vtipů se na prvním seznamu nevyskytuje (a ani později se z rozličných důvodů asi nepřihlásil)? *Nepřakta, BAPE, Kerles, Pop, Štembera, Seyček, Kánský, Daniel, Žentel, Suchý O., Teichmann...*

Pro odlehčení ještě drobné zjištění:

Kolik bylo mezi uchazeči o členství žen?

Moc jich nebylo: Antošová Renata (Brno), **Burianová Zora** (Praha 8), Doležalová Jana (Opava), **Kerhartová Marie** (Praha 6), **Mlejnková Vlasta** (Brno), Novotná Hana (Praha 4), **Plotěná Marie** (Brno), Palková Jiřina Wilma (Praha 5). Celkem osm. Pod čarou - tedy mezi 230 nakonec evidovanými jmény zájemců o členství - ještě figuruje s číslem 216 Monika Tobischová z Karlových Varů... (jména členek, které si ještě pamatujeme jako osoby v práci pro spolek aktivní, jsme vyznačili **kurzívou**). Tento stav se poněkud změnil, řada žen ubyla, nejméně tři se zapojily: **Valocká Ivana**, **Holečková Jitka** a na čas i **Švejdová Vlasta**.

Kdo se dostavil a kdo se omluvil?

Další kritérium je ovšem důležitější. Kdo se té ustavující VH osobně zúčastnil a také podepsal? A kdo byl omluven? Tentokrát jde v seznamu účastníků o jména až do pořadového čísla 195 - třicítka autorů dorazila osobně bez předběžného přihlášení a zapsala se až přímo na místě - u vchodu do MB.

Podepsaných je tu uvedeno 116, řádně omluvených 46 (celkový součet je proto 160 účastníků ze zapsaných původně 195 jmen). Omluvenek byla vlastně spousta - VH se konala v sobotu. Karikaturisté tehdy zdaleka nebyli běžně na volné noze anebo už mezi důchodci! Jak třeba taková omluvenka vypadala, **vidíte vedle**. Je třeba si uvědomit, že meziměstské telefonování nebylo vůbec snadné - a e-mail se ještě zdaleka nenarodily. Zde zkopírovaná omluva/přihláška je od **Pavla Haška** z Mostu, v seznamu má pořadové číslo číslo 28. Před ním je s číslem 27 zapsán **Hanousek Ivan** a za ním s číslem 29 **Holý Emanuel (Jakub)**. Potom následoval pod číslem 30 **Holý Stanislav**.

Kolik se do ČUK hlásilo Pražanů?

Celkem 88! Ale nechyběli ani Brňané (proti metropoli je 9 osob nic moc - ale - a to byste neřekli - z toho jich 6 patří mužům!). Je zaznamenáno i pár Budějčáků i Hradečáků a v názvech bydlíště občas zaujala i menší města: **Klobouky, Hronov, Volary, Semily, Blansko, Litoměřice, Kralupy, Varnsdorf, Chrudim, Česká Lípa, Hlinsko, Rumburk, Jičín... a též menší místa:**

Třebeňice, Postřelmov, Slatiňany, Bukovany, Kuželov... A dokonce i dost unikátní sídla jako: **Město Libavá, Kunštát n. M., Golčův Jeníkov** a také **Mokřůvky!** (Úmyslně tu neuvádíme sídla známých karikaturistů z **Třebechovic p. O., Smržovky** anebo z **Náchoda**). Co ovšem tato široce po státu rozevlátá destinace karikaturistů naznačuje? Že kreslený humor měl nejen spoustu příznivců, ale také hodně naruživých osob, které se kreslení vtipů vážně věnovali. A pro ně mohlo být členství v novém, od počátku široce pojatém spolku, svým způsobem podnětné i užitečné. I proto bylo hned v prvním nástinu činnosti ČUKu navrženo několik okruhů činnosti a do nich i vedoucí každé sekce a také členové.

Vážený přítelé,

díky za Vaši informaci a pozvánku na ustavující schůzi
České Unie Karikaturistů, která se koná
v sobotu 10. března 1990.

Hned prakticky se švec se musím omluvit z této schůze, protože
se jí nemohu z pracovních důvodů zúčastnit (jsem zaměstnan v vojenských
lesech a státek Lipník nad Bečvou). O to, že mám zájem patřit (pokud to
ovšem budete považovat za možné) k zakládajícímu členstvu Unie je nepochybné.
Proto také píši. V přiloze zasílám ukádku ze své tvorby - v ní osobně
se jedná v pravdě o nezadaného autora.

Velmi mi potěšil článek v MF o Dikobrazu. Vyhlášení nepřipí-
vat do našeho jediného humoristického časopisu jsem totiž pojal
už v polovině sedmdesátých let, kdy už jsem kreslit uměl. Abychom
si rozuměli, mám 43 let a neposledy jsem publikoval v Koutu do domu 67
dvě básničky. Potom jsem se na pár let odmlčel, až Moraváci jsme totiž
hrdí. Nyní, když skončil monopol jedné strany na absurditu a kdy mám
blíže začínám kvést v rámci plurality do nových netušených podob, do-
mnívá se, že důvody pro mě další setrvání v ilegalitě pomítnu.
Mám zájem o členství v ČUK a prosím Vás třeba o bližší informace.

Přečetl jsem si o druhém žile měřičníku ŠKRT
o ustanovení a valné hromadě spolku.
Velmi mi si podal záležitost o příjezdu do klubu
mezinárodních kuchařů, mám v úmyslu se jim
účastnit a na následující valné hromadě
spolku.

Přesřednictvím Československé televize jsem se
dozvěděl o Tvé existenci, a proto tedy píši tento dopis.
Neznám o Tebě žádné bližší informace a ani nevím, zda se
mohu stát Tvým stoupencem (nebo členem).

Národní redakce,
s adresou na ústředí
ve Vítězném Parčíku se dne 11. 2. 1990
a klávesou do čísla, ani konkrétně
Prosim Vás o publikaci těchto informací,
popřípadě publikovat.

z novin nebo kulturního časopisu Express jsem se dozvěděl
o přípravě ČUK. Sám se kreslím humoru pouze kvůli
a zúčastnit se společných setkání a přebídky autorů.

V minulosti jsem se zúčastnil občanské výstavy trestného
kresleního humoru v Melopotravní baseň a jednou jsem
sám vystavoval samostatně v sídli Galaně kreslícího
humoru.

Vzhledem k této své zálibě bych se rád stal členem
přípravové České unie karikaturistů. Totuž má časopis
výsledky se členství mají být všechny lepší a profesionálnější
karikaturisty postávají, považuje prosím tento můj dopis
za něco jako předběžnou přihlášku. I když na druhou stranu
musím uznat, že mnoho podobně se "šlápní si strany"
má ubytování, že ano se něco na to.
Je mi 30 let, a pracuji jako lékař-chirurg v pražské
municipální nemocnici.

Ve Svobodném slovu jsem si přečetl
o prvním založeném ČUKU.
Je mi 20 let a studuji VŠSE v Praze.
Rád kreslím vtipy a chci být
příslušníkem o členství v ČUKU.
Dále bych chtěl také kreslit do
časopisů, ale nevím jak na to.
Zasílám vám ukádku z svých kreseb.

Jaký byl prvotní zájem o členství?

A odkud se o vzniku ČUKu zájemci dozvěděli?

Na první otázku je možné uvést, že velký, vlastně neče-
kaný. Neočekávali jsme totiž
přihlašování řady nadšenců,
kteří sice rádi a často vy-
mýšleli a kreslili vtipy, ale vět-
šina z nich je nikdy nepubli-
kovala, a jak jsme se nyní do-
zvěděli odmítali je i v Dikobra-
zu, kam mířily první zásilky
jejich vtipů. Někdo se však už
těšil úspěchem v regionálním
tisku (okresním či krajským)
a zájemci očekávali od člen-
ství v ČUK jisté zázemí, ja-
kési potvrzení své autorské
pozice, případně místo pro
svou tvorbu v unijním tisku
(Škrt, později též KUK)

Vlevo na této a dalších stránkách GAGu prezentujeme výňatky z dopisů, které docházely do redakce našeho časopisu v Praze 1.

Nejprve to byla Národní třída,
pak Pařížská, kam jsme se
přesunuli na místo, kde jsme
v sídle Svazu českosloven-
ských novinářů získali dvě
místnosti v patře, kde do kon-
ce roku 1989 ještě dodělával
MON, mezinárodní organiza-
ce novinářů sdružující pod
dozorem Moskvy zástupce
novinářských svazů z tzv. so-
větských satelitů.

Jak vidíte vedle, vynechává-
me i dnes jména zájemců o
členství v ČUK a adresy je-
jich bydlišť. Pro toho, kdo se
nechce pobavit způsoby psaní
či důvody jejich zájmu zde
vybíráme pár skutečností.

Tím prvním je zjištění, že u-
stavující Valná hromada spol-
ku se konala **v sobotu 3.
března 1990** a to bylo i da-
tum, do kterého jsme čekali
s přihláškami (+ adresami),
abychom všechny mohli po-
zvat na první společné jed-
nání spolku. Tyto přípravné
fáze (pošta, telefony, papíry)

V Mladé Frontě jsem se dočetl o založení Unie karikaturistů. Zejména by me jako jsou podmínky pro přijetí do této organizace a zda je možné, aby členem byl člověk, který se kreslením nezabývá profesionálně (čimž je ve větším mířítu. Trostě začátečník, který to teprve zkouší. Zejména by me jako povinnosti plynou z členství a jakým způsobem je možné se přihlásit. Je-li to ve vašich silách, prosím o odpověď.

Reaguji na nedávný článek ve Svobodném slově a chtěl bych se přihlásit, resp. stát se členem vaší "České unie karikaturistů", také bych rád odebíral všá budoucí časopis.

Nejsem profesionál, ale rád kreslím a občas se mi podaří nějaký kreslený vtíp, který pak "vystavuji" na naší nástěnce v práci. Pokud bych vám někdy mohl posílat své příspěvky zajímalo by mě na jakém formátu papíru a zda kreslit tuší nebo fixem apod.

Prosím tedy o přihlášku a jsem s pozdraven :

na základě dopisu redaktora časopisu "ŠKRT" pana Hancocka, se na Vás obracím s žádostí o informaci.

Navrhoval jsem 10.3.1990 měšatník valné hromady ČUK, ale přesto mám zájem se o členství v tomto klubu dovědět co nejvíce.

Předem děkuji za Vaší odpověď.

*Chci být Vaš členem celou podporu
o podmínkách a podmínkách
pro vstup do klubu karikaturistů -
výtvarníků. Promiňte mi, že
nemám přesný název klubu, ale
se shodli, když se publikovaly
"Aktuality" 8. 4. 90, vyprávěl mi o něm
na telefonním rozhovoru.
Kromě toho jsem slyšel, že někdo
kreslil příspěvky.*

prosím Vás o zaslání členky a přihlášky pro vstup do ČUK.
Částal jsem se valné hromady, ale konec tohoto klubu byl tak rychlý,
že jsem se nestačil ani vzpomínat a přihláška se členkou jsem si
nevzavěl. Byl jsem potupně zařazen do skupiny "A", ale dnes po
uplynutí několika dnů si netroufám ani na ní. Počítová, mod protidá-
koně posílám spolu s poujednání fírky a zase jsem nucen Vás poosnit
o vnitřním životě kresb a zařazení do správných sešitů.
Děkuji za vyhodnětých pr. neb a ještě bych prosil o vložení těchto
kresb = terařích navržených na valné hromadě.

Jako jsem volal : Ať žije Škrty, volám: Ať žije ČUK !!!
Takový spolek je velmi potřebný, aby si někdo zase
neufélel monopol na humor, jak tomu bylo v letech nedávných.
Aby už kterýkoliv kreslíř humoru nezkoušel celý rostřevaný
šepici před redaktorem "kulturní" rubriky denního tisku.

A proto volám: Sláva !!!

Chci se zapojit do života tohoto spolku.

Posílete mi prosím informace s podrobností o valné
hromadě.

se financovaly z peněz pro čin-
nost redakce, právě tak šlo o
pracovní činnost v rámci mzdy
příslušníků redakce.

Při výběru těchto úryvků jsme se
také snažili zjistit, odkud se zá-
jemci o vzniku a prvé aktivitě
České unie karikaturistů vlastně
dozvěděli. A bylo zajímavé, jak
najdete vedle, jak nečekané širo-
ký byl okruh zdrojů informací (o-
pět připomínáme, že internet ne-
existoval, fax teprve začínal a te-
lefon neměl doma každý).

Zájemci uváděli, že se o ČUKu
dočetli v **Mladé Frontě**, ve **Škrty**,
Svobodném slově, **Večerní Pra-
ze**, bulvárním **Expresu**, dokonce i
v **Dikobrazu**; někoho oslovily in-
formace **ČST**, jeden dopis prozra-
dil, že jeho zdrojem byl konkrétně
pořad **Aktuality** (8. 2. 1990).

Část uchazečů o členství uvedla i
své kreslířské (ne)vzdělání, často
i povolání (lesní dělník, chirurg).

Hlavně však byly žádány informa-
ce o činnosti a také přihlášky do
ČUKu. A jak už na počátku tohoto
textu píšeme, občas šlo též o o-
mluvenky z ustavujícího setkání.

Obvykle kvůli práci (o víkendu) a-
nebo kvůli velké vzdálenosti a
složitým spojení z autorova byd-
liště do Prahy a zpět. Někdo se
také už předem zařazoval mezi
Profesionály, jiný se naopak hned
přihlásil k **Amatérům**.

Na závěr jsme si dovolili výjimeč-
ně zařadit i tři ze žádostí o při-
hlášku či přímo přihlášení se do
unie - **včetně jmen** zájemců. Dva
zasloužili kreslíři totiž už nežijí,
ale jejich (i řady dalších rutinova-
ných karikaturistů) zájem byl sig-
nálním, že vznikající spolek má
smysl - a to nejen pro začáteční-
ky.

Proto hned na příští stránce na-
jdete psaní, pod nimiž uvidíte
podpisy **J. V. Kuklík a Edmund
Orián**.

Do třetice ještě stručná přihláška
Radovana Rakuse. Jistě tehdy
zdaleka nemohl tušit, že se právě
přihlašuje do spolku, který po ne-
celých třech desetiletích povede!

(I.H.)

Základní, abych byl, ve svých 40 letech členem ČU, jak bylo dohodnuto na ustavující valné hromadě. Kalotvanská katedra v hraxe dne 10.3.1990, přezkou do hlavy pro-
fesionální.

Zádám o sdělení bližších informací o činnosti
Unie /program, stanovy/ a o zaslání členské přihlášky.
S pozdravem

J. V. Ruklík

VÁŽENÍ PŘÁTELE,

MĀM ZEJEN O ČLENSTVÍ V ČESKÉ
UNII KARIKATURISTŮ, PROŠIM ZVĚTE
MNE PŘIHLÁŠKU A ZĀROVENŔ INFORMACI
O USTAVUJÍCÍ SCHŔZĚ, KTERĀ SE MĀ
KONAT 11. BRĚZNA.

JĀ S PODIVEM, JAK SNADNO JDU
VECÍ, S KTERÝMI NIKDO NEBOJĀL
POANOUT CELYCH 21 LET. AŤ MĀM TO
UMĚT!

S PŘĀTELSKÝM POZDRA-
VEM

EDMUND ORIĀN

Přihlašuji se tímto do České unie karikaturistů

Radovan Rakus

Z domova / **Rataje** n/S; **Novák** a d'Test, **Kemel** v ČRo, **Plotěná** v Brně, **Vhrsti...** aj

Rataje: Nad Sázavou stále žijí a plánují / sezónu 2021

Klub Čtrnáctka v Ratajích je vysloveně tipem na víkendový výlet (nejlépe mašinkou podél řeky). A typem výstavy se radí k těm letním nabídkám. Galerie Chodba je na úzké chodbě a ani do vedlejší pohostinné místnosti (**viz dole**) se nevejde mnoho ctitelů výtvarného humoru najednou. Za pěkného počasí se proto vše podstatné odehrává v plenéru (**viz foto nahoře**). Co je však hlavní? Přes různé potíže je tu již plán výstav na letošní sezónu! (**Otočte list!**)

Galerie Chodba Rataje nad Sázavou: Plán sedmi výstav na jaro - podzim 2021

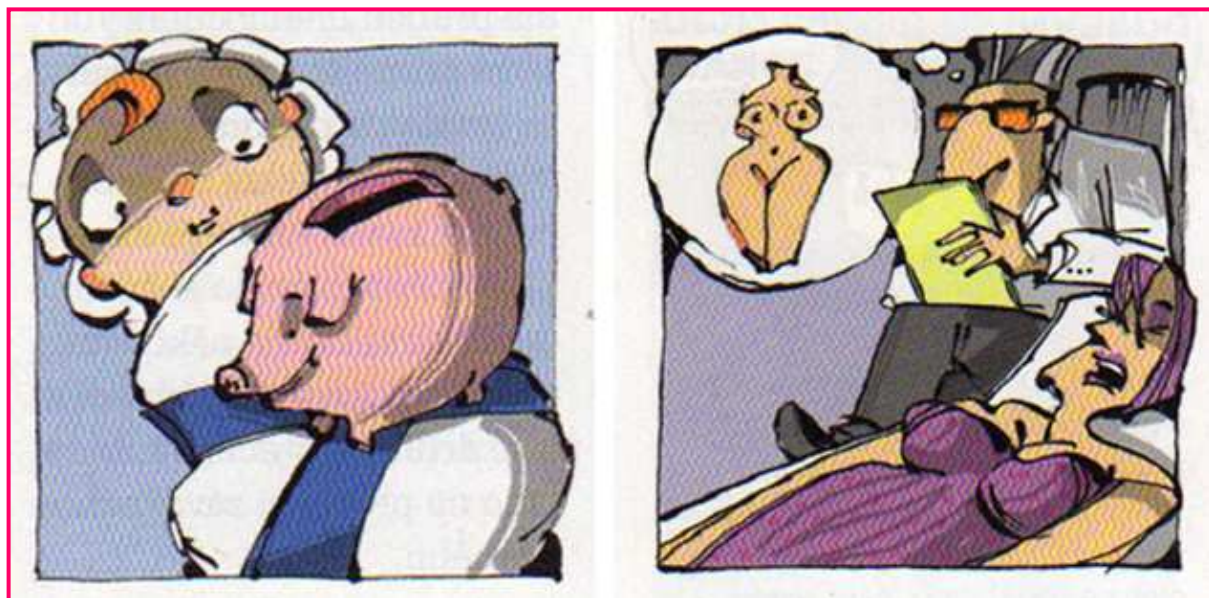
- 3. duben: **Jiří Bernard**
– Praha, Česko
- 1. květen: **Josef Prchal**
– Španělsko/Česko
- 5. červen: **Josef Kobra Kučera** i.m. – Praha, Česko
(k 77. výročí narození)
- 3. červenec: **Konstantin Kazančev** – Ukrajina
- 7. srpen: **Pavel Kotyza** –
Pardubice, Česko
- 4. září: **Peter Rázus** – Prešov,
Slovensko
- 2. říjen: **Igor Ševčík** i.m. – Česko

Jsou to soboty, ale berte data s rezervou, neboť pandemie narušila plány už na loňskou sezónu...

Ke snímkům: Na předcházející stránce jsme se nahoře vrátili o pár let zpět; jde o vernisáž výstavy *Kobry*, který stojí uprostřed mezi domácí dvojicí: vpravo galerista **Ota Kmínek**, vlevo řečník **Vít Hrabánek** (osoba, která hrála významnou roli při zrodu časopisu *Škrť*). Konečně stejná dvojice se zjevuje před vchodem do *Galerie Chodba* po celou existenci výstav. Viz snímek výše: tentokrát stojí uprostřed dvojice **Fedor Vico**, živá legenda z dálného východu.

Novák také žije - a navíc testuje... (nikoliv však nos kvůli koronáči)

O **NOSech** se toho člověk málokdy cokoliv nového dozví, ale naštěstí mezi abonenty GAGu jsou poctiví donašeči: jednak stolních kalendářů (díky do Unhoště, respektive Opavy), jednak časopisů **d'TEST** (děkujeme snaše na Vinohrady). A právě v těch se Novákovy kresby pravidelně objevují. O **NOSím** kalendáři už víte z posledního GAGu ročníku 2020, z posledního

čísla 12 měsíčníku *d'Test* minulého ročníku 2020 tu nabízíme pár obrázků. Ten první jsme vybrali z celé skupiny drobných ilustrací v rubrice Finance - jde o možnosti spoření pro nejmenší. A druhý je z o něco menšího (formátem) speciálního vydání *d'Test PLUS*. Týká se duševního zdraví z hlediska psychologa. Celkem jich je v sešitu určitě přes dva tučty a má tedy autor měsíc o zábavu postaráno. Chce to sice od Jiřího jisté ústupky v jeho oblíbené čarové rozmáchlostí, ale odměnou je čtenáři srozumitelnost výtvarného sdělení - malý čtvereček o okolním textu prozradí to hlavní, jak to od novinové ilustrace čekáme; a zábavné, jak se to též sluší a patří. Kdo si to chce ověřit, najde si ostatní na www.dtest.cz. (g)

V pražské Galerii ČRo: Kemel v době korony

Bývala to notoricky známá adresa: Praha 12, Stalinova 12. V době, kdy byl rozhlas hlavním médiem pro většinu obyvatelstva Československa, ji lidé slyšali denně několikrát. Dnes je adresa jiná, veřejnoprávní rádio se pere o místo na slunci nejen s televizí, ale s různými médii sídlícími na síti. Rozhlasová budova však pořád stojí na svém místě a už popáté hostí ve stejné staré galerii na počátku roku výstavu kresleného humoru. Po Renčínovi, Lichém, Hradeckém a Slívovi je

tentokrát stvořil, v deníku Právo po celý rok 2020 publikoval a nyní zde prezentuje **Miroslav Kemel**. Je asi svou tvorbou nejbližší - ze zde jmenovaných - aktuálnímu dění u nás a tedy i vysílání Radiožurnálu či Českému rozhlasu Plus, který o pár desítek metrů dále i výše o tom všem informuje jako první. Kemel to dělá též, také velmi aktuálně, ale - jinak. Má na to dění a jeho protagonisty jasně subjektivní pohled, samozřejmě hlav-

ně vtipný, ale také ironický až satirický. Prostě pohled novinového karikaturisty, kterých už moc nemáme - v kategorii deníků ty pravé politické vtipy dělá dnes vlastně jako jediný. Výstava už je otevřena, je plná vtipných kreseb, ale... nikoliv návštěvníků. Ve chvíli kdy se média zabývají málem jen koronavirem (a zatím jen pasivním bojem s ním), netřeba zde vysvětlovat, proč stojí Kemel (**viz níže**) uprostřed prvního z příjemných sálů podzemní *Galerie Vinohradská 12* zcela sám.

„Do nového roku s humorem“

je název cyklu prvních zdejších výstav v každém roce. Ale letos ten výstavní rok začal sice s humorem, ale nikoliv hned na začátku roku... „**Humor v době korony**“ je název už v tradičně v lednu nainstalované výstavy, která však má být zpřístupněna veřejnosti až to situace dovolí a regulace povolí, byť s jistými antiepidemickými pravidly. A to na celé dva následující měsíce od jejího otevření.

Galerie ČRo: Humor v době korony Miroslava Kemela

Další z řady zavřených síní, jejichž výstavy Právo svým čtenářům otevírá, je pražská Galerie Vinohradská 12 v Českém rozhlasu, která má připravenou výstavu kreslíře Miroslava Kemela nazvanou Humor v době korony.

Ze zavřených galerií

„Téma koronaviru otřásá celou společností, a tak není divu, že po něm sáhl i kreslíř Miroslav Kemel. Po celý rok 2020 maloval a publikoval kreslené vtipy v deníku Právo. Nyní jsou vystaveny v naší galerii. Najdete zde více než osmdesát kreseb zaměřených na pandemii covid-19 ať již z pohledu lidí, zvířat, či politiků.“ uvedla za Čes-

Miroslav Kemel na zatím uzavřené výstavě.

ký rozhlas pro Právo Zuzana Foglarová.

„Vláštní opatření nám ještě nedovolují výstavu otevřít pro veřejnost, ale hned jak se Česká republika přesune do patřičného čísla systému PES, galerii otevřeme a expozici bude možno navštívit po následující dva měsíce. Výstava je další z cyklu série Do nového roku s humorem. V minulých letech bylo možné se pobavit kresbami karikaturistů Vladimíra Renčina, Lubomíra Lichého, Václava Hradeckého či Jiřího Slívy.“ dodala.

Galerie se nachází v suterénu historické rozhlasové budovy. Kromě prostoru pro aktuální výstavu je v ní i trvalá expozice z dějin rozhlasu. (rea)

O tématice vystavených prací netřeba se rozepisovat, vždyť právě v tomto čísle se s Kemelovou tvorbou potkáme i na jiných stránkách a v dalších rubrikách e-GAGu. Přes osm desítek obrázků ovšem rádo pěkně v teple počká na přívál návštěvníků, které chtějí pěkně z očí do očí pobavit. Aktuálně tím, jak se na tu únavnou „covidovou“ invazi umí podívat karikaturista **Miroslav Kemel** (**viz výstřížek z Práva!**) (han)

Plotěná navržena na Cenu města Brna

V Brněnském Metropolitanu, čísle na únor 2021, jsou uvedeny osobnosti, navržené pro Ceny města Brna z různých oborů včetně jejich medailonků. Je mezi nimi i Marie Plotěná, s níž je na další dvoustraně rozhovor. Vybíráme z něho kromě titulku a fotoportrétu i odstavec týkající se širších souvislostí tvorby v žánru výtvarného humoru a jeho postavení ve světě. Další úryvek najdete v rubrice „Bilance“

Lidským přešlapům se nevysmívám. Raději podám pomocnou ruku, povzbudím

Malířka a karikaturistka Marie Plotěná věří, že moudrost, sebezapření, důvtip a špetka humoru nejlépe pomáhají zvládat úskalí života. Ani současná vážná doba jí nevzala chuť tvořit a účastnit se výstav a festivalů, proto má také hodně práce. Letošní jubilatku a čerstvou nositelku Ceny města Brna jsme zpovídali e-mailem.

Jak je to s poměrem žen a mužů například v České unii karikaturistů (ČUK) nebo ve Federaci evropských karikaturistů, kde jste členkou?

Kreslený humor býval a je především doménou mužů. Muži jsou hraví, přemýšliví a činní. Ženy vzhledem ke svým nezastupitelným funkcím mají na tuto luxusní disciplínu méně prostoru a času. V České unii karikaturistů je samozřejmě převaha mužů. Donedávna tam vedle Ivy Valocké z Prahy figuroval silný „moravský čtyřlístek“ žen z Brna, tedy Vlasty Švejďová a Mlejnková, Jitka Holečková a já. Ale některé jsme ČUK opustily. Převaha mužů je i ve Federaci evropských karikaturistů, na výstavách „cartoons“ a v porotách mezinárodních soutěží. Přesto se již ve světě vyprofilovala řada skvělých autorek kresleného humoru, jako je například Elena Ospina, Cristina Sampaio a další.

Marie Plotěná: Dvakrát na téma „covid“

Vhrsti na internetu, v časopisu... i knižně!

Rozjezd či spíš rozlet Vhrstiho je obdivuhodný. Sledovat v GAGu všechny jeho aktivity by znamenalo vydat jedno monotématické dvojčíslo. Proto jen krátké zastavení s doporučením navštívit jeho web. Třeba na této adrese najdete hodinový videorozhovor vedený s Vhrstím komiksářem Nikkarinem nejen o kreslených vtipech a komiksech. <https://www.vhrsti.cz/vhrsti-vs-nikkarin/>.

Těm méně odvážným a času si více vážícím abonentům zde předkládáme alespoň jeden vtip pro časopis na který asi málokdo z nás narazí... V tradičním fejetonu na poslední straně lednového čísla časopisu **Rodina a škola** popisuje *Evžen Bedrníček*, jak se psychiatrická léčebna během nouzového stavu plní šílenými kantory. K tomu vymyslel *Vhrsti* vtip (**viz vlevo!**), ačkoliv si není jistý, zda i tahle učitelka skončila v blázinci nebo někde úplně jinde.

A ještě staronová tematika: „Po 10 letech jsem se vrátil ke svému karikaturistickému projektu **Šneci**. Jen za minulý rok jsem jich nakreslil víc než sto... a jsou to opravdu pozoruhodní a milí společníci. Knížečka, kterou jsem o nich nakreslil a vydal vlastním nákladem v exkluzivní limitované edici dvou set ručně číslovaných exemplářů, už je vyprodaná. (...) Za těch 150 Kč, které za ni dáte, budete vědět, že máte doma něco opravdu unikátního a ještě se se Šneky dobře pobavíte. Formát A6, 72 stran, plnobarevné (**viz vpravo!**). K dostání výhradně u mě. Ale pořád tu na zahradě potkávám další zajímavé exempláře, tak třeba se časem zase něco urodí.”

Odešel Vojtěch Steklač

Světově známé *Mikulášovy patálie* následovaly v Praze *Boříkovy lapálie*. Nebyla to přímo krádež, ale... *Vojtěch Steklač* byl pilný autor a tyto tituly ho slušně živily. A daly příležitost i následníkům slavného Sempého...:

“Boříka, Mirka, Čendů a Aleše jsem měl jako dítě moc rád. Neumíte si představit, jak jsem byl hrdý, když jsem šest knížek s jejich příběhy mohl po letech sám ilustrovat! Vojtěch Steklač odešel. Je mi to líto...” napsal na své stránky *Vhrsti* a doprovodil to hromádkou zmíněných knížek.

Satira: Ovcáčka má někdo rád!

Vděčným subjektem pro novinové karikaturisty je osoba **Jiřího Ovcáčka**. Také pro herce v “kabaretech”. A teď ještě pro knihu! *Dominik Landsman* slovem a *Tomáš Břínek* obrazem vydali “první autorizovaný hanopis” s názvem **“Někdo mě má rád”**. Autoři prozrazují, že hradního, tedy prezidentova mluvčího považují za vtipnou a vesměs neškodnou postavu... Na otázku recenzentky, zda se něčemu vyhnul, autor odpovídá **“Nechtěl jsem v knize rozebírat jeho sexuální orientaci, to mi přišlo zcela zbytečné...”** (MZ)

Článek z *Obrany lidu* by se spíš měl jmenovat **“S puškou a dýmkou”**, ale teď už je na opravu textu z roku 1987 opravdu pozdě. Ale není v něm úplně vše a tak si dovolím pár vět dodat:

Muž s tužkou a dýmkou

„Ledva jsme ušedli, varoval mě, abych nepsalo o jeho rodišti. Souhlasím s tím, že místo narození není pro další vývoj člověka příliš podstatné, ale přece jen to nemohu vydržet: (Miroslav Stejska se narodil v malé jugoslávské vesničce Čuprija a dlouho mu trvalo, než se naučil vyslovovat tvrdé a měkké „č“).“

Co jste chtěl dělat v patačtí?
 „Když mi bylo patnáct, vrátili jsme se s rodiči do Československa. A budete se divit, chtěl jsem být novinářem. Vydával jsem s kamarádem noviny, sám jsem je graficky upravoval a vlastně mi to zůstalo dodnes. Pracuji jako grafik v nakladatelství Olympia, protože mě „špíglování“ stránek opravdu baví.“

Takže malování a kreslení jsou Popelkami?
 „Ale vůbec ne. Rád si dělám obrázky pro sebe. V určitých obdobích jsem maloval krajiny. Snad ani nemám k přírodě nějaký záněný vztah, spíš jsem chodil s nádobíčkem do lesa jako rybář chodí s prutem k vodě. Stydím se totiž malovat na ulici, před lidmi. A pak, z přírody se člověk může hodně poučit. Potom jsem zase jednu dobu kreslil figurky, jen tak, do šuplíku. Viděl to kamarád a poradil mi, abych to zkusil v Dikobrazu. To bylo v roce 1965.“

Bylo to tak jednoduché?
 „Na jednu stranu ano. Po umprum jsem šel rovnou do života. Na národním výboru jsem požádal, aby mě zaměstnali. Protože jsem poměrně slušně narostl, odkázali mě do hutí a dolů na Kladno. Tak jsem se dostal do propagačního od-

dělení kladenských dolů a zůstal tam celý rok až do vojny.“

A po vojně?
 „Nastoupil jsem v Českých loděnicích a až do roku 1960 pracoval v jejich propagačním oddělení. Pak jsem se začal specializovat na humor. Většinou se traduje názor, že humoristé jsou v civilu vážní až smutní lidé. Ale jak sama vidíte, já se směju rád. Ovšem dělat humor je cízeľská práce.“

Znám vás hlavně jako autora rodinných vtipů.
 „Kamarádi mi často říkají, že podle toho, co zrovna kreslím, poznají, co se se mnou právě děje. Například když jsem se oženil, věnoval jsem se rodinným výjevům. Když jsem stavěl chatu, byly všechny fóry chalupářské. No a když si najdu čas na posezení s přáteli, jsou to vtipy hospodské.“

A co úspěchy, výstavy?
 „Samostatně jsem vystavoval v Litvínově a v Malostranské besedě v Praze. Většinou vystavuju legraci, takže byly i společné výstavy s Dikobrazem. Zkusil jsem to taky v zahraničí, ale není to ono. Je to moc daleko. Kromě vtipů a obrázků dělám plakáty, reklamy, ilustruji knížky. Zkrátka to, čemu se říká užité umění.“

Je humor esperantem, rozumí mu lidé na celém světě stejně?
 „Vtip bez slova je určitě mezinárodní. Právě proto se nejhůř vymýšlí. Při překladech slovních doprovodů se někdy fóry vytratí.“

Na co se nejvíce těšíte?

„Bude to znít asi divně, ale těším se na důchod. Protože malování není práce, ba které se dá odskakovat. Musíte mu zcela propadnout. V současnosti by to pro mnohý znamenalo osiřít rodinu a přátele. Takže si to zatím nemohu dovolit.“

Miroslav Stejska během rozhovoru vylíčil několik dýmek, protože tabák se má čpat pouze do vychladlých. A tak jsem si uvědomila, že titulek není docela přesný. Miroslav Stejska má dýmek asi tolik jako tužek — nepočítaně.

Hana HÖSCHLOVÁ

z galerie úsměvů

Foto: Dalibor RICHTER

obrana lidu

11

Vedle setkání v rámci vernisáží Salonů v Malostranské besedě - o ČUK neměl starý “Dikobrazák” zájem*) - se naše životy střetly několikrát a docela zajímavě...

Zvláštní bylo první setkání - právě jsme začínali ve svazáckém "baráku". Tam sídlilo *My 69* a pod svá křídla (jedna místnost!) vzal měsíčník nový dvouměsíčník pro středoškoláky (+ učně). A Mirek Slejška s jistým Hodíkem se stali grafickými úpravci nového magazínu *Čtení pod lavicí...* Jak už to bývá, grafici se nechtěli nijak vázat, takže do redakce chodili jen na porady a hlavně s hotovým dílem pro tiskárnu... Po brzkém zániku (vyšla jen čtyři čísla) v roce 1969, jsme se znovu setkávali na nové adrese, já pracoval léta ve sportovním obrazovém týdeníku *Stadión* a Mirek se tam o patro níž staral o jiné časopisy nakladatelství Olympia. To už jsme se ale potkávali leda ve výtahu.

Proto byla zajímavější spíš informace, kterou jsem od Slejšky nečekal: jako kluk vyrůstal v ulici Lomená na naší Ořechovce. Dokonce v domě, kde jsem měl kamaráda a spolužáka Jirku Šimáka! Dnes se ta činžovní vila dá identifikovat jako dům přímo proti bydlišti Jiřího Suchého. O Slejškově srbské povaze*) jsem se dozvěděl brzo a potvrdila se později i jeho chováním, dost blízkém tenisovému divochu Džokovičovi. Stačilo se před ním omylem zmínit o známém bombardování Bělehradu a už mu šlehly z očí blesky. Ale nikoli proti jugoslávskému komunistovi Miloševićovi a nacionalistovi Karadžičovi - právě naopak: proti NATO...

Nu a ještě jedno, vlastně jen nepřímé setkání. Když Slejškovi Kobra vydal roku 1992 ve svém nakladatelství a vydavatelství knížku "**Prahahaha**", nebylo lehké se s ní prosadit na pultech knihupectví. Přitom plány byly velké. Šlo totiž o 1. svazek Edice výtvarného humoru. Zbylo jich u Kobru až dost z 5000 výtisků. Takže později, když jsem pracoval v pražském vysílání Českého rozhlasu, jsem si na to vzpomněl. A pro soutěž posluchačů ve znalostech o Praze jsem od Kobry zakoupil pro Reginu Praha desítku svazku humorných vtipů na pražské téma jako ceny vítězům... Když se nyní do ní dívám, je fakt škoda, že ten nápad s texty k vtipům v několika jazycích přišel předčasně. Poptávka by jistě byla větší až v tomto tisíciletí, kdy se pod váhou cizích turistů propadala pražská dlažba...

*) Došlo mi to při hledání data narození v **ČUK 2cet** i **Prazdroj humoru**. Oba svazky jsou bez Slejšky!

Pražský orloj a **Karlův most** - hlavní atrakce kdysi i dnes. Slejška vše zobrazil důkladně a realisticky (bavilo ho to!), ale přidal i jemný vtip prostřednictvím svých figurek. Texty pak i ve třech světových jazycích. Tehdy nás nenapadlo, že by to chtělo čínštinu a ruštinu. (ih)

Miroslav Slejška skonal po dlouhé těžké nemoci 22. 2. 2021, neoslaví tedy devadesátiny s pozoruhodným datem se šesti dvojkami...

Oldřich Jelínek měl v únoru svátek.

A za šest dní také narozeniny. **Už 91.!** Jeden ze zakládajících členů tvůrčí skupiny karikaturistů "Polylegan" je oslavil ve skvělé duševní kondici v České republice. Jiří Slíva byl u toho a poslal nám tuto fotografii. Asi si vzpomenete, že jsme nedávno Jelínkovi věnovali velkou pozornost v našem magazínu. Takže dnes jen dodáváme:

Oldo, BLAHOPŘEJEME!

Linek rozesílá svou výstavu

Kolínský karikaturista **Václav Linek** se pořád točil kolem divadla a také rád vystavoval. A tak se v důchodu chystal na lecos, co mu teď ten čínský parchant překazil. Ale nedal se a rozeslal zajímavou nabídku pro pandemické období. Pokud vám zazipovaná výstava nedošla, tady je aspoň malá dvojčlená ukážka:

Vážení, dovoluji si Vám nabídnout ke zhlédnutí svoji digitální výstavu kresleného humoru beze slov, kterou jsem připravil ke svému životnímu jubileu. 75 příběhů s pointou. Obvykle se lidem pře-

Václav Linek

je hodně zdraví, je potřeba dodat i radosti ze života!

Nápad:

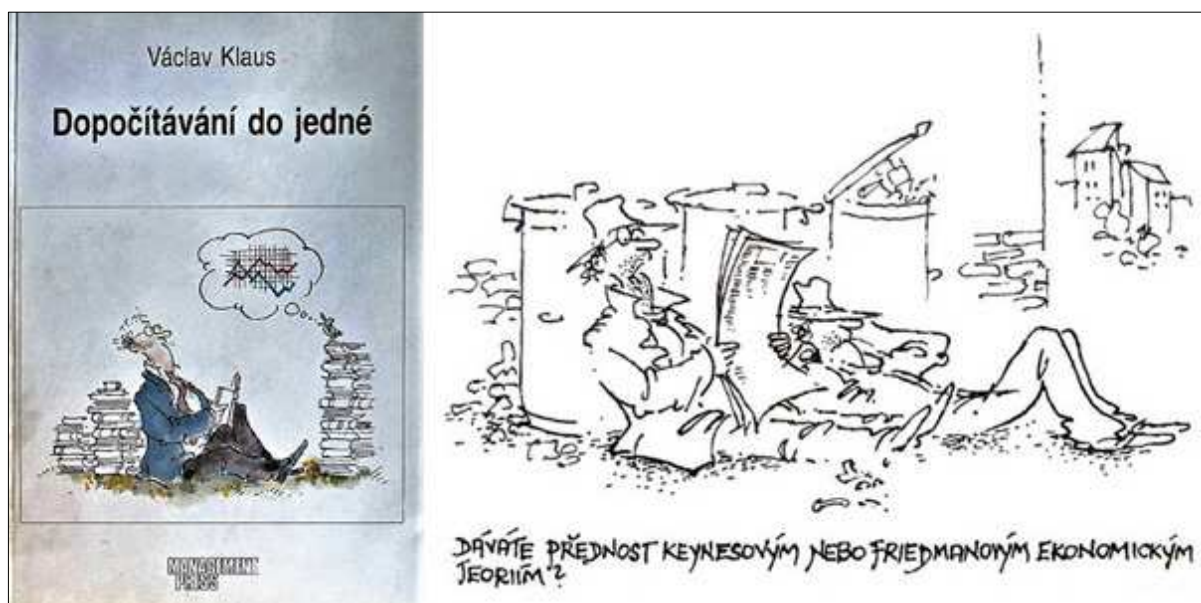
Při vzniku ČUKu bylo jedním z cílů zřízení a provozování výstavní síně, zároveň prodejny a klubovny. Brzy se ukázalo, že to nebude vůbec lehké a nakonec částečně sloužila Malostranská beseda. Dnes se ovšem objevují nové možnosti. V opraveném Negrelího viaduktu dnes Praha nabízí čtyřicet „oblouků“ připravených od půlky roku 2020 získat nájemce - i z řad kulturních či komunitních spolků. Co tak sem nabídnout galerii kresleného humoru, jejíž program výstav, besed, prodej vtipů a publikací by neměl v Praze obdoby? Členů, kteří by se o denní provoz atraktivní síně zdarma a na střídačku starali, by se jistě mezi důchodci a volnými umělci našlo dost. Jde jen o to se včas o přidělení jedné z nově vypravených prostor správným způsobem jménem spolku přihlásit. A třeba získat v Praze 8 i sponzora? Když už nevzniklo vytožené muzeum, mohlo by na oživené karlínské straně historické stavby působit aspoň takové tiché, přitom však vtipné a proto jedinečné kulturní centrum!

(IH)

Úvodem: Přestože byl retroseriál věnovaný Vladimíru Renčínovi v prosincovém GAGu číslo 6 / 2020 ukončen, rozhodl editor, že v letošních plánovaných 4 číslech (JARO, LÉTO, PODZIM a ZIMA) zveřejní ještě alespoň část z dílů, na které se dříve nedostalo. Dnes tedy v GAGu číslo 1 / 2021 začínáme na téma:

Podivuhodná „geneze vztahů“ Vladimíra Renčina a Václava Klause

Následující materiály jsou natolik srozumitelné, že je – výjimečně – nepovažujeme za nutné doplňovat dalším a delším komentářem. Takže snad jen, že státní vyznamenání (viz příští stránka!) převzala v roce 2011 na Pražském hradě za Vladimíra Renčina jeho dcera Zuzana...
Připravil: **Jiří Hruboň**

Kresby vyšly v následujících letech: nahoře: 1995 a 1995, dole: 2005

PUBLICISTIKA
STRANA 11

Svět moci

Václav Klaus

Chtěl bych předeslat, že mám už celou řadu desetiletí rád Vladimíra Renčina a že s mnoha jeho obrázky nejen souhlasím, ale zaraďuji se, když je uvidím. Mohl bych si vzpomenout na celou řadu kouzelně vystižených témat, za všechny připomenu jeho slavný obrázek z vinného sklípku, kde si ovíněná dvojice pánů říká: To je dobře, že jsme tady, venku zůří vědecko-technická revoluce. Tak nějak to myslím bylo.

Proto mě zabolěl vtípek ze sobotního Práva (19. listopadu 2005): „Za komoušů platvalo, že kdo má moc, má i peníze. Teď platí, že kdo má peníze, má i moc.“ Nejde o to,

ZA KOMOUŠŮ PLATVALO, ŽE KDO MÁ MOC, MÁ I PENÍZE.
TEĎ PLATÍ, ŽE KDO MÁ PENÍZE, MÁ I MOC.

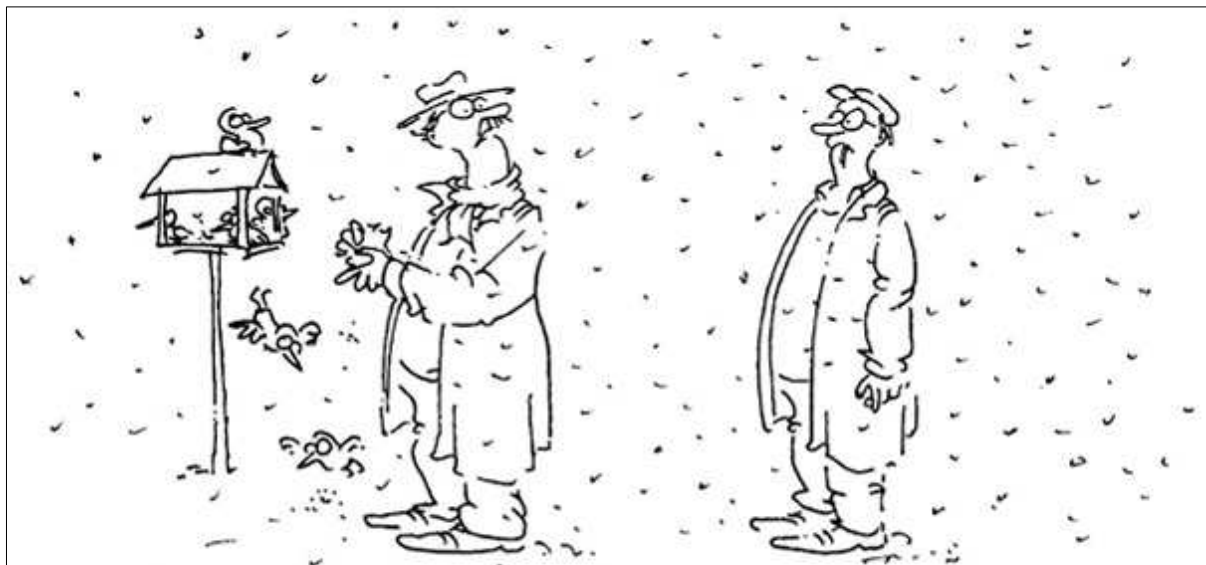
Peníze a meč). Článek měl ještě nějaký podtitul, který si už dnes nepamatuji, ale po dlouhou dobu byl přetiskován v nejrůznějších *Readings* o sovětologii jako vystižení samotné podstaty komunistického režimu. Grossmann – cituji s touto dávnou vzpomínkou – si všiml proměnlivé míry monetizace sovětské ekonomiky od válečného komunismu na počátku, kdy peníze prakticky vymizely, k různému mírnému a opatrnému povolování existence peněz. A jasně řekl: v zemi buď vládne rudý komisař (s mečem v ruce), nebo existuje elementární svoboda jednotlivce, která je vyjadřována jeho právem držet peníze a nakládat s nimi podle svého. Pro mě to je od té doby jasný návod, jak se dívat na okolní svět.

Proto žádná symetrizace. Svět peněz je světem svobody, nikoliv světem moci. Svět moci je světem bez peněz.

(Autor je prezident republiky)

nakolik je to pravda, ale jde o to, co se tímto výrokem vysílá za signál. Oba systémy se tím symetrizují, staví se na jednu úroveň a – byť nepřímou – se oba kritizují. Tuto symetrizaci nemohu přijmout, protože si myslím, že jeden ten systém je špatný a druhý dobrý.

Zhruba před čtyřiceti lety jsem se v americkém časopise *Soviet Studies* (který byl u nás naprosto na indexu a prakticky nedostupný) setkal s článkem známého amerického sovětologa z univerzity v kalifornské Berkeley Gregory Grossmanna s názvem *Money and Sword* (neboli

JA VĚŘÍM NEJVÍČ VÁCLAVU KLAUSOVI. SKORO JAKO SÝKORKÁM,
STĚHLÍKU OBEČNĚMU, REHKŮM A BRHLÍKU LESNÍMU.

Kresby vyšly v těchto letech: nahoře 2008, uprostřed 2011 a dole 2013

Vlevo je tisková stránka č. 15 ze čtvrtletníku Syndikátu českých novinářů (SČN) z konce minulého roku. Text, který si můžete přečíst v této rubrice je ještě původní, jak ho autor redakci odevzdal, liší se jen tím, že ten publikovaný je (z viditelných důvodů) o kousek zkrácen (a slovenské věty přeloženy do „našinstiny“).

Celkem Jablonovského obrázky v počtu dvanácti prací zdobí různé rubriky na 20 stránkách a jejich symbolický a nadčasový charakter zde slouží výborně: neruší a často i vhodně ilustrují. Ono také bylo z čeho vybírat. Z nedávno zveřejněné publikace „Nevídali“ (o té jsme loni vydatně informovali) bychom mohli čerpat klidně i v celém jednom ročníku MŽ. Pro GAG jsme z těch v čísle použitých vybrali jen tři ukázky - barevnou práci z titulní strany (pozor, není to Trump!) a dvě černobílé kresby ze strany sedm. Doplnují zde a zdobí úvahy o tvorbě a přenosu informací o pandemii, která z Číny zasáhla celý svět, tak jak se projevovala v médiích a měnila co do kvantity i kvality informací (včetně dezinformací). K vidění jsou tyto ukázky na příští straně.

Kreslí Mediažurnálu - Fero Jablonovský

FERO JABLONOVSKÝ (1956), typograf, karikaturista, ilustrátor a publicista. Vydal niekoľko zbierok kresleného humoru. Graficky upravuje knihy i časopisy. Pripravuje výstavy, zostavil a upravil na knižné vydanie dielo Jozefa Šcheka a Vlastu Záborského.

Na této vizitce, stručném heslu vhodném do slovníku výtvarných osobností Slovenska, lze dokumentovat, jak mohou být takové údaje nedostatečné, pokud se nevidí „v souvislostech“. A tak se o to pokusíme. Fero je po slovensku František, obdoba českého Franty. Narodil se v Modre a je z Bratislavy. A ročník 1956 znamená, že v roce 1968 mu bylo dvanáct, v roce 1989 třiatřicet. V roce 1975 absolvoval Střední průmyslovou školu grafickou v Praze.

Vzpomíná: *“Počas štúdia v Prahe som urobil množstvo skíc pražských ulíc. Asi najviac ma k nim inšpirovali kresby Jiřího Šlitra, hlavne kniha Praha, město věží, ktorú vtipnými komentármi osviežil Jiří Suchý. Neskôr som mestské ulice dopĺňal ako pozadie do obyčajných kreslených vtipov, aby tam neboli iba stále tí istí panáci a obrázok bol o trochu zaujímavejší, aby tam nešlo iba o text.”*

Možná i díky pražské zkušenosti se Jablonovský ve třiatřiceti letech (tedy po Listopadu) okamžitě myšlenkově zařadil do čelní skupiny československých autorů vzhlížejících již od 60. let 20. století k „vyššímu levelu“ kresleného humoru. Zjednodušeně řečeno k vyznavačům humoru beze slov, v němž hrála dominantní roli výtvarná složka. Na rozdíl od stále převažujícího typu „ilustrovaných anekdot“. Sám Fero se do takové tvorby pustil - současně s brzkou orientací na grafickou úpravu publikací. Paradoxně právě po Listopadu se více než deset let intenzivně věnoval i novinové kresbě s textem; byla to však občanská publicistická tvorba reagující na brutalitu tehdejší moci. Ale netrvalo dlouho a vyšla najevo i jiná část jeho vnitřního ustrojení - spojovat vlastní uměleckou tvorbu s okolním světem - dělat pro žánr obecně víc. Jeho propagaci formou výstav, zároveň jeho ozřejmování, vysvětlování, propojování s dalšími žánry - kupříkladu s architekturou. Ve své nové publikaci **Nevídali** (zatím je k dispozici v elektronické verzi) to autor skvěle popisuje:

ARCHITEKTÚRA *) *Jedna z tém, ktorej som sa venoval intenzívne predovšetkým koncom sedemdesiatych a začiatkom osemdesiatych rokov. Či už panelovej výstavbe zaplavujúcej mestá i dediny, ale aj jej vzťahu k tradičnej ľudovej i historickej architektúre. Obdivoval som ako sa s touto témou vedeli s nadhľadom pohrať Vlasta Záborský, Saul Steinberg, Jean-Michel Folon i Jenö Dallos. Toto poradie je podľa toho, ako som ich postupne spoznával. Záborského v Roháči, ktorý s postupujúcou normalizáciou na začiatku sedemdesiatych rokov prestal kresliť súdruhov v čiernych oblekoch s ich cynickými poznámkami a presunul*

svoj záujem k témam civilizačným a ekologickým, až postupne v polovici sedemdesiatych rokov úplne opustil oblasť karikatúry a presunul svoj záujem do voľnej tvorby, vždy však s humorným nadhľadom. Steinberga a Folona som poznal najmä z časopisu 100 + 1 zahraničných zaujímavostí, ktorý bol síce vtedy ťažko zohnateľný, ale ak sa človek snažil, väčšinou sa mu to podarilo. So Steinbergom a Dallosom som sa lepšie zoznámil počas vojenskej služby v Hradci Králové, v budove bývalej synagógy vtedy sídlila Študijná a vedecká knižnica Zdeňka Nejedlého, kde mali tri knihy Saula Steinberga. Macourkov výber z roku 1959, ktorý vyšiel v SNKLHU, nemecký výber Steinberg's Paperback a The Passport - výber z vydavateľstva Diogenes. Mali tam aj ročníky humoristického časopisu Ludas Matyi. Okrem množstva osobností maďarskej karikatúry, to bol predovšetkým Dallos, ktorého som obdivoval natoľko, že som si Ludas Matyi predplatil a dostával ho do schránky až do jeho zániku začiatkom deväťdesiatych rokov.“

Název knihy **Nevidali** je úmyslná slovní hříčka, ktorá je zrozumiteľná i v češtine. Je to jak *neviděli* (mnohé obrázky autor založil a po letech byly i pro něho neviděné, nevidané), tak odkazuje na to, že je ani nikde *nevydali*. Z ní jsme vybrali pro toto vydání Mediažurnálu kresby z kapitol na téma *Priepasť, Labyrint, Sisyfos, Krídla...*

Výhodou obrázků Fera Jablonovského je jejich nadčasovost a trvanlivost; jako volná ilustrace se hodí ke konkrétnímu textu i jako doprovod k široce pojaté filozofické diskuzi. Média mohou padat do propasti, čtenáři se ztrácejí v labyrintu jejich titulů, novináři mohou jako Sisyfos po celý život poctivě tlačit svůj balvan, aniž by viděli výsledek svého úsilí. A křídla? Kdo z nás by je nepotreboval?

mediažurnál
zpravodaj Syndikátu novinárov ČR
4/2020

mediažurnál 4/2020 7

Trump nevratne zmenil americkou mediálnu krajinu

Uprené zdieľanie amerického volebného novej, ktorý prichádza výsledky sa začali naznačovať, že úspešnejší prezidentský kandidát Trump by mal byť porazený v demokracii. Znovu Bidenom, slobodný Trump vyhlásil na Twitteri, „Snaží sa ukráť voľby. Nedovoľme mu to,“ snaží sa ukázať, ktorý sa objaví na sieti. Dnes sa objaví prvý veľký volebný výsledok. Spoločnosť Twitter však opätovne upozornila, že jeho „Zastáva nás celý úsueh je spravý a môže byť zverejnený“. Trump odovdal státniku na svoj honorár. On a jeho hľadajú po pádeji prafedatopí v Biden dom pred svojimi kamery. Prichádza sa za výhru v súboji s kľúčovými výhrami a hru. „Ne rovinu vyhlási Juma tuja voľby. Našim cieľom tu je sajiť integritu voľby. Jedno se v ústrovej porok na našo ženi.“

Analýza

Americký volebný systém je veľmi zložitý a má dlhú históriu. Volebný systém je založený na volebných kolách, ktoré sa konajú v rôznych štátoch a v štáte. Každý volebný kol má svojho víťaza, ktorý získava určité počty hlasov. Víťazom je ten, kto získava najviac hlasov. Volebný systém je veľmi zložitý a má dlhú históriu. Volebný systém je založený na volebných kolách, ktoré sa konajú v rôznych štátoch a v štáte. Každý volebný kol má svojho víťaza, ktorý získava určité počty hlasov. Víťazom je ten, kto získava najviac hlasov.

Kvantita informácií a role expertů

Príjemci informácií v súčasnosti, ktorí sa majú rozhodnúť medzi dvoma kandidátmi, majú k dispozícii veľké množstvo informácií. Informácie sú však často nejasné a neúplné. Informácie sú často nejasné a neúplné. Informácie sú často nejasné a neúplné.

Samozrejme, vždy je pochytiteľný

Trump je veľký, ale nie je nepohotovosť. Trump je veľký, ale nie je nepohotovosť. Trump je veľký, ale nie je nepohotovosť.

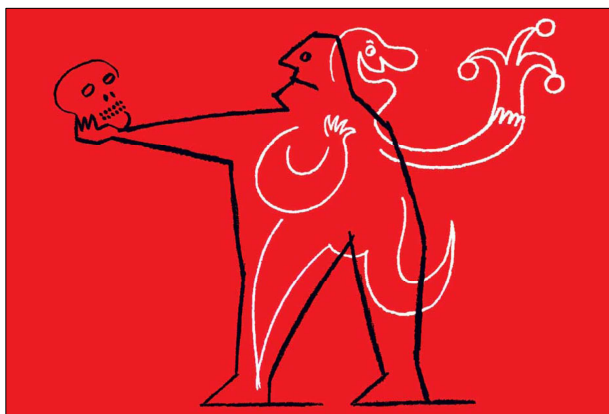

Jablonovský je s klasickými, hlavne s tištenými médiami, spojen celou svojou životnou profesiou grafika. Vedľa vlastných zbierok kresleného humoru (*Pod'me teda do Európy, To je ale veľké nedorozumenie! /vyšlo 5 svazkú v letech 1992-1998/, Bratislava 2000, Amerika za 500 či obrazové monografie The Best Cartoons of the 20th Century - Výber najlepších bezslovných kresieb z rokov 1970 až 2000*) upravuje i ďalšie knihy a časopisy.

Nejviditeľnejšími dielami sú dve až neuveriteľne poctivo vypravené alba shrnujúce pečlivo restaurované originálne comics-stripy Jozefa Scheka (*Dozorca a väzeň, Jožinko – dieťa svojich rodičov*) a dielo brněnského Vlasty Zábranského (*Zábranský na Slovensku*).

Zjara 1990 vzniklo združenie *Formát* a keď sa na jeho základe transformovala *Slovenská unie karikaturistů*, patril F. Jablonovský spolu s jejimi prezidentmi (*Kazo Kanala a Jano Valter*)

k neaktivnějším členům. Už v roce 1992 se stala SÚK členem *Federation of European Cartoonists Organization* (FECO). Slováci pak zorganizovali v Bratislavě v rámci květnových Dní Evropy řadu přehlídek evropské karikatury s účastí významných tvůrců.

Co ještě je nutné doplnit k úvodní vizitce autora? Asi nejdříve čísla, která nejsou malá.

Jen seznam jeho samostatných výstav od roku 1977 do roku 2016 (2016 - Bratislava, *Ne-zmysly*) má 16 položek - a to jsou jen ty vybrané do *Nevídali*. Rovněž úzký výběr knižních titulů, které ilustroval od roku 1993 obsahuje díla autorů jako jsou O'Henry, C. D. Payne či Daniela Kapitáňová. Byl kurátorem mnoha výstav a od roku 2009 je dramaturgem velké mnohažánrové slavnosti humoru *Kremnické gagy*. Letos nabídl procházku historickým prostředím nazvanou *Dědictví* mladý slovenský autor *Tomáš*

Džadoň, který přetvořil v kulisy čtyři desítky let staré kresby *Jablonovského* - a dílo se stalo nejfotogeničtější ozdobou mezinárodní výstavy *“Unplugged”* v pražské galerii Rudolfinum.

To hlavní jsme si ale nechali nakonec. Marně jsme totiž hledali v početnější české komunitě tvůrců výtvarných vtípů obdobnou postavu! Jistě, jsou (či spíše byli) podobně „posedlí“ jedinci (připomeňme tu *Kobru-Kučeru* a jeho 400 Salonů kresleného humoru). Ale až tak přeshraničně působící autor, jakým je Fero Jablonovský, v Česku prostě chybí. Spolu se zesnulým bratislavským *Kornelem Földvárim* (publicistou, který vydal dvě knihy svých skvělých drobných črt, recenzí a studií právě o nejen domácích autorech „cartoons“ a jejich dílech) a prešovským *Fedorem Vico* (zavilým organizátorem mezinárodní soutěže *Zlatý soudek* a ještě zavilejším otcem stále se na svět vracejícího humoristického časopisu *Bumerang*) patří Fero k ojedinělým úkazům - a to nejen pokud jde o Slovensko.

Jak patrně, dnešní medailonek jsme si proto dovolili rozprostřít poněkud do větší šíře než je obvyklé. A pokud jde o vlastní výtvarné dílo *Jablonovského* v tomto vydání MŽ? **)

Jistě jste postřehli, že jde o kresby, které se konkrétnímu slovnímu doprovodu úspěšně brání, protože by jejich smysl spíš shodil. Nechávejí na každém čtenáři, jaké sdělení si nikoliv z vlastní dlaně, ale z autorem nabízených čar vyčaruje... co si z těch linek sám vyčte. Přesněji řečeno: jaké myšlenky si z nich divák vydívá?

I. H.

*) Odstavec “Architektúra” z tištěné verze pro novináře vypadl, ale pro tvůrce a přátele karikatury je určitě zajímavý tím, jak a kde se mladý autor ve svých tvůrčích začátcích (a v určité době) inspiroval.

**) Tato barevná kresba z *Jablonovského* cyklu *Hamlet* není ze zde prezentovaného Mediažurnálu.

Co se rodí v našich “ateliérech”

Čeští (a moravští) kreslíři vtípů jsou už dost dlouho na *home office* a i když k nim jen stěží náleží nějaké ty antivířní podpory, nenechají se tím nikterak odradit. Prostě si nedají pokoj, neslyší ani na pokyn “*Pohov!*” “*Volno!*” “*Zívat povole-no!*” - A chápou se svého náčiní, protože to je to, co nejlépe umějí. A co je baví. Vlevo je jeden z jednoduchých obrázků od *Jiřího Hiršla* z Moravského Slovácka pro prešovský *Zlatý soudek*, vpravo aktuální postřeh od třebechovického malíře *Pavla Matušky*. Název je vždy vepsán dole do malby. Tentokrát zní: “...a zas nám chtějí něco říct” (g)

Benjamin Kuras nazval svou knihu „Malá paměť“

Ztrátu **humoru** prožívám často, ale jen krátce. Jsem letorou Beran a na nepříjemnosti často reaguji zbrkle, tedy bez rozmyslu, nadhledu a odstupu. Ty se obvykle dostaví dodatečně (...) ale celou událostí proniknou důkladně a vidí ji v **komickém** světle. Já pak úplně zapomenou, o čem ten konflikt byl a koho jiného třeba postihl a jak. Ze všeho **nejkomičtější** ten **komický** pohled vidí mou vlastní beraní reakci. Je to dobrý stavební materiál pro **komedie**, pokud se vám hraje a vydělávají na živo-

bytí. Ale není to nejlepší metoda, jak si získávat a udržovat přátele.

Mirka Spáčilová: „Humor mne opouští jen krátkodobě“, MfDNES, 7. 12. 2020, str. 10

Dětství na Blízkém východě jako komiks

Riad Sattouf je nejen scénárista a autor **komiksů**, ale také **karikaturista**. Pracoval pro týdeník *Charlie Hebdo* - a je to znát i na jeho populární autobiografické sérii *Jednou budeš Arab*, která u nás dospěla do čtvrtého dílu. Syn francouzské matky a syrského otce v ní zachycuje vyrůstání na Blízkém východě - a ač tu nechybí dětský svět, blondatý a lehce přemoudřelý Rijád **tragikomickou optikou** vykresluje především realitu v Kaddáfího Libyi a Asadově Sýrii, kde pobýval. (...) Rostoucí spory mezi „evropskou“ matkou a otcem, který se začíná přiklánět k islámu. Hrdina (...) nabízí výstižné obrazy, v nichž se černobílý **komiks** různě „podbarvuje“ podle místa pobytu a atmosféry.

Pavel Kroulík: „Jednou budeš Arab 4“. Respekt č. 51 z 14. 12. 2020, str. 63

Kresba nahoře: **Miroslav Kemel** / Právo

Kresba vlevo: **JAZ** / Deník N, 14. 12. 2020, str. 1

Pohřeb „z veselejší stránky“?

Oleg Vojtíšek založil službu *Funeral clowns*, pořádající netradiční pohřební ceremonie. Co bylo původně míněno jako **žert**, nabývá reálných rozměrů (...) Pohřební **klaun** je unikátní myšlenka a napříč západním světem zažívají pohřební ceremonie renesanci. (...) Aktuálně je **klaun** jen jeden a přeje si zůstat v anonymitě. **Klauna** nemůže dělat někdo bez herecké průpravy. Má

pozůstalým pomoci uvolnit se a stmelit je. Proto musí být mimořádně empatický. (...) Může provést pohřební ceremonie, rozptýlit popel, vypustit motýly, bavit děti, požehnat půdě... Každopádně je jeho přístup založen na interakci a jakémsi zapojení.

Klára Zajíčková: „Náš klaun pomůže pozůstalým“, Respekt 29. 10. 2019, str. 64

je nezákonné také online“ (...) Zajímavá je oblast tzv. škodlivého obsahu, do kterého můžeme zařadit dezinformace a fake news - ale také **nekorektní vtipy** či **hanlivé karikatury**. (...) Komise ale platformám nechce nařizovat takový obsah mazat.

Lukáš Hendrych: „Nezvládáte, co jste stvořili?“ Deník N 14. 1. 2021, str. 12-13

Satirická „Smrt do roku 2020“ nejde až na dřeň

Vypadalo to nadějně, když se tvůrci série *Černé zrcadlo* vrhli na **satirický** dokument o roce 2020. Výsledek však ke konci připomíná omlétou historku strýčka z rodinných oslav, které je nutné se i postě **zasmát**.

Loňský rok přinesl nespočet tragických a dramatických situací. (...) Nakonec ale s nimi vždy ruku v ruce šly i **absurdní a bizarní** události, při kterých srdce **komiků** i glosátorů zaplesalo. Rozhodnutí britského filmaře Charlieho Brookera natočit *mockumentary* (žánr falešného dokumentu) se tak jeví jako zcela logické. Na rozdíl od jeho populárních **satirických** pořadů *Wipe* se mu však nepovedlo jít trochu více na dřeň. (...) Brookerův scénář je svým **humorem** nelítostný jen k některým (z *Grety Thunbergové* se prostě **legrace** nedělá, tečka) a to pak začíná silně zavánět politikou, která z filmu činí agitační záležitost. (...) Nejvíce **humoru** tak do filmu vnáší sociálními sítěmi zfanatizovaná žena v domácnosti, jakožto postava reprezentující „obyčejného člověka“.

Monika Zavřelová: „Satira, jež přechází v agitku“, MfDNES 15. 1. 2021, str. 10

Kresby: 3x titulní strana Deníku N. - **Shooty** 3.12. 2020 (Akce Gorila a Fico), **Petr Polák** 1. 12. 2020 a **JAZ** 18. 12. 2020

EU chce nastolit nová pravidla internetu. Jde o zodpovědnost majitelů platform

Příkladem mohou být opatření proti koronaviru. Jakmile se člověk dostane do své názorové skupiny, často v ní doslova zamrzne. (...) Podle navržené legislativy budou mít internetové platformy povinnost mazat nezákonný obsah svých uživatelů (...) Komise se tak vydala cestou „**co je nezákonné offline,**

Kresba: Václav Teichmann: MfDNES 23. 11. 2020 (Sovák, Kemr, Menšík - nezdá se vám též, že čím jsou osobnosti starší, tím je autor lépe trefí?)

Z ostrova za oceán: ztráta vtipu

Britský film *Čtyři svatby a jeden pohřeb* dostal čtvrtstoletí po svém vzniku americkou verzi v podobě seriálu, který však slavnou značku jen využívá.

(...) Sága vysílaná na HBO (...) zejména poztrácela citovou zdrženlivost ostrovního **humoru** - a vůbec **vtip**, který nahradila typicky hollywoodským pitváním emocí. (...) Časový posun proti originálu si vybral daň ve značné dávce esemesek. Tím se styl vyprávění ještě ochuzuje o zdroj situační **komiky**.

Mirka Spáčilová: „*Čtyři svatby a pohřeb ikony*“, MfDNES 21. 1. 2021, str. 11

Petr Janda (78) o novém albu Olympiku „Kaťata“

Kontroverzní je obal alba - modelka v džínách, které mají levou část roztrženou, je vidět polovina zadku. Modelka má na něm ruku a vystrkuje prostředníček?

„O obalu jsme vedli velké diskuse, ne každému se to zamlouvalo. (...) Je to **groteska a vtip, sarkasmus, ironie**.

Dokonce se dá říci, že je písnička o dřevorubci, který kácí stromy, na což potřebuje klín (strom spadne tam, kam dřevorubec potřebuje. Jenže ten klín mu dívky ukradnou a přehazují si ho mezi sebou. Jakmile se na to podíváte takhle, veškerá sexualita z toho zmizí (...) celé je to jen metafora.“

Karel Sudor: „*Kaťata*“, Deník N 27. 1. 2021, str. 12-13.

Kresba: Lucie Seifertová
(DNES Magazín č. 1/2021)

Úsměv pomáhá

„Nám hercům dávají plné sály najevo, že divákům dáváme kýžený stav uspokojení jejich potřeby **smát se, bavít**, zamýšlet se skrze osudy našich divadelních postav nad svými vlastními osudy. To je pro nás osvěžující síla. (...) Unavená přestanu být, až zase uvidím **usměvavé** tváře v hledištích. V koukání na televizi jsem si prozatím naordinovala **zábavné** filmy. (...) Anebo se podívám i na romantické selanky. Při nechtěném pohledu do zrcátka na stole při sledování takové-

ho žánru jsem se totiž přistihla při **úsměvu**. To mě nadchlo. (...) Snažím se **usmívat** co nejčastěji, Někdy se přiměju **usmívat**, i když v noci nemůžu usnout. Pomůže to.“

Scarlett Wilková: „*Janžurová - Nějaké dobré zítra bude*“, DNES magazín; 10.12. 2020, str. 4.

V hlavní roli obraz od Ády Borna!

Soud rozhodl, že *Petra Paroubková* ukradla svému stále ještě manželovi ze zdi obraz od **Adolfa Borna**, který expremiér prokazatelně vlastnil už v době prvního manželství.

Petra se však odvolala a tvrdí, že obraz dostala její dcera od jiného premiéra *Stanislava Grosse*... Ti premiéři se opravdu *sociálním demokratům* vyvedli...

A Teichmannovi se zase povedl borňovský styl kresby. Tváře si ovšem nechal pro sebe... (viz vedle!) MfDNES 2. 2. 2021, str. 10

Mastroianniho Casanova pobaví i po letech

Stačil originální nápad, kterak z největšího svůdníka dějin udělat politováníhodného štvance, a zlatá éra italských **komedíí** slavila zase jeden triumf. Na snímek *Casanova '70*, který se připomene na stanici ČT art, si tým scénáristů vysloužil nominaci na Oscara.(...) **Tragikomický** obraz nešťastného gigola, jenž očekávání žen dovede splnit pouze pod reálnou hrozbou žárlivých manželů nebo rozzuřených tatínků, patří k letitým důkazům, že i bláznivá erotická **komedie** může mít vtip a vkus. A co se týče Mastroianniho, hercův typický **sebeironický** odstup má ve filmu vskutku široké pole působnosti.

Mirka Spáčilová: „*Bláznivá erotická komedie zahrne sex ve lví kleci*“ MfDNES 6. 2. 2021, str. 10

Vychutnávání všednosti

Tvorba Kateřiny Šedé je toho vzácného druhu, že si o ní můžete povídat historky v restauraci. Nedávno vyšla první průřezová monografie jejího díla. Pojatá **hravě** ve formě nabídkového katalogu, *Kateřina Šedá, umělecké práce všeho druhu* (...) Dlouhodobý je projekt *Brnox*, ve kterém Šedá vytváří psychogeografickou mapu brněnské čtvrti kdysi pochybné pověsti (...) vytvořila turistické mapy, sesbírala i náměty, jak čtvrť zušlechtit. (...)

To vše vytváří a zaznamenává s nemalým **smyslem pro humor**. Přece i v situaci, kde „*nic tam není*“, v prázdnou mezi domy či lidmi, v obyčejných frázích, třebaš otřepaných, vzniká velký potenciál k zaslechnutí **smíchu** světa.

Ivan Adamovič: „*Umělkyně, která umí rozhýbat davy*“ Deník N, 16. 2. 2021, str. 15

Felix Holzmann

Určitě jeden z našich nejlepších **komiků**. Ačkoliv těch scén opravdu neměl moc, tak skoro každá je tak dokonalá, že člověk se jim **směje**, jako by je slyšel poprvé. Kvantita není kvalita. (...) Talent, **humor** a osobnost. Chtěl jsem nějakou scénku citovat, ale nemůžu si vybrat. A stejně by mi někdo do komentářů napsal: „*Co říkáte?*“

Lukáš Novotný: „*Ohlasy čtenářů*“, DNES magazín 21.1.2021, str. 65

Velké dějinné chvíle s sebou přinášejí tolik událostí a změn, že se člověk po pár desítkách let na něco ani nepamatuje. Nebo si vzpomene, ale už ani netuší proč a jak k tomu došlo.

PRÁCE

NOVÝ - 12. ROČNÍK

Publikace 12. ročníku knižnice KAMARÁD vyjdou v roce 1991. Jedinou podmínkou členství je odebrat nejméně tři různé tituly z celého uvedeného programu. Splněním této podmínky získáte bezplatnou členskou prémii. Člen knižnice má nárok pouze na jeden výtisk od každého objednaného titulu. (Publikaci se značkou LN vydává v knižnici Kamarád Lidové nakladatelství.) Přihlásit se můžete připojeným objednacím lístkem v kterémkoli knihkupectví a v reprezentačních prodejnách Práce v Praze (Václavské nám. 9, PSČ 112 58), Hradci Králové (Čelakovského 821, PSČ 500 10), Ústí nad Labem (Velká hraděbní 2, PSČ 400 41), Plzeň (tř. 1. máje 8, PSČ 304 89), Brno (nám. Rudé armády 14-b, PSČ 658 10) Zlíně (obchod. středisko Přerovanka, ul. SNP, PSČ 760 05) a v Blansku (nám. Svobody 15, PSČ 678 01).

PRÁCE, vydavatelství a nakladatelství, PRAHA

OBJEDNÁVKU POŠLETE CO NEJDŘÍVE, NEJPOZDĚJI VŠAK DO 30. ČERVNA 1990!

7. Ivan Hanousek – Jan Hovorka: Příběh karikatury
Ivan Hanousek a Jan Hovorka předkládají sto medailonů nejvýznamnějších světových karikaturistů spolu s bohatými ukázkami z jejich tvorby. V unikátním albu kresleného humoru seznamují čtenáře se vznikem, vývojem i současnými trendy tohoto populárního žánru. Kniha, v níž najdeme jména H. Daumiera, S. Steinberga, J. Effela, J. Thurbera, H. Büttnera, R. Searla, J. M. Bosca, F. Masereela, J. Gallota a dalších kreslířů z dvacítiky zemí, je výsledkem dlouholeté teoretické a sběratelské práce obou uspořadatelů, jejichž zaujatý a fundovaný přístup k tématu slibuje silný zážitek pro všechny milovníky karikatury. (Asi 55 Kčs, váz.)

Příjmení:	
Jméno:	
Ulice:	
Místo:	
PSČ:	

Přihlašuji se za člena 12. ročníku knižnice Kamarád a závazně objednávám nejméně tři různé tituly z uvedeného programu (objednané tituly označíte X)

1.	J. Suchý: Proč mají v zoologické zahrádě kokona	
2.	Pěral: Pokoušení A – Z	
3.	Čárka: 2081: Tři vesmělné obryse	
4.	Aragon: Aurelián	
5.	Solléniom: Jeden den Ivana Děnisoviče – LN	
6.	Letty látky	
7.	Hanousek, Hovorka: Příběh karikatury	
8.	Dorůška: Šupitk plný Zappy	
9.	G. Suchý: Když byl v Praze Montmartre	
10.	Křima: Senzibilita	
11.	Jenot: Tejemná země Nippon	
12.	Bonovička: Palíšák Sůretis pátrá	

Tituly – buďte odškrtnut osobně i katalopecem
– zastřeje políčko

Číslo: _____ Práce
vydavatelství a nakladatelství

Zde vlevo vidíte jeden takový příklad.

Vymyslel a domluvil to *Jan Hovorka*, člověk s velkým darem se lidem přiblížit a lecos zařídit. Jak to bylo v nakladatelství Práce už nevím a nejspíš jsem to přesně nevěděl ani tehdy ...

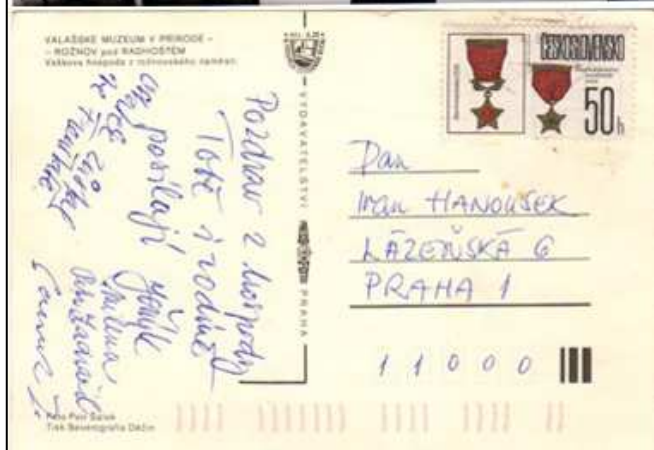
(Myslím, že tam byl šéfem s. Kováč, v tomto čísle zmíněný u recenze Zábranského výstavky.)

Ale byla by to nákladem, významem i honorářem bomba...!

Těch sto jmen světových karikaturistů se sice objevilo na seznamu (**viz**), ale realizace medailonků byla teprve na řadě, když tu náhle...

...přišel Listopad a glasnost perestrojky byla ta tam. Nevím co Honza, ale Ivan už běhal za *Jaromírem Hořcem* kvůli vydání „*Občanských fórů*“ a postupně sám rušil - anebo tak činili ti nakladatelé - hned více knižních titulů - co pamatují tak některé domy proplatili na základě hotového materiálu část smluvního honoráře.. (kupř. *Nadas*, *Panorama*, posléze i *Carmen*). **Práce** ovšem od našeho díla odstoupila, když celá slavná edice Kamarád už ztratila svůj původní potenciál.

Ale nejen *Kamarád*. Přišla svoboda a s ní nové výzvy! (iha)

Nejprve se svěřím s tím, jakou výhodou může být úchylka zvaná... dejme tomu... Třeba schraňování věcí? Prostě spíš vzít každý papír třikrát do ruky, než ho člověk... nevyhodí. Samosebou si to nemůže dovolit člověk obydávající 2+kk v činžáku, který nemá na tyhle zbytečnosti místo a sklep či půdu už stejně přeplnil. Ale to jsem nějak dokázal a teď se mi to konečně jednou vyplatilo. A tady je důkaz (**viz** pohled dole!).

Nedávno jsem nad rekapitulací výstav sportovního humoru autorů Stadiónu ve Frenštátu pod Radhoštěm bádala po nějakém zážitku z jedné z nich. Ale ani katalog, ani snímky z vernisáže (viz foto nahoře!) mi pro článek do GAGu nenahodily být jen jedinou vzpomínkou. Přitom sestava Petr Zadražil, Václav Ostatek a Jan Vobr (**na snímku** zleva) přece musela přinést během večerního posezení něco zajímavého přinést! Přitom jsem si pamatoval něco z každé předchozí - vždyť posezení na Staré Vlčíně zákonitě přinášelo atmosféru pro hlubší poznání životních zkušeností a osobních názorů na humorné výtvarni-

čení hlavně těch mimopražských autorů. Tedy u **Honzý Vobra** (na fotce přebírá kytici od šéfa muzea **Jiřího Klučky**) ani dlouholetý exil v Novém Boru nedokázal z mé hlavy vymazat naše několikaleté působení v malostranských pohostinstvích*), **Vaška Ostatek** jsem zase vídal nejen v redakcích s novými obrázky a i když se na čas ztratil kdesi na Hané, v rámci ČUKu jsme se hlavně u Kobrů a na Salonech v Malostranské Besedě také pobavili. Ovšem ten Petr Zadražil? Ne že bych ho nikdy neviděl živého, ale na posezení s talentovaným fousáčem z města BETLÉMU bych si přece vzpomenout musel!

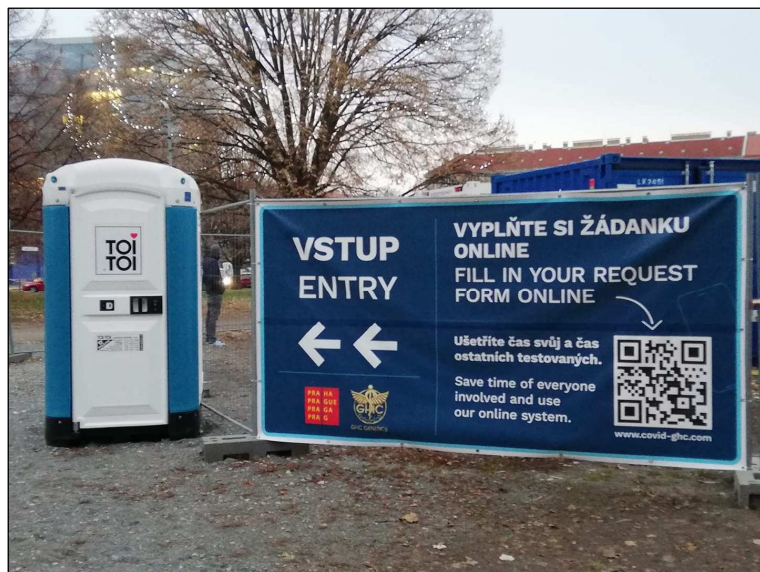
Teprve nález pohlednice z Valašska s podpisy dvou autorů z této trojice (+ **Mileny Vobrové**) mi otevřel nejen oči, ale i uši a mozek. Vždyť já jsem tam tenkrát nebyl. Myslím, že to bylo kvůli červnovému infarktu myokardu a následnému pobytu v Lázních Poděbrady, takže šlo o ročník 1987, s vernisáží 11. září výstavou do 11. října a kapitolu Grand Prix ve skocích na lyžích na umělé hmotě mohu konečně s čistým svědomím uzavřít. A pak že ty papíry v baráku jsou zbytečnou zátěží. Nejsou; tedy v tomto případě nebyly. Ale teď už se jejich osud naplnil. Pápá, pozdrave! Už jsi byl zdárně oskenován. Teď tě čeká sběrna a z ní přesun do papírny ve Štětí... /ih/

*) Konečně na samém prahu listopadového převratu jsem mu na bázi "glásnosti" udělal jméno u kulturní obce - v čtrnáctideníku ministerstva kultury "**Kulturní rozvoj**" vyšel 24. 5. 1989 medailonek **Jana Vobra** s jeho **dvěma vtipy** (a za honorář!)

Není asi třeba dodávat, že tento vtíp to nebyl

Miš-Maš / Rozličné kousky, které mohou pobavit... nebo i potěšit?

Je březen, svět je dál (nebo blíž), ale toto jsme objevili díky Fefíkovi a v půli ledna nám to připadalo velice půvabné. Pro rubriku Miš-Maš jako stvořené. A dole vidíte další kousek, jak je "anonymové" trousí po internetu všeho druhu - do GAGu pouze e-mailem anebo...

...anebo to "krademe" v cizím tisku, jak je známo tak hlavně v tom humoristickém. Figurky na šachovnici jsme pro vás vystříhali z Eulenspiegela, ten máme od **Honzy Tomaschoffa** - prošel k nám v obálce přes čáru navzdory různým ochranným pásmům. My e-GAG také šíříme přes hranice pořád a snad vás tím wuchanským šmejdem neotrávíme - náš čtvrtletník vyrábíme v tzv. bublině, kdy se redakční pracovníci bez skafandrů rozhodně nevybavují s nikým zvenčí. Ani náhodou! (red.)

**Vyšlo Sorry číslo 2.
Došlo Sorry číslo 2.**

Kvíz GAGu: Která informace je správná?

Odpověď: platí obě možnosti.

Důkaz: dvě kresby zde dole.

Vysvětlení: Došlo nám do redakce.

Víme, že **Eja Kulovaný** (vlevo) a **Radek Steska** (vpravo) správně patří pod titulek **Sorry** v rubrice "**Časopisy**". Ale ta už byla plná, uzavřená, vysazená a zkorigovaná. O novém **Sorry** - v novém rozsahu, na jiném papíru a se slibem distribuce i do jiných měst tedy příště!

GAG si už pár měsíců všímá **žen v české politice**. Celkem opatrně; nechává na karikaturistech jak svá pera povedou v případě, kdy jde o osobnost širšího formátu. Zatím si však postav dam v české vládě všiml anonym na webu a trefil náš citlivě nastavený špendlík těžkým kladivem - **viz snímek výše**. Pokud je ta osoba vpravo mluvčí ministerstva financí, pak je nabíledni, proč si právě ji ministryně vybrala... Jistě proto, že jde o skvělou počítačku!

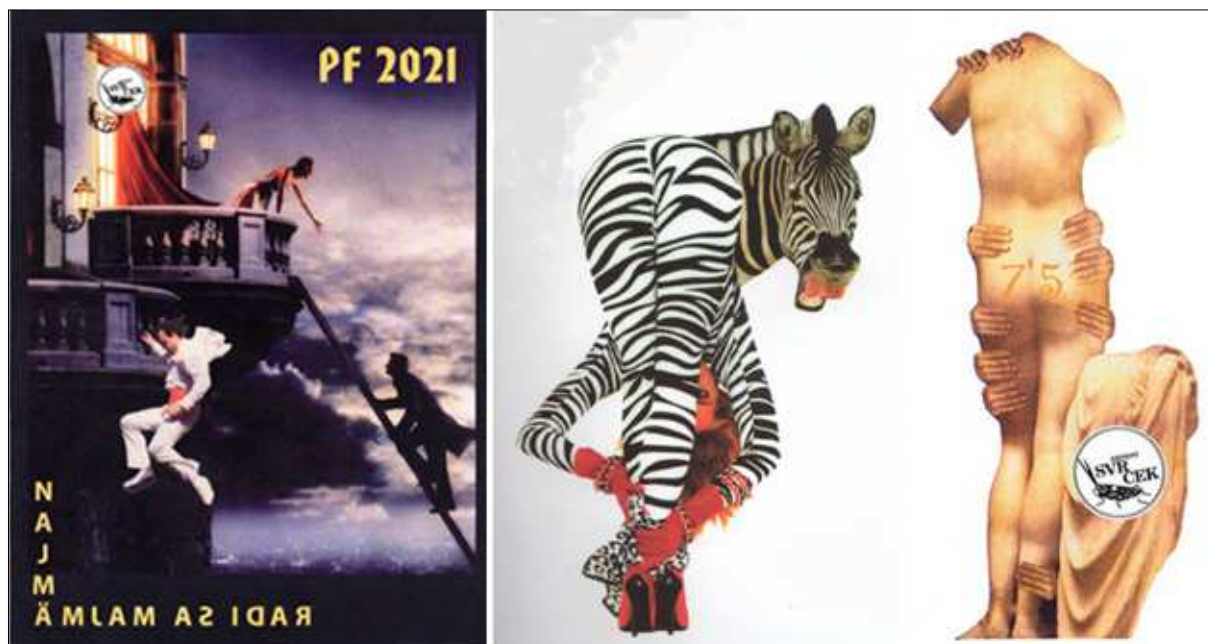

A tady něco z jiného šuplíku: Kdo by se rád nepodíval na pár snímků z Německa pořizených během pandemie? Jsou ze soutěže německých novinářů v kategorii "Foto a Vtip" za rok 2020, jak je zachytili organizátoři ve výstavním katalogu "Rückblende"...

Závěr minulého roku byl docela zábavný. Tedy - jak pro koho... Vracíme se tu k němu dvěma obrázky. Vlevo je neotřelý p.f. 2021 neznámého a nekorektního pachatele. A vpravo - teď **POZOR!** - obálka týdeníku **Respekt** č. 32/2020. Čtete dobře! Sošný prezident USA - jak ho vportrétoval **Pavel Reisenauer** - se skutečně objevil na titulní straně už v srpnu 2020. A v *Respektu* vytušili, co se stane... Nejtěžší kapitola Trumpova panování Spojeným státem byla v té chvíli ještě daleko. Ale prognostici v redakci už věděli své...

Ernest Svrček posílá z Brezna p.f. 2021. A ještě šifrovaný vzkaz.

Pokud jde o vzkaz na *péefce*, necháme to na čtenářích. A přejeme luštitelům ať se jim daří... Přidáváme dvě ukázky ze starších děl mistra stříhu - pocházejí z katalogu "**Nielen výs3žky**" (2012) a to datum v závorce naznačuje, že Ernest zrovna slavil kulatiny. Protože jsme oba ročník 1942, není těžké uhodnout kolikáté byly. Takže: těšme se na ty osmdesáté! **(I. H.)**

Z pošty / K minulému číslu

K e-GAGu č. 6/2020:

Weremy Ivan! Ďakujem za decembrový časopis. Budeme čakať na ďalšiu!
Stanislav Ashmarin

Ahoj a vďaka, GAG dorazil a len teraz som si to otvoril.
Stihol som si akurát v úvode všimnúť zaujímavosti okolo Hadáka-
Lidáka... Zdraví
Fedor Vico

Cher Ivan. Merci pour les souvenirs de Brno et de Prague!!!
Bernie B.

Díky, ohromně zajímavé! Materiál z minulosti, který jsem vůbec
neznal. A při tom jsem do svých 15ti (kdy rodiče rozhodli, že
zdrhneme) vydával své skromné kapesné skoro každý týden za Dikouše a
Roháče... Moc pozdravuju
Honza Tomaschoff

Aby se v těch tvejh termínech vydání prase vyznalo a ještě k tomu
tolik stránek. Ach jo... Díky a pěkný svátky přeje
Major

Ahoj, Ivane, díky za GAG, přečetl jsem si, že mě zanedbáváš proto,
že nechceš brát do ruky Právo. Rozumím. Ale aby ses nemohl
vymlouvat, zde odkaz na web, kam se mé kresby automaticky překlápí.
www.kemel.cz. Měj se, dobře, zdraví a spokojenost Ti přeji.
Mírek

Milý IH, ďakujem za skutočne výživnú porciu spomienok. Plno chápem
všetky pocity, veľa času v posledných rokoch tiež venujem archívu a
postupne chcem všetko pretriediť a čo-to aj zachovať. Pripravil som
ďalšie e-knihy, ale nielen archívne.
Teším sa na podrobné čítanie a pozeranie so spomienkami na mladosť
až detstvo. Želám šťastné a hlavne zdravé sviatky! Srdečne
F J

Dobrý den pane IH, čtení přišlo v pořádku. Nechám si ho jako lahůdku
na vánoční čas. Děkuji a pozdravení paní Marii.
M. Fík

Přeju zdraví, to stačí! GAG mi chodí, jsem ti vděčen, Ivane,
přicházím mu čím dál víc na chuť. Dost se dozvím a hlavně spousta
srandy, aniž zvednu prdel! DRŽME SE! Na ZDAR! *)

J. S.

*) To je tyršovské zvolání ve variantě pro seniory, jak sis všim.

Novoroční pošta

Zdravím všechny Čuk Nečuk, zachovejte si nadhled a humor i v této
podivné válce, jak se kdysi říkalo. A těším se, že v příštím roce
konečně na chodníku před Čtrnáctkou přivítáme i paní Vlastu Mlej-
kovou, která má u nás výstavu, kterou jsme nesměli ani zahájit.
Dramaturgie výstav na příští rok jednadvacet je kromě srpna a září
hotová. Tak jen doufám, že se nám útok na civilizaci podaří odrazit
a sejít se opět u nás, v Galerii Chodba - Rataje nad Sázavou.
Zdraví a pohodu všem!
Ota Kmínek

Zánik / Humoristického časopisu JEŽEK v r. 1970

Telegram (nahore) přišel autorovi v říjnu, ale nešlo o zánik. Ježek měl 8 stran, stál korunu a začal vycházet v SNDK 1. 4. 1969. Poslední číslo vylezlo na světlo koncem května 1970. Ten text (dole) už byl ortel. Pochází z posledního čísla dětského *Dikobrazu* názvu **Ježek**. Napsal ho **Josef Molín**, který vedl rubriku pro čs. autory vtípů žákovské kategorie (tzv. *Bratrstvo veselých ježků*). Radost ze zmínění jména (**viz**) se nadaným klukům srážela s bolestí, že jejich *Ježour* právě uléhá za nepohody pod listí. Už nevyšel. Ani po 20 letech, kdy *Javorský, Mráz* či *Jablonovský* splnili jeho poslední přání. Stali se karikaturisty.

000127		TELEGRAM		Dobrá		Směrné číslo	
088		U = IVAN HANOUSEK		DELOSTRELECKA 40 PRAHA6		PRAHA 1970	
5. X. 1969		0950 PECH		1130			
Druh	Adresní stanice - Počet stanic	Číslo	Počet slov	Den	Hořina	Finanční sazba - bezplatné a slevové sazby	
388	PRAHA 32270	13 15		0920			
PRINES URYCHLENE				5 POSLEDNICH SLOUPKU		JEZEK ALBATROS +	
MILÍ BRATRSÁCI,				slova ke zdravé ctižádosti. Trochu delšího času na zformování potřebovali literáti, ale i na jejich práci přišlo tolik kladných slov, že by bylo škoda loučit se natrvalo.			
hlavně ti, kteří jste propadli vášni pera a štětce: jak jste se dočetli v minulém čísle, je těchto osm stránek poslední tečkou za naší spoluprací v této podobě. Mnohé se nám podařilo — zvláště kresby Bédi Tichého, nabité situačním vtipem, pronikly do chuti kdekterého čtenáře, humor Vlada Javorského a Fraňo Mráze se líbil kdekomu, na těchtole dvou stránkách nacházel svůj výraz Petr Dostál, M. Štefka, P. Kantor, precizní kreslíř P. Husák, neúnavně plodný M. Derner, velmi mladý, ale talentovaný R. Svoboda, M. Kopecký, Fr. Jablonovský, R. Tuček a mnoho dalších — to všechno stojí za kousek				Jediná a poslední prosba toho, kdo vám představoval ježoura v polohách, v nichž se chodí rádo po horách, utíká veškeré civilizaci a dělá legrace z toho, co si jí zaslouží, se dá vměstnat do posledních pár řádků, které má k dispozici: pište třeba do šupliku, kreslete pro půdu, ono se to zrymuje. Uléhám-li k prázdninovému spánku, neznamená to, že se příště — za jeden nebo za dva kvartály — znovu ne-sejdeme. Kdyby to bylo kdekoli.			

VLASTIMIL ZÁBRANSKÝ

Obsah (29)

1. Život a dílo /Hana Karkanová/ = základní část knihy, kterou ještě doplní esej Ludvíka Kundery o kulturním prostředí Brna ve spojitosti s dílem Vlastimila Zábranského a statě Kornela Földvariho a Ivana Hanouska. (02)

2. V pohledu kolegů a přátel

2.1 Dopis o Vlastimilu Zábranském /Jaromír Tomeček/ (09)

2.2 Gejíry nápadů /Adolf Born/ (07)

2.3 6 x Zábranský /Alois Hajda/ (14)

2.4 O tečce /Miroslav Plešák/ (13)

2.5 Pravda o Vlastimilu Zábranském čili Sportovec každým coulem /Karel Fuksa/ (04)

2.6 Komplexní paján na V. Z. /Jiří Slíva/ (05)

2.7 Hlavou proti (zdi?) /Boris Mysliveček/ (06)

2.8 Můj kolega, Doctor Humoris Causa* /Fedor Vico/ (08)

2.9 Zápis do knihy hostů /Lubomír Feldek/ (10)

2.10 Čtvrtý dan /Boleslav Polívka/ (11)

2.11 Osmý den /Valér Kováč/ (12)

2.12 Mecenáš lékařů českých /Miroslav Novotný/ (15)

2.13 Ukradli mi ho /Milan Lasica/ (16)

2.14 Píseň pro Vlastu /Jiří Šalamoun/ (17)

2.15 Za rohem /Ludvík Kundera/ (18)

2.16 Hololebý Xaverius /Josef Prokeš/ (19)

2.17 o Nej /Peter Uličný/ (21)

2.18 Čo bude ďalej /Jozef Buchel/ (20)

Do této kapitoly přibudou ještě příspěvky Jana Beneše, Vladimíra Renčina a Eduarda Schmidta a možná ještě dalších autorů.

3. Roky života a práce /Hana Karkanová/

4. Dokumentace díla

4.1 Seznam nejvýznamnějších grafik a obrazů /Hana Karkanová/

4.2 Seznam ilustrovaných knih /Hana Karkanová/

4.3 Samostatné výstavy /Hana Karkanová/

4.4 Kolektivní výstavy /Hana Karkanová/

4.5 Zastoupení v antologiích českého a světového kresleného humoru /Hana Karkanová/

4.6 Umělecká ocenění /Hana Karkanová/

4.7 Filmy o Vlastimilu Zábranském /Hana Karkanová/

4.8 Literatura o Vlastimilu Zábranském /Hana Karkanová/

5. Citovaná literatura

6. Výkladový rejstřík nejdůležitějších jmen

7. Výkladový rejstřík nejdůležitějších pojmů

8. Vlastimil Zábranský (Summary)

9. Vlastimil Zábranský (Zusammenfassung)

Netřeba asi vzlykat nad nerealizovanými projekty. Přesto, ve chvíli, kdy jsme v archívu narazili na **obsah** v Brně připravované **publikace Hany Karkanové**, přišlo nám to líto. Právě dnes, kdy se věnujeme zesnulému autorovi, by se tato důkladná publikace hodně hodila.

Propozice mezinárodních soutěží 2021:

Anti-racism Contest - Norsko

Cartoon theme: *Antirasismus*

Deadline: 9. 4. 2021 (?)

Contact for further information: human@toonsmag.com

Web: <https://www.toonsmag.com/anti-racism-international-cartoon-contest-norway>

Golden Apple International Comedy Festival - Rumunsko

Téma: In the comic painting section: **Football**; In the cartoon section: **Maradona**

Deadline: 12. 4. 2021

<http://www.tabrizcartoons.com/fa>

3. Int'l Rhubarb Cartoons Contest 2021 / Transilvania - Rumunsko

Cartoons theme: **RHUBARB** – A means of recovering our health, society and economy.

Deadline: 15. 4. 2021

<https://cartoons.rabarbura.ro>

Co je to RHUBARB zjistíte na: <https://en.wikipedia.org/wiki/Rhubarb>

14. Int'l Contest of Caricature and Cartoon of Vianden - Lucembursko

Téma: **AI** (artificial intelligence, robotics, digit...)

Deadline: 18. 4. 2020

53. World Gallery of Cartoons Skopje 2021 - Sev. Makedonie

Téma: *Free*

Deadline: 30. 4. 2021

www.osten.mk

World Cartoon Festival on Silencing the Guns in Africa - Keňa

Téma: *Silencing the Guns in Africa (utichnutí zbraní v Africe)*

Deadline: 30. 4. 2021

<https://www.irancartoon.com/site/contests>

11. Int'l Turhan Selçuk Cartoon Competition - Turecko

Téma: *Volné*

Deadline: 1. 5. 2021

Kontakt: kulturyarisma@milas.bel.tr

Web: www.milas.bel.tr

Mugla Metropolitan Municipality 2. Int'l Caricature Competition 2021 - Turecko

Téma: *Pandemia, Covid-19*

Deadline: 7. 5. 2021

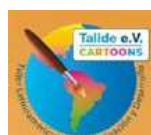
<https://www.muqla.bel.tr/duyuru/2-uluslararasi-karikatur-yarismasi-duyuru>

XXIX International Satire and Humor Festival City of Trento 2021

Theme: *„Let's Go Out To Sow“*

Deadline: 8. 5. 2021

<http://caricaturque.blogspot.com/>

International Cartoon Contest Talide 2021 Roztock - Německo

Téma: *„JUST EXPLAIN IT SIMPLY: Corruption and Development“*

Deadline: 31. 5. 2021

<http://www.cartoons-talide.de>

Zlatý súdok 2020 a Golden Keg 2021

26. ročník súťaže kresleného humoru na tému PIVO Zlatý súdok 2020 bol sice vyhodnotený a pripravený na záverečnú časť vyhlásenia výsledkov a odovzdania cien, žiaľ, zo známych príčin (pandémia koronavírusu) sme sa v tradičnom termíne 1. apríla v Prešove nestretli. Iba obmedzený počet návštevníkov mohol vidieť nainštalovanú výstavu najlepších súťažných prác tohto ročníka.

Všetko je však vo vývoji a veci sa zvyknú meniť. A tak sme sa rozhodli nový ročník vyhlásiť s nádejou, že sa tento už uskutoční v komplexnej podobe a že si na ňom v Prešove 1. apríla 2021 dodatočne prevezmú ceny aj autori za svoje práce, ohodnotené porotou na 26. ročníku. Tým osobitne pošleme zatiaľ aspoň katalóg súťaže v elektronickej podobe.

Fedor VICO, konateľ súťaže

Uzávierka súťaže bola 26. februára, ale porota akceptovala aj tie príspevky, ktoré boli doručené do zasadnutia poroty, ktorá sa mala konať v pondelok 1. marca v Šarišskej galérii.

Unie svetových karikaturistů

Co je to a k čemu?

Stojí jaksí „za starou belu“.

Spolku FECO se jistě dá i dříve dalo lecos vyčítat, ale spolek s velkohubým názvem Union of World Cartoonists je sice plná přihlášených karikaturistů, ale „skutek utek“.

Jedna podivná soutěž Int'l Our Heritage Jerusalem C. C. opravdu není veledílo. Natož další věnované Jemenu. Přitom se do Unie přihlásilo i několik významných autorů z téměř šedesáti států - jenže všechna jejich jména nelze jen tak najít, neb pořadatelé netuší, že se lidi ve světě neřadí pod sebe podle Křestních jmen, ale podle Jmen rodných - zvaných česky Příjmení. Tak si nejprve ukažme, koho tu máme - pěkně od začátku:

AAN ADIJAYA, ABDELHAMID AROUSSI, ABDOU DAHDOUH, ABDUL ARIF, ABDULKARIM ABDULKARIM, ADRIANA MASQUERA, AHMAD KHALIL, AHMED SAMIR FARID, AHMET ALTAY, AGIM KRASNIQI, AGIM SULAJ, AIYTOO URVATUL VUSQA, ALEXANDER DUBOVSKY, ALEXANDER KAMINSKY, ALEXANDER SERGEEV, ALEXANDER SHMIDT, ALEXANDER STROKOV, ATD...

A teď se pokuste orientovat podle abecedy a hledat třeba českého karikaturistu! Zkusili jsme to nakonec se světaznalým Slívou, a pod verzálkou J - jako Jiří - je Nic. Taktéž pod M - Miroslav - z Česka Nikdo, pod P - Pavel - nic. Prostě: ŽÁDNÉ JMÉNO ČESKÉHO AUTORA jsme nenašli. Také vláda o 18 členech (z toho je nejvíce Turků - zcela neznámých jmen) v Unii nasvědčuje spíš blízkovýchodnímu původu i zaměření. Jedinými zástupci západní Evropy jsou neznámý Portugalec a francouzský kreslíř známého jména Shahrokh Heidari. Z Východu je tu Rumun a známý Rus - Popov. Jistě, původní vlast karikatury v rámci evroamerické vazby přes Atlantik už je zapomenuta, což je pravda a zároveň škoda. Nad přesunem těžiště světa cartoonistů na (Jiho)Východ se můžeme jen zamýšlet. Zatím je centrem Istanbul. Proto se ještě můžeme chlácholit tím, že tu chybějí rudí Číňani. Takže si počkáme. Zatím lze doporučit jen tucet čísel vtipy doslova přeplněného čtvrtetníku. Na adrese <http://www.worldcartoonists.com/#home> najdete v č. 12 vtipy třeba od Kowalské či Boutona.

Ovšem výši honorářů, které redakce autorům za jejich vtipy v magazínu vyplácí, nejsme pořád schopní zjistit.

Vyšlo Rückblende 2020

Je to tak - Němci jsou dokonalí ve své pořádkumilosti. A tak - mor nemor - v pravý čas vychází i tradiční katalog k výstavní přehlídce nejlepších novinových příspěvků za minulý rok - tedy jen těch obrázkových (foto + vtipy)!

A Jan Tomaschoff, původem z pražské čtvrti Bubeneč (dnes tam žije Fefík) se už německou důkladností může chlubit též. Katalog nám poslal z Düsseldorfu a my z něho nyní (aby nám GAG moc neztloustl) reprodukuje aspoň jeho vtip:

„Dávám přednost indickým nebo thajským restauracím, které používají biopotravinu z našeho regionu!“

V Hannoveru byla (je?) (a bude?) výstava **Ronalda Searla**

Předpředposledního srpna loňského roku byla konečně otevřena velkolepá výstava na počest výročí narození **Ronalda Searla** ve *Wilhelm Busch Museum* v Hannoveru. Zda vydržela až do dneška a zda je i nyní přístupná, je třeba si nejdřív ověřit, nejlépe asi na adrese <http://ronaldsearle.blogspot.com>

Z Polska: SPAK i Muzeum karykatury žijí

Vedení *Stowarzyszenia Polskich Artystów Karykatury* v období 2017 – 2020:

Prezes SPAK – Witold Mysyrowicz - ligasls@wp.pl - tel. 503 106 419
Wiceprezes SPAK – Dariusz Łabędzki - darek@labedzki.com.pl - tel. 603 969 267
Wiceprezes SPAK – Janusz Mrozowski - mrozowskijanusz@wp.pl - tel. 503 777 420
Skarbnik SPAK – Marek Gliwa - mag_jar@poczta.onet.pl - tel. 604 639 293
Sekretarz SPAK – Dariusz Pietrzak – dariusz-pietrzak@wp.pl - tel. 600 332 060
Członek zarządu SPAK – Michał Graczyk – michalgraczyk@wp.pl - tel. 077 435 34 95
Członek zarządu SPAK – Zbigniew Piszczako – zbp58@interia.pl - tel. 694 712 745
Valná hromada SPAK s volbami vedení se měla konat v **lednu 2021**, ale byla odložena.

VII Salon SPAK „Póki my żyjemy”

V návaznosti na tradici výstav karykatury s názvem Salon SPAK je vyhlášena další výstava “rysunkův satyrycznych i humorystycznych” jako *VII Salon SPAK „Póki my żyjemy”*.

Zde je výčet předešlých výstav „Salon SPAK” s jejich tématy:

I Salon SPAK, rok 1988, Kordegarda w Warszawie (w ogóle pierwsza wystawa SPAK-u)

II Salon SPAK, „Rok 2000 i co dalej?”, rok 2000, Muzeum Karykatury

III Salon SPAK, rok 2002, Muzeum Karykatury w Warszawie

IV Salon SPAK „Leśne żywoty i żywioty”, 2004, Muzeum Łowiectwa i Leśnictwa w Warszawie

V Salon SPAK, „Polska gola!”, rok 2006, Muzeum Karykatury w Warszawie

VI Salon SPAK „Fajny film wczoraj widziałem”, rok 2009, Dom Kultury Zacisze w Warszawie

Cílem výstavy je prezentace nové tvorby členů SPAK, resp. jmenovitě přizvaných hostů.

Účastníci mohou přihlásit pět prací na libovolné téma (A3), na výstavě budou mít 3 svá díla dle výběru pořadatele. Posílat je možno v e-podobě (RGB, 300 dpi, jpg nebo tiff) plus slovo o autorovi (Word) a fotoportrét. To vše do 20. 3. 2021. Adresátem a kurátorem výstavy je **Witold Mysyrowicz**. Datum otevření výstavy není zatím jasné. (spak)

Muzeum Karykatury znovu otevřené?

Muzeum Karykatury im. Eryka Lipińskiego mělo být otevřeno **9. 2. 2021**. Návštěvníkům zde chtěli nabídnout výstavu „**Teresa Jakubowska. Z życia wycięte**”. Jde o výběr prací ze sbírky umělkyně a z *Muzea Karykatury*. Náleží sem mj: *Prace tworzone od momentu przeprowadzki Teresy Jakubowskiej do Warszawy w drugiej połowie lat sześćdziesiątych. A wśród nich kompozycja „Miejsce na górze” z 1967 roku, za którą autorka otrzymała Brązową Szpilkę – nagrodę przyznaną przez redakcję tygodnika „Szpilki”, a także „Majenie idola” i „Przewracanie idola” (dyptyk z 1972 roku) – przedstawięcia o ponadczasowym przesłaniu i satyrycznej wymowie.*

Ve Varšavě bude otevřena Lengrenówka!

Letos uplynulo 102 let od narození **Zbigniewa Lengrena**, který od roku 1946 spolupracoval s kultovním týdeníkem *Przekrój*, v němž od r. 1948 publikoval seriálky s “**Profesorem Filutkiem**”. Už brzy, díky spoupráci s *Fundacją PRZEKRÓJ*, bychom mohli vidět jak práce, tak i filmy z pozůstalosti *Zbigniewa Lengrena*. Čtete na *příští straně*:

Letos má být totiž otevřena **Lengrenówka (viz foto!)** jako odbočka expozice *Muzeum Karykatury im. Eryka Lipińskiego*. Jde o bydlíště i pracovnu Zbigniewa Lengrena v ulici Brzozowej 6/8a ve Varšavě. **Lengrenówka** má plnit funkci celoročního *kulturalnoedukacyjnego* objektu s využitím pro vzdělávání dětí třeba v oblasti karikatury a satiry. Ve sbírce *Muzea Karykatury* je 130 prací Lengrena. Od jeho rodiny i sběratelů získalo muzeum velkou část základních děl a archivních památek, které právě zde budou využity.

Poznámka: I v Česku by se daly zřídit obdobné expozice - Ať už Renčínovka v Hradci Králové anebo Nepraktovka v Praze. Jen najít kurážné bojovníky, kteří by to prosadili...

Wąchock se směje...

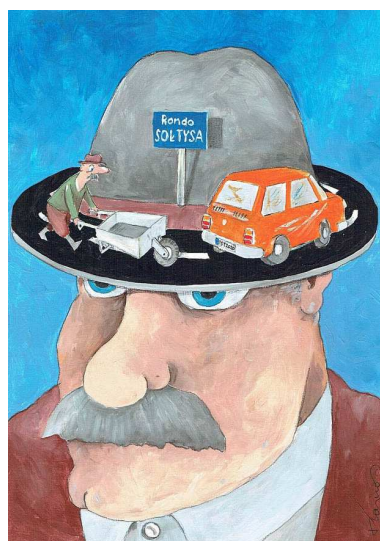
V polské soutěži „*Wąchock się śmieje 2020*“ získal **Miroslaw Hajnos III.** cenu za dílo - **viz vpravo!** Celostátní soutěž pořádal *Ośrodek Kultury* ve městě Wąchocku.

Do soutěže dorazilo 50 prací, které posoudila porota ve složení: Marian Suszał – předseda; Elżbieta Wróbel, Małgorzata Polakowska a Jerzy Kołaczyński – členové. Jury ocenila díla autorů:

Miejsce I – Henryk Cebula – práce „Sołtys na zagrodzie równy wojewodzie”

Miejsce II – Zbigniew Piszczako za „Wąchocki okrągły stół”

Miejsce III – Miroslaw Hajnos za práci „Rondo Sołtysa”

Krzysztof Suski vyhrál Złotą Szpilę

Protokol ze zasedání jury 23. *Ogólnopolskiego Turnieju Satyry „O Złotą Szpilę” 30. 11. 2020*: Komise v sestavě: Marek Gliwa, Rafał Kureczka a Andrzej Opak posoudila práce a rozhodla se ocenit následující autory. Přinášíme výsledky kategorie „*Twórców dorosłych*”:

I NAGRODA - Krzysztof Suski z Henrykowa za „Ikony satyry”

II NAGRODA - Henryk Cebula z Przeworska za „Prezydent USA Pan D.T.”

III NAGRODA - Jacek Frąckiewicz z Widawy za „Fryzjerki w podziemiu”

Wyróżnienia: Michał Graczyk za „Krzysztof Klenczon” a Dariusz Dałomis za „Kwarantanna”.

Sadurski u výslechu!

Došlo k absurdní situaci, když polský karikaturista **Szczepan Sadurski** dostal od policie předvolání jako svědek. Až na místě se ukázalo, že však jde o čin, kterého se nedopustil nikdo jiný než... právě Sadurski.

Šlo o to, že on - plánoval bombový útok! Jeho vtipkování o bombovém útoku postavilo na nohy policii s tím, že jde o nezodpovědný žert. Zodpovědný satirik přece takové vtipy netvoří!

Szczepan Sadurski loni publikoval přes 200 vtipů v známém opozičním deníku „Trybuna”;

několik desítek dokonce na titulní stránce novin (**viz obr. vlevo!**).

Satirik prostě provokuje, taková je jeho role - a proto jeho práce vzbudí u někoho zlost, u jiného zase smích... O výsledcích výslechu se zatím nic neví. V budoucnu se ovšem takové události mohou týkat i jiných karikaturistů. A dnešní drobná absurdita může nakonec zbrzdit kreativitu v dílech satiriků - píše se na polském webu SPAKU. (spak)

Z Chorvatska:

5. Međunarodna Izložba Karikatura Čakovec 2020

Poslední ročník soutěže v Čakovci neumožnil kvůli prevenci proti nebezpečnému čínskému koronaviru vystavit vítězná a další vybraná díla v žádné kamenné (tedy uzavřené) galerii.

Organizátor výstavy **Damir Novak** proto pro ni využil venkovní prostor (**viz snímek!**) a u krajské nemocnice v Čakovci instaloval výtvarná díla na místním plotu.

Bylo to už 10. prosince 2020. Kvůli antiepidemickým opatřením se to obešlo bez obvyklého

slavnostního zahájení... A téma? Letos jím byl - to nepřekvapí - právě Covid 19 (tedy roušky, rozestupy aj.)

V soutěžní kategorii pro dospělé byla účast veliká, přišlo 967 děl od 517 autorů ze 67 zemí. Porota byla mezinárodní (ovšem na dálku) ve složení: Damir Novak – předseda, Elena Ospina – karikaturistka z Kolumbie, Leila Alaiy – učitelka umění z Iránu, Josip Toth – grafik designer a domácí karikaturisti Zdenko Puhin, Željko Pilipović, Milan Lekić a Krešimir Kveštek. Posledních finalistů zůstalo 50 a jejich díla byla vystavena a zařazena do katalogu. A právě ten, vytištěn na plátnu dlouhém 15 metrů a vysokém asi metr zdobil na konci roku městské centrum. Dobrý nápad hodný následování! (HDK)

Ares z Kuby získal National Humorism Award 2020

Od koho, to netušíme. Na snímku stojí u vstupního panelu své výstavy.

Jeho výtvarně kvalitní kresby jsou známé pod značkou ARES. Ale autor se celým jménem zve **Aristides Hernandez Guerrero**. A žije a působí na ostrově *svo-body*, kam už přivezl přes stovku různých ocenění... (g)

Ze Slovenska:

Kýchání mozku má galerii on line

Brain Sneezing Gallery existuje od roku 2015 a svoje autorské výstavy tu realizovalo 30 autorov z celého sveta. Tohto roku začíname s on line prezentáciami a tešíme sa aj na reálne výstavy a stretnutia s našimi divákmi a autormi.

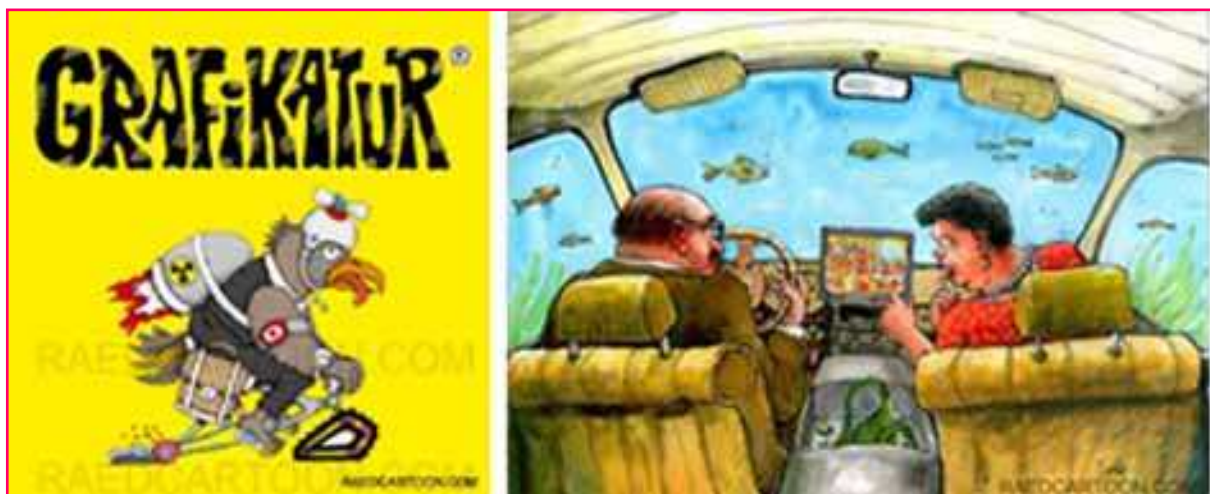
https://www.facebook.com/K%C3%BDchane-mozgu-Brain-Sneezing-294629493970934/?view_public_for=294629493970934

Na snímku **vlevo** je prešovský organizátor výstav, besed a súťaží **Peter Rázus** v akcii.

Výsledky / Německo, Chorvatsko, Belgie, Itálie, Portugalsko, Irán, Turecko

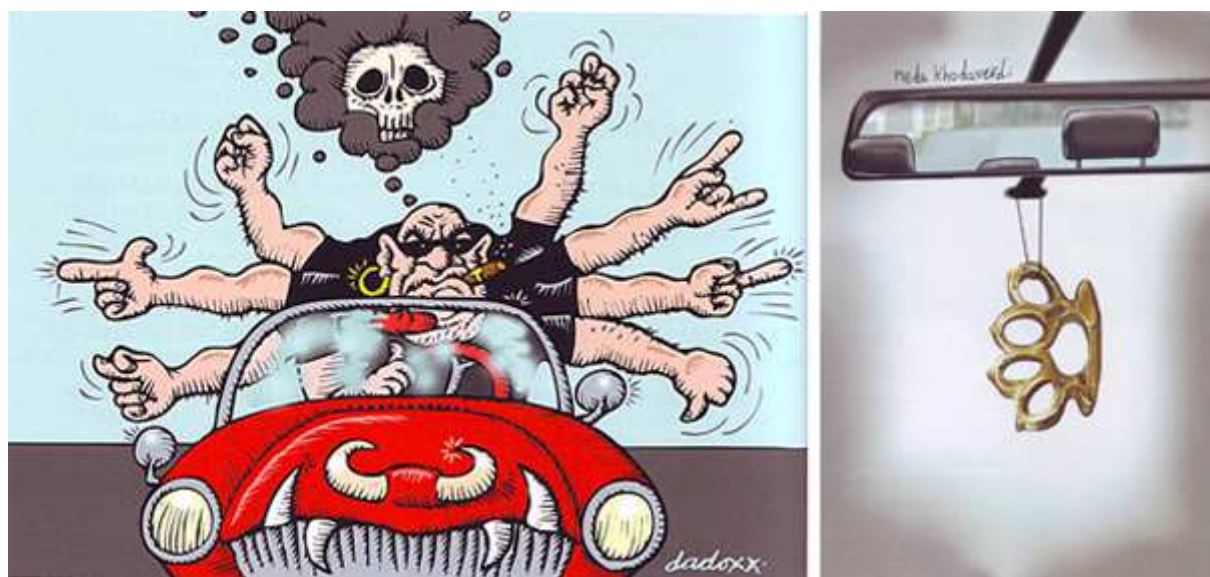
10. International Cartoon Contest "Grafikatur" - Německo

Přesně 166 autorů ze 29 států poslalo do známé soutěže 442 prací. Tady jsou výsledky:

1. cena: **Luc Vernimmen**, Belgie (**viz obr.!**)
2. cena: Ali Shahali, USA
3. cena: Oleg Smal, Ukrajina

14. Međunarodni Zagrebački Salon Auto-Karikature 2020 - Chorvatsko

GRAND PRIX: Dragutin Dado Kovačević (Chorvatsko) - viz obr. vlevo!

1. NAGRADA: Tommy Thomdean (Indonézie)
2. NAGRADA: Nikola Listeš (Chorvatsko)
3. NAGRADA: Dušan Gadjanski (Srbsko)

SPECIJALNA PRIZNANJA:

Serafim Bakoulis (Řecko)
Salar Eshratkhah (Irán)

SPECIJALNE POHVALE:

Luc Vernimmen (Belgie)
Neda Khodaverdi (Irán) - viz obr. výše vpravo!
Vladimir Vasiliev (Rusko)
Nikola Voroncov (Rusko)
Keyvan Varesi (Irán)

